

PANORAMA

Geïllustreerd weekblad met Hollandschen en Maleischen tekst

Onder redactie van
LIEM KOEN HIAN.

Bureau:
STADHUISPLEIN 41

24 Augustus 1935.

Jaargang IX No. 34.

Rondblik

Een der plaatselijke Hollandsche dagbladen had net dezer dagen over „Minister Wai Chiao Pu". Het maakt aannemelijk, niet waar? Waarom zou Wai Chiao Pu geen naam kunnen zijn van een Chineeschen minister? Intusschen beteekent „Wai Chiao Pu", zooals U, geachte lezer, het natuurlijk wel weet: Ministerie van Buitenlandsche Zaken!

Wij signaleeren dezen blunder heusch niet uit bedilzucht of vitterij. Het is toch al te grijs, niet waar, dat in den jare 1935 Onzes Heeren, in deze tijden van geconcentreerde belangstelling voor Pacific-kwestie, van orientatie naar de landen om den Pacific —waarvan China niet het onbelangrijkste is! — een van de grootste Hollandsche dagbladen zijn lezers zulke sotternij voorzet als: Minister Wai Chiao Pu.

Er wordt op het oogenblik hard gewerkt aan een versterking van de relaties en vernauwing van de banden tusschen Indie en China. En onder de gegeven omstandigheden is het toch zeker een eisch van de eerste orde, dat de groote Hollandsche dagbladen over China, Chineesche instellingen en toestanden een behoorlijke voorlichting geeft. De blunder: Minister Wai Chiao Pu is voor ons belangrijk, omdat daaruit spreekt een grove onverschilligheid tegenover de materie, die men thans immers zoo goed mogelijk beheerschen moet. En het is toch heusch niet moeilijk om het publiek een behoorlijke voorlichting te geven. Wij hebben de overtuiging, dat zoowel de heer Lovink als de heer de Wilde van het Kantoor voor Oost-Aziatische Zaken de Holland-

sche Pers gaarne wat wegwijst maakt, als er om wordt verzocht. Waarom niet even een telefoontje, als men met een telegram uit China ietwat in zijn maag zit? Heusch, met een klein beetje moeite komt men er wel, hoor!

*

De oorlogswolk, die zich sedert eenigen tijd uitstrekt tusschen Europa en Afrika, schijnt binnenkort te zullen losbarsten. Wat die wolkbreuk voor de wereld zal brengen kan momenteel niemand voorspellen. Dat een eventueel gewapend conflict niet beperkt zal blijven tot Italië en Ethiopie schijnt echter wel zeker te zijn. De vraag is alleen of de vermoedelijk op handen zijnde oorlog slechts woeden zal in Afrika dan wel zich zal overplanten in Europa en Azie. Zou werkelijk 1936 het jaar zijn, waarin een nieuwe wereldbrand zal uitbreken? Het is reeds lang voorspeld. En, als de oorlog tusschen Italië en Ethiopie eenmaal zal zijn uitgebroken en andere landen in Europa zullen in dat conflict verwickeld raken, wel, dan is het spookbeeld van een Pacific-oorlog niet zoo onwezenlijk meer als wel eens gedacht. Europa de handen vol met elkaar bestrijdende mogendheden, dat wil zeggen dat „men" eventueel de vrije hand zal kunnen krijgen in den Pacific!

Voorspellingen zijn echter nutteloos. Wij, eenvoudige burgers, hebben slechts af te wachten. Het zijn de kabinetten en kanselarijen der verschillende gezantschappen, die uiteindelijk de beslissing geven. Gek eigenlijk dat er nog menschen zijn die gelooven

in een wereldvrede!

Van zekere peranakan-Chineesche zijde is de stelling verkondigd, dat gedurige aanvoer van toek-Chineeszen hiertelende noodzakelijk is om het Chineesche bloed van de hiergeboren Chineezen zuiverder te maken.

Vergissen we ons niet, dan is het een destijds hiertelende bekende Duitsche econoom geweest, die een tiental jaren geleden die meening voor het eerst verkondigde.

Op sommige menschen schijnt deze stelling een geweldigen indruk te hebben gemaakt.

De verkondigers, juist gezegd: de napraters van deze bloed-zuiverings-leer (niet te verwarren met salversaan-kuur) vergeten echter daarbij te definieeren het begrip „Chineesch bloed”.

In zijn „Das Kausalgesetz der Weltgeschichte” heeft dr. Max Kemmerich uitgerekend, dat elk tegenwoordig levend mensch meer dan een millioen voorouders moet hebben en dat daarom niemand kan zeggen, dat door zijn aderen ras-zuiver bloed stroomt. Niemand weet tenslotte wat voor bloed hij in zijn lichaam heeft tenzij hij zich aan een Wasser-mensche reactie onderwerpt.

Bij deze omstandigheid moet nog gevoegd worden de gewoonte van zeer vele Chineezen om kinderen van andere landaarden, o.a. van Indonesiers van Java en Nias te koopen en ze naar China te exporteeren, waar ze de Bijbelsche opdracht met nauwgezetheid uitvoeren: Ga en vermenigvuldig U!

De nazaten van deze Indonesiers zullen zich ook op de borst kloppen als echte, onvervalschte Chineezen en wellicht ook aandringen op het behoud of het zuiverder maken van het Chineesche bloed van de peranakan-Chineezen.

De nakomelingen van Tan Malaka — als hij ze heeft — idem dito.

De napraters van de bloed-zuiverings-leer zullen verstandig doen, eerst zich zelve te analyseren, na te gaan uit hoeveel kruisingen zij zijn ontstaan, wie en uit welke rassen hun voorouders zijn voortgekomen en daarna te onderzoeken of het huidige levende Chineesche volk anthropologisch wel een geheel vormt.

Wanneer wij blauwoogige Chineezen dergelijke leeringen hooren napraten of Chineezen met duidelijk waarneembare Papoe-Melanozoidische trekken, in stede van Mongoolsche trekken, zich op de borst hooren kloppen als Chineezen van het zuiverste water, dan vragen wij ons in gemoede af,

wat toch eigenlijk een Chinees is.

Die vraag leggen wij thans voor aan de napraters van de bloed-zuiverings-leer.

Zij dienen eerst een definitie te geven van de begrippeer Chineesch en Chineesch bloed als basis of uitgangspunt voor verdere besprekingen.

Zoolang zij die definitie niet weten te geven, dienen zij hun mond te houden en mogen zich vergenoegen aan de oplossing van de vraag, van welke kruisingen zij zelve een product zijn.

Het publiek verdient ten slotte niet voor den gek te worden gehouden door na-praters, die de leegte van hun klapperdop trachten te camoufleren met na-praterijen over dingen, waarvan zij zelf de portee niet begrijpen.

Van 's Landsdrukkerij ontvingen wij een exemplaar van de „Regeling van het Openbaar Gehoor, den 31sten Augustus 1935, des morgens te 10½ uur, te houden in het Paleis Rijswijk, ter gelegenheid van den verjaardag van Hare Majesteit de Koningin.”

Naar aanleiding van deze nieuwste uitgave van 's Landsdrukkerij zouden wij den Heer H. H. Kan willen vragen, wanneer hij ons ook gelukkig maakt met een „Regeling van het Openbaar Gehoor, te houden in het Paleis Prapattan, ter gelegenheid van.....”

Ja, van wien? Van Hare Majesteit de Koningin of van den President van de Republiek van Groot-China of van beiden? Of ter gelegenheid van de vazallen, die hem hun manschap komen betuigen en tegelijk suggesties geven voor een uienvraag of een rijstinterpellatie in den Volksraad?

En wanneer zal nu eens eindelijk het een of andere Volksraadslid op de gelukkige gedachte komen, om een voorstel te doen, artikel 1 van de Indische Staatsregeling uit te breiden met een nieuw lid, luidende:

„Onverminderd het bepaalde bij het vorige lid, is iedere ingezetene van Nederlandsch-Indie eerbied en gehoorzaamheid verschuldigd aan den heer H.H. Kan”?

In gedachten zien wij al den heer H.H. Kan zich vergenoegd in de handen wrijven en afvragen, wanneer dat nu eens eindelijk gebeurde.

Zou zijn schildknaap niet voor deze afwisseling van onderwerpen in den Volksraad willen zorgen? Het beneficium, dat hij van zijn Heer heeft ontvangen, is dat anders wel waard.

De Handelsbetrekkingen tusschen Ned. Indie en China

Rede Mr. Hart uitgesproken ter gelegenheid van de
installatie van de Commissie voor de Handels-
betrekkingen met China.

Nu mij de aangename taak te beurt valt Uwe Commissie officieel te installeren, wil ik gaarne aanvaagen U allen van harte welkom te heeten en daarbij tevens den dank der Regeering over te brengen voor Uwe bereidwilligheid om Uwe benoeming tot nu van de Commissie voor de Handelsbetrekkingen met China te aanvaarden.

Het besluit van den Gouverneur Generaal van 17 Jun 1935 No. 27, waarbij Uw Commissie is ingesteld, wijst haar de taak toe een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden voor de bevordering van het handelsverkeer tusschen Nederlandsch-Indie en China, en der Regeering terzake van voorlichting te dienen. In verband hiermede stel ik er prijs op als inleiding tot Uwe werkzaamheid aan de ontwikkeling en het karakter van deze handelsbetrekkingen enkele korte beschouwingen te wijden.

Vermoedelijk dateert het verkeer tusschen Nederlandsch Indie en China reeds van het begin van onze jaartelling, hetgeen door hunne nabuurschap verklaarbaar is. Dit resulteerde reeds in de vroege Middeleeuwen in enkele vestigingen van Chineezers uit Canton en Fukien hier te lande. Toen de Nederlanders naar deze gewesten kwamen, waren dus reeds Chineesche handelaren, zoo op Java als in vele deelen der Buitengewesten gevestigd. Het contact met deze Chineesche kolonisten, die zich h.t.l. een belangrijke economische positie hadden verworven, doordat zij de schakel vormden in het ruilverkeer van de bosch- en zeeproducten der inheemschen en de Chineesche producten, zooals rijst, aardewerk, zijde en koper en ijzerwaren, heeft er veel toe bijgedragen om de belangstelling der Nederlanders voor China op te wekken.

Het was omstreeks het midden van het jaar 1601, dat Nederlandsche schepen onder admiraal van Neck een eerste bezoek aan China brachten. Deze eerste tocht werd door tal van andere gevolgd, waarbij getracht werd de Chineesche autoriteiten tot het aangaan van handelsrelaties te bewegen. Na vele dikwijls moeilijke onderhandelingen kon in 1686 te Canton de eerste Hollandsche factorij worden opgericht.

Sedert dien tijd is het aantal Chineesche handelaren, dat zich in deze gewesten kwam vestigen

steeds meer toegenomen en de plaats die zij zich op economisch gebied hebben veroverd alsmede de taak, die zij daarbij vooral in den tusschenhandel vervullen, zijn van zoodanig belang, dat zij noode meer kunnen worden gemist.

Langzamerhand is daardoor tusschen de beide landen, ook in verband met de zich hier te lande ontwikkelende cultures en de opening van China voor den internationalen handel, een toenemend verkeer ontstaan.

Vooraf gedurende de laatste jaren is de belangstelling voor den economischen ontwikkelingsgang van China aanmerkelijk toegenomen, mede als een gevolg van de algemeen heerschende economische wereldcrisis, welke ertoe geleid heeft, dat aan de beteekenis en het wezen van de handelsrelaties der verschillende landen onderling meer aandacht wordt besteed. Eenerzijds heeft het een en ander wel tengevolge gehad, dat aan den vrijen handel belemmeringen in den weg werden gelegd door het uitvaardigen van maatregelen tot bescherming van de economische belangen van eigen land en volk, doch anderzijds heeft zich uit deze intensieve bestudering der handelsbetrekkingen een streven ontwikkeld tot een betere uitwisseling van gedachten en verlangens te geraken tusschen de verschillende nationale groepen onderling, die een belangrijke rol spelen in het economische leven van het land hunner geboorte.

Het spreekt vanzelf, dat dit streven van overheidswege met voldoening wordt gezien en aangemoedigd, teneinde zoo noodig en gewenscht hulp, bijstand en leiding te geven. Immers de handelsbetrekkingen, welke een land met de buitenwereld onderhoudt, hangen ten nauwste samen met de bestaansmogelijkheden van het volk, hetwelk deelneemt aan het economische leven van den staat, waarin elk individu een rol vervult en als zoodanig deelneemt aan en beïnvloed wordt door den ontwikkelingsgang van het economisch wereldgebeuren.

Vooraf gedurende de laatste jaren wordt de economische opbouw in China met zeer veel kracht ter hand genomen, hetgeen uiteraard door ons Nederlanders, die immer door banden van vriendschap met dit groote land verbonden zijn geweest, met vee

belangstelling wordt gadeslagen en bij ons den wensch heeft doen opkomen onze economische relaties te verinnigen tot wederzijdsch welvaren en voordeel.

Hoewel Chian in wezen een agrarisch land genoemd wordt zijn tevens grondstoffen voor industriele doeleinden in ruime mate voorhanden, zoodat mede in verband met de bekende werkkraft en volharding der nijvere Chineezen er ongekende mogelijkheden aanwezig zijn op allerlei gebied.

Hoewel China thans nog met vele moeilijkheden van allerlei aard te kampen heeft is een vertrouwen in de toekomst ten volle gerechtvaardigd. In dit verband zou ik gaarne de woorden tot de mijne willen maken, die geuit zijn door den „statistical Secretary” van de Chinese Maritime Customs in zijn jaar-rapport over 1934, luidende als volgt:

„All the constructive work now being done to improve the internal economy of the country must bring results in time. It is a task upon which all nations are now engaged as a necessary preliminary to an expansion in their foreign trade. Meanwhile, it has to be admitted that the nation's purchasing power, in common with that of many other countries, shows no sign of improvement as yet, and that her foreign trade is all too obviously suffering still from the effects of the greatest of all disturbances of the world's economic equilibrium. The decline in the combined value of imports and exports amounted to twenty per cent; but the fact should not be overlooked that, after reducing her adverse visible balance of trade in 1933 by 222 million dollars, China has effected a further reduction of 238 million dollars (which meant decreasing her excess of imports by almost exactly onethird) during the year under review”.

De eerste fabrieken, op Europeesche leest geschoeid, werden in het einde der negentiende eeuw opgericht. Tot aan de revolutie van 1911 viel weinig industriele vooruitgang te constateeren. Den grooten stoot bracht de wereldoorlog, toen China meer en meer op eigen productie werd aangewezen, wyl het geen goederen uit buitenland kon betrekken. De textiel-, glas-, papier- en sigaretten-industrie breidden zich belangrijk uit. In de provincie Kiangsoe met haar katoencultuur en zijdeteeit werd Shanghai het centrum van spinnerijen en weefindustrie. In de jaren na den wereldoorlog stagneerde China's industriele ontwikkeling met uitzondering van die der textielindustrie, doch sedert 1932 wordt getracht aan de industrialisatie van China in het algemeen, en aan de ijzer-industrie in het bijzonder, nieuw le-

ven in te blazen.

Op het programma van de National Economic Council staan voor het laatste jaar o.m. de aanleg van wegen, verbetering van hygienische toestanden, ontwikkeling der katoen-, zijde- en thee-industriën, reorganisatie der provincie Kiangsi en verdere ontwikkeling van het Noord-Westen. Algemeen is de belangstelling voor de verbetering der communicatie-middelen. Als voorbeeld hiervan gelden, dat China thans 80.000 kilometer autowegen bezit tegenover 33.000 nog geen drie jaar geleden.

Dat ook de uitbreiding van het spoorwegnet geenszins uit het oog wordt verloren toont de voltooiing van de Lung Hai-lijn in het vorige jaar, gepaard aan den bouw van de nieuwe haven Lienyunkang als Oostelijk eindpunt, van waaruit de belangrijke productie van katoen en wol in de Noord-Westelijke provinciën haar weg naar het buitenland zal kunnen vinden.

De tendens om China in meerdere mate dan tevoren, selfsupporting te maken, kan thans als een onomstootelijk feit worden aangenomen. Niettemin is China's handelsbalans sedert 1877 steeds passief geweest. In de betalingsbalans werden de nadeelige saldi gedeeltelijk gecompenseerd door de remises der overzee-Chineezen, hoofdzakelijk uit Nederlandsch Indie, de Straits-Settlements, Siam, Amerika en Australie. Hoe uitermate belangrijk de functie is, die de vestigingen hier te lande daarbij vervullen, kan reeds worden opgemaakt uit de simpele vermelding van het feit, dat ten tijde der volkstelling 1930 de Chineesche bevolkingsgroep hier te lande een sterkte bleek te hebben van 1¼ milloen zielen, waarvan niet minder dan 36,5% in China waren geboren.

Sedert de depressie is ingetreden zijn deze geldovermakingen sterk verminderd, hetgeen een zeer nadeeligen invloed heeft uitgeoefend op de betalingsbalans, die nog ongunstiger werd, met dit gevolg dat China in 1932 voor het eerst sinds vele jaren goud en zilver moest uitvoeren.

Velerlei zijn de binnenlandsche moeilijkheden, die op den weg naar een rationeele ontwikkeling van China nog moeten worden overwonnen. De nog geringe economische samenwerking tusschen de verschillende gebiedsdeelen, als een gevolg van de uitgestrektheid des lands, gepaard aan gebrekkige communicatie-middelen, binnenlandsche onlusten en natuurrampen, zooals de telkens terugkeerende overstromingen, zijn hiervan slechts enkele der voor- naamste.

China's invoer, die in 1934 een waarde had van Chin. \$ 1.038.979.000, omvat als voornaamste artikelen rijst, aardoliën, ruwe katoen, metalen, tarwe, katoenen en wollen manufacturen, chemicaliën, pa-

pier, machines, suiker, timmerhout, tabak, meel, zeep en zwavelzure ammonia.

Niettegenstaande China bij een rationeele landbouweconomie meer dan voldoende zou kunnen produceeren om in eigen behoeften aan voedsel te voorzien, heeft in 1933 ruim een kwart van den totalen invoer uit levensmiddelen bestaan. In 1935 zal, als gevolg van de slechte oogsten in het vorige jaar, dit percentage nog hooger zijn.

In den uitvoer, in het afgelopen jaar een bedrag van \$ 535.733.000 beloopend, treden ruwe zijde, katoenen garens, eieren en eier-producten, thee, metalen en ertsen, hout-olie, katoen, zijde en katoenen manufacturen, huiden en vellen, tinplaten, grondnoten, wol, borstels, steenkolen en boonen op den voorgrond.

Vormen aanvankelijk thee en ruwe zijde de hoofdschotel van China's uitvoer, allengs werd de thee door eene verscheidenheid van andere producten in sterke mate verdrongen.

Bij den invoer, over meerdere jaren bezien, beweegt zich de categorie grondstoffen in stijgende, die der fabrikaten in dalende richting, zij het dan ook bescheidenlijk, hetgeen niettemin wijst op eene voortschrijdende industrialisatie.

De daling van den zilverprijs en de depreciatie van China's ruilmiddel als gevolg hiervan sinds 1927, werkte mede om de exporteurs in staat te stellen met succes op de buitenlandsche markten te concurreren, waardoor zelfs de eerste jaren van de heerschende economische depressie in China nauwelijks hun invloed deden gevoelen.

Hieraan kwam een einde, toen achtereenvolgens Engeland, Japan en de Vereenigde Staten van Noord Amerika den gouden standaard verlieten. Door de kortelings ingetreden aanzienlijke stijging van den zilverprijs valt de concurrentie met het buitenland China thans nog moeilijker dan tevoren.

In het buitenlandsche handelsverkeer van China zijn de Vereenigde Staten van Noord Amerika, Japan, Groot-Brittannie en Hongkong de voornaamste elementen. Onder de Aziatische exporteurs nam Nederlandsch-Indie in 1934 in den Chineeschen invoer boven Hongkong en Britsch-Indie de tweede plaats in, nl. na Japan.

Van enkele der voornaamste Chineesche invoer-artikelen komt rijst hoofdzakelijk uit Indo-China.

Siam en Nederlandsch Indie; katoen uit de Vereenigde Staten en Britsch-Indie; steenkolen uit Japan, Britsch-Indie en Mandsjoerije; meel uit Australie, de Vereenigde Staten en Japan; suiker uit Nederlandsch-Indie, Japan en Hongkong.

Bij den Chineeschen uitvoer valt te memoreeren, dat thee hoofdzakelijk zijn weg vindt naar Rusland en Turkye; ruwe zijde naar Frankrijk, de Vereenigde Staten en Hongkong; eieren en eier-producten gaan naar Groot-Brittannie, Rusland en Duitsch-Ind; sesamzaad naar de Vereenigde Staten.

Was tot aan de vrede van Nanking in 1842 de handel van China met de Westersche landen spasmodiek en beperkt wegens de afwijzende houding van China, daarna valt een gestadige uitbreiding te constateeren. Nederland sloot reeds in 1863 met China een handelsverdrag, waarbij ons meestbegunstiging werd verleend.

Meer recente jaren, zooals die van 1913 tot en met 1929 toonen eene verdubbeling van de waarde

van den Nederlandsch-Indischen invoer uit China, terwijl de Nederlandsch-Indische uitvoer naar China tusschen genoemde twee jaren meer dan verdriedoude. Bij den Nederlandsch-Indischen invoer uit China behoort uiteraard in aanmerking te worden genomen de invoer uit Singapore en Hongkong, welke voor eene verscheidenheid van artikelen specifiek van Chinese herkomst is. De jongste jaarcijfers betreffende het Nederlandsch-Indische-Chinese handelsverkeer over 1934 geven, vergeleken met die voor 1929 een tierceering der Nederlandsch-Indische invoerwaarde en quartceering der uitvoerwaarde, v.z.v. China betreft.

Suiker en aardolie wisselen in de jaren 1913 en 1928 radicaal van beteekenis. In 1913 bedroeg de waarde van den Nederlandsch-Indischen suiker-export naar China 28% van den geheelen daarheen gerichtten Nederlandsch-Indischen uitvoer, die van aardolie 60%; in 1928 was het percentage van de suiker 78%, dat der aardoliën 14% in het totaal. Na dien vermindert de waarde voor het contingent suiker hoe langer hoe meer, niet alleen door de ongekende ineensstorting der prijzen van het product, doch evenzeer door verminderde afzetten, een gevolg zoowel van concurrentie uit andere productie-landen, als van verminderde koopkracht, terwijl hooge invoerrechten zeker mede een ongunstigen invloed uitoefenen.

In de jaren na den oorlog wijzigde zich ook het karakter van den Nederlandsch-Indischen invoer uit China. Sojaboonen, welke vóór den oorlog tot 40% van de totale invoerwaarde uitmaakten, hebben hare beteekenis goeddeels verloren. Industrieel producten komen snel op den voorgrond. In 1928 vormden weefgarens en manufacturen 45% van den totalen Nederlandsch-Indischen invoer uit China. Sedert is de groep manufacturen in de waarde van den Nederlandsch-Indischen invoer uit China de eerste plaats blijven behouden.

In zeer algemeenen zin markeert deze wellicht ietwat droge opsomming van uit- en invoeren Chi-

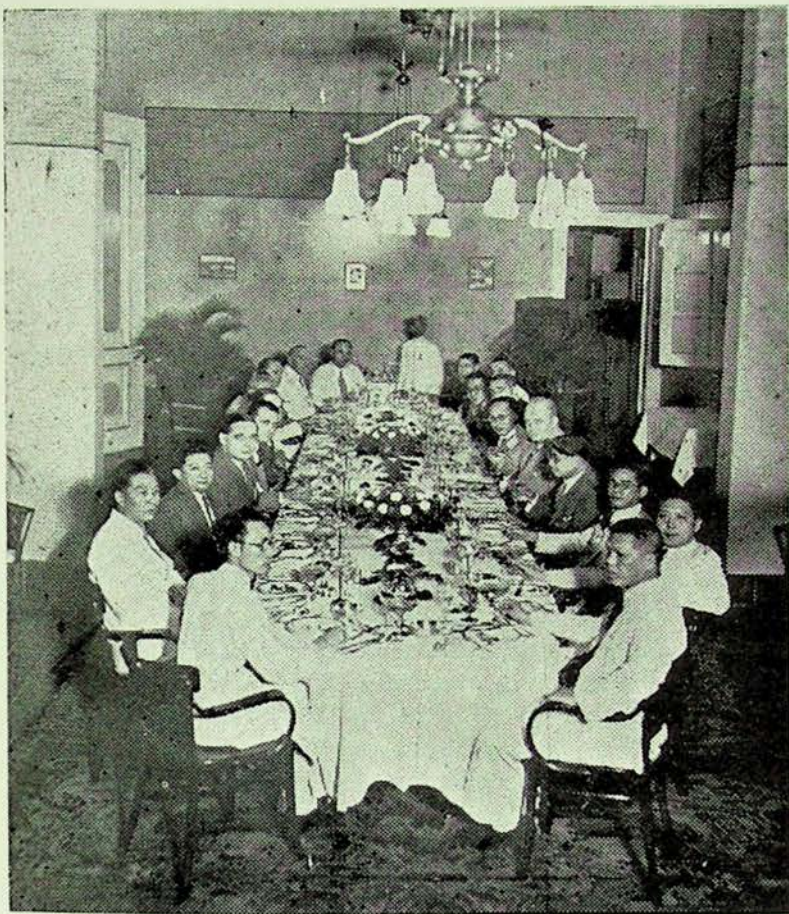
na's merkantiel verkeer met het buitenland. In het bestek van deze korte inleiding, zal ik het bij de vermelding van deze enkele feiten moeten laten; aan Uwe Commissie thans de taak de handelsbetrekkingen van Nederlandsch-Indie met China nader te onderzoeken, teneinde de elementen op te sporen en naar voren te brengen, welke tot de verdere uitbreiding en intensivering daarvan kunnen bijdragen. De tallooze vraagstukken, welke met de verhouding tusschen Nederlandsch-Indie en China ten nauwste samenhangen, zullen als vanzelf om Uwe aandacht komen vragen en vasteren vorm aannemen naarmate de te verwerken stof zich uitbreidt. Ik teeken slechts aan de wederkeerige handelsvoorlichting, den afzet van de Nederlandsch-Indische producten, en daarbij in het bijzonder het uitermate ingewikkeld suikervraagstuk, de ontwikkeling der Chinese industrie, gezien in het licht van een mogelijkerwijs zeer belangrijk leverancier van allerlei gebruiksartikelen, de verbetering van China's communicatie-middelen te land en te water, waarin begrepen den aanleg van spoorwegen, in het bijzonder met betrekking tot leveranties van hout. De veelzijdige samenstelling van Uwe Commissie wettigt de verwachting, dat zij met vrucht zal kunnen werkzaam zijn. Tot het slagen van haar arbeid zal ongetwijfeld ook in ruime mate kunnen worden bijdragen door de voorlichting van de Commissie van deskundigen onder de hier gevestigde onderdanen der Chinese Regeering, welke de Consul-Generaal van China op verzoek van de Indische Regeering welwillend gevormd heeft.

Ik kan niet beter besluiten dan door de aanhaling van eenige regelen uit het „Boek der Geschiedenis” van Confucius, waaruit weder duidelijk blijkt, dat de ware wijsheid van alle tijden is:

Leert den menschen te ruilen, hetgeen zij hebben voor hetgeen zij verlangen, teneinde aldus „een juiste verdeling te verkrijgen van de aanwezige goederen.”

Mijne Heeren, ik verklaar bij deze Uwe Commissie geïnstalleerd.

Ter gelegenheid van de installatie van de Commissie voor de Handelsbetrekkingen met China bood Mr. Hart, Directeur van Economische Zaken, de leden van de Commissie een diner in het Hotel des Indes aan.

Het Rijk Der Vrouw.

Fouten in Het Karakter bij Kinderen

Het is voor alle ouders en opvoeders van belang, dat zij weten waar de oorzaken van bepaalde karakterfouten liggen, opdat zij deze kunnen voorkomen en zoo noodig genezen. Maar we moeten een scherp onderscheid maken tusschen fouten, die van binnen uit komen, dus haar oorsprong vinden in het eigen zieleven van het kind en fouten, die ontstaan door invloeden van buiten af. Bij de eerste categorie zal het voorkomen dikwijls zeer moeilijk vallen; hiertoe behooren namelijk de fouten, die ontstaan door erfelijke belasting, door onbewuste gewaarwordingen e.d. Bij de tweede groep echter hebben de omgeving en de personen waarmee het kind omgaat, een grooten invloed; dit zijn nl. de gebreken, die ontstaan door nabootsing, door achteruitzetting bij anderen, door ijdelheid enz.

Merkwaardig — schrijf de „Loc.” — is dat men bijna altijd spreekt over erfelijke belasting, wanneer men iets in ongunstigen zin wil aanduiden. Men zal nooit zeggen: die of die

kunstenaar is erfelijk belast, want zijn vader bezat ook die gave, maar wel zegt men, dat de een of andere misdadiger erfelijk belast is, omdat zijn ouders ook niet deugden en dit is dan een verzachtende omstandigheid; want: „de man kan er nu eenmaal niets aan doen”. Naast de eventuele slechte blijven er echter bij ieder wezen nog genoeg goede eigenschappen over bij de geboorte, maar deze moeten naar voren worden geschoven en hier ligt de moeilijke taak van den opvoeder. Het treurige van deze geschiedenis is echter, dat juist de ouders, waarvan het kind veel slechte eigenschappen heeft overgeërfd, de eerste opvoeders zijn, zoodat hier de omgeving meewerkt om het kwaad nog meer naar voren te brengen. Overheidsmaatregelen, zooals de ontzetting uit de ouderlijke macht, helpen hier niet veel, want uitroeien van een kwade eigenschap is veel moeilijker dan voorkomen. Maar indien de ouders zich van hun verkeerde eigenschappen bewust zijn en deze dus bij hun kinderen van begin af aan

De poeder die U mooi maakt,

zooals zij reeds ontelbaren mooi gemaakt heeft. Wie haar gebruikt is vol lof over de gemakkelijke en fijne wijze waarop ze aangewend kan worden. Daar deze poeder onzichtbaar is begrijpt niemand waar Uw nieuwe, pastelmatte en goedverzorgde teint vandaan komt. En nog iets: Het gezicht wordt er door beschermd tegen de schadelijke uitwerking van met bacteriën gevuld stof. Zoek Mystikum poeder en Mystikum Compact uit volgens de Scherk-tabel, in de kleur zooals deze past bij Uw oogen, Uw haar en Uw teint. ● De Scherk-tabel kunt U in iederen winkel inzien.

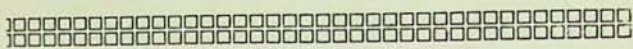

Mystikum powder

(MYSTIKUM POEDER)
voor toilettafel en poederdoosje
MYSTIKUM COMPACT
Poeder en rouge in vasten vorm

Een mooi gevormde roode mond
met Scherk Lippenstift

SCHERK

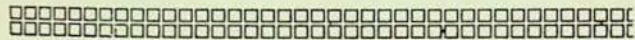

Dames Mode Atelier
„TIONG HOA“
 PASAR BAROE 28B.

Tjoemah membikin pakean n on a-njonja jang indah, seperti: kebaja, shanghai-dress dan japonnen

SPECIALITEIT BOEAT PAKEAN KEMANTEN.

Pembikin selamanja menoeroet stijl jang paling blakang dan harga berlawanan.

trachten te onderdrukken, of als deze kinderen van hun geboorte af door anderen worden opgevoed, zooals dikwijls voorkomt bij kinderen van ongehuwde moeders, dan kan er van deze z.g. erfelijk belasten evenveel goeds terecht komen als van ieder ander kind.

INVLOED VAN HET ONDERWUSTE.

Als een tweede oorzaak voor het ontstaan van karakterfouten hebben we genoemd de onbewuste gewaarwordingen. Vroeger bekommerde men zich niet om het onbewuste zieleleven en Freud is de eerste geweest, die hierop de aandacht heeft gevestigd. Hij bestudeerde echter alleen geestelijk abnormale individuen, maar later zijn er mannen gekomen als Claparède, prof. Giese e.a., die ook het onbewuste zieleleven van het normale kind onder de loupe hebben genomen en hier de bron van vele tot nog toe onbegrijpelijke karakterfouten hebben ontdekt.

Zoo zal een kind b.v. plotseling neigingen vertoonen tot stelen of tot het plagen van dieren en niemand begrijpt waar het dat vandaan heeft. Bekende psychologen meenen dat het bij het stelen de levenswil is, die het kind tot de daad voert. Heel kleine kinderen grijpen naar alles wat ze willen hebben en het is de taak van den opvoeder om het kind het begrip van mijn en dijn bij te brengen. Deze eigenschap van het alles willen bezitten kan nu een tijd lang in het onderbewuste teruggedrongen zijn en plotseling weer naar voren komen. Het is daarom verkeerd om een kind, dat steelt, ineens te streng te straffen, want het zou er daardoor toe kunnen komen om stiekum iets weg te nemen, als anderen

het maar niet merken. Bij een normaal kind is dit stelen een eigenschap, die met wat liefde en geduld gemakkelijk weer af te leeren is. Het plagen van dieren is een uiting van machtswil, die in ieder mensch leeft. Het kind voelt, dat het andere wezens kan doen lijden en dit geeft hem een gevoel van macht.

MACHT DER NAVOLGING.

En nu over de karakterfouten, die ontstaan door invloeden van buiten af. Hier worden dus fouten gevormd en dit moet voorkomen worden. Veel opvoeders zondigen hier onbewust, zoodat het goed is hen een helder inzicht in deze materie te doen krijgen. De meest voorkomende fouten zijn, die ontstaan door nabootsing. Een kind vloekt, omdat het anderen heeft hooren vloeken, het slaat, omdat het anderen heeft zien slaan en hier ligt dus de oorzaak voor een deel in de omgeving. Het goede voorbeeld van de ouders doet bij deze fouten alles, want hier is zeker wel van toepassing het gezegde: leeringen wekken, maar voorbeelden strekken.

Maar het kind gaat niet alleen met zijn ouders om, doch ook met vriendjes in school en op straat en vooral op straat leert het niet veel moois. Het is echter niet goed om een kind niet met anderen te laten omgaan, want nergens wordt de gemeenschapszin zoozeer aangekweekt als bij het vrij buiten spelen van de kinderen onderling en het omgaan met anderen is toch iets, wat de mensch in zijn later leven ook moet kunnen. Wel moeten de ouders weten met wie hun kinderen omgaan, vooral als deze een zwakken wil hebben en zich dus spoedig door an-

deren laten beïnvloeden.

Ten slotte de karakterfouten door achteruitzetting. Bij het plagen van dieren wezen we er reeds op, dat bij een kind, dat achterstaat bij anderen, de machtswil zich op deze wijze uit. Maar nog andere karaktergebreken kunnen zoo ontstaan, die we dan vooral zien bij lichamelijk misdeelden, bij slecht behandelde stiefkinderen, bij zondenbokken e.d. en dan gaat de fout absoluut van de omgeving uit. Waarom wordt er gezegd, dat gebochelden een scherpe tong hebben? Omdat dat voor hen een noodzakelijk verdedigingswapen tegen hun omgeving is en nu moet niet het kind worden opgevoed, maar de opvoeder en de omgeving. Hoeveel ouders trekken niet het eene kind voor bij het andere en hoeveel onderwijzers hebben niet hun lievelingetje? Dit is schadelijk voor het karakter van den achtergestelde en het vormt een minderwaardigheidscomplex.

Op zoek naar Filmsterren!

Oscar Serlin onderzoekt in zijn kantoor- en repetitielokalen te New-York, ieder mogelijk filmtalent dat men onder zijn aandacht brengt. Hij is van meening dat een groote ster op zijn onverwachtst en in de vreemdste hoek kan worden ontdekt, waarvan Ditrich, Garbo Francis, Cooper, enz. het levendigste bewijs geven. Hij ontvangt gemiddeld 300 personen per week, d.w.z. het niet geringe aantal van 15.000 per jaar! Van het meerendeel weet hij onmiddellijk dat zij voor de film geen beteekenis hebben. Het kan liggen aan hun lengte, hun stem, hun gelaatstrekken, hun bouw..... Serlin ontdekt het meteen. Natuurlijk zijn vergissingen daarbij niet uitgesloten, maar deze jonge man kreeg deze verantwoordelijke post bij de Paramount niet voor niets: zijn inzicht is werkelijk subliem.

PROEF NA PROEF.

Zij die op het eerste gezicht bruikbaar lijken, krijgen enkele regels te zeggen. Zij moeten een week of zoo later nog eens terugkomen om enkele regels

voor hem te declameeren. Geeft deze proef reden tot voldoening, dan wordt hij herhaald met een grooter aantal regels. En zoo nadert volgens een vastgesteld en ingenieus proefsysteem de sollicitant het moment waarop een korte (stomme!) filmopname van hem of haar wordt gemaakt, ten einde de fotogenie van de betrokkene te onderzoeken. Als ook dit in orde is, volgt een complete proefopname met geluid en dan is het aan de studio's om de sollicitant een contract te geven, of alsnog naar huis te sturen. Er mag hier wel op gewezen worden, dat de genoemde proefopname-met-geluid tegenwoordig de omvang heeft van een korte film, zooals wij die in het voorprogramma onzer bioscopen zien. De speler krijgt namelijk verschillende scènes te spelen uit minstens vijf verschillende tooneelstukken om hem of haar ten volle gelegenheid te geven alle zijden van zijn of haar talent te toonen.

EEN OP DE 1500?

Hoe sterk deze selectie werkt, moge uit de volgende cijfers blijken. Onlangs verklaarde Serlin, dat hij zes veelbelovende gevallen onder handen had. Daze zes waren de matadors van een 38-tal zeer goede krachten, en deze 38 waren gekozen uit de 1500 sollicitanten, die zich in een maand hadden aangemeld. Van deze groote massa liefhebbers zouden er naar zijn berekening tenslotte slechts 2 een proefopname-met-geluid waardig geoordeeld worden, en daarna verwachtte hij, dat de studioleiding er misschien 1 zou engageeren.

VONDSTEN.

Serlin en zijn assistenten letten op iedere nieuwe kracht, die bij het tooneel of de revue opduikt. Zij lezen alle mogelijk bladen en advertenties. Zij maken honderden notities, zij knippen duizenden berichtjes en houden een archief bij, dat alle beschrijvingen tart.

Maar zij hebben succes.

En dat is de hoofdzaak na al het werk wat zij verricht hebben.

Bekende figuren uit het Chineesche Vrouwendom in China.

Links: Mevrouw Tsai Yuan Pei, echtgenote van den bekenden Chineesche geleerde, voorzitter van de Academy Sinica.

Rechts: Mej. Mei Lin

Hiernaast: Mej. Lie Hsia Chin, een der weinigen vrouwelijke vliegeniers van Chineesche landaard.

VERHALEN & LEGENDIEN

De Wraak van den Ezel

(Chineesche Legende).

Chung Ch'ing Yu, een jonge geleerde uit Mantsjoerije, begaf zich naar de hoofdstad om aan de examens ter verkrijging van een hoogen post in regeeringsdienst, deel te nemen. Ter hoofdplaatse gearriveerd, vernam hij dat aldaar een oude Taostische priester vertoefde die aan waarzeggerij deed, op welk gebied hij naam had gemaakt. Nieuwsgierig geworden besloot Chung den geestelijke een bezoek te brengen en toen het tweede gedeelte van het examen achter den rug was, ging hij naar Pao-t'u-chuan, alwaar de priester verblijf hield. Chung vond hem te midden van een aantal gasten, een man van ongeveer zestig jaar oud, met een witten baard die tot aan de borst neerhing. Bedaard en op beknopte wijze beantwoordde de oude man de vragen van de gasten over de toekomst. Toen hij Chung zag, klaarde zijn gezicht echter op en gaf blijken van enthousiasme van iemand, die een ouden kennis op toevalige wijze weer ontmoette. Hij stapte op Chung toe, vatte de beide handen van den jongeling op en zeide op enthousiastische doch eerbiedige wijze:

„Geachte Heer, Uwe edelmoedigheid dwingt mijn eerbied af.”

Daarop begeleidde hij Chung naar een afgesloten ruimte, waar hij den bezoeker vroeg hem te vergunnen iets over Chung's toekomst te voorspellen. Chung stemde onmiddellijk toe, waarop de priester hem vertelde dat hij voor het examen zou slagen.

„Doch ik vrees,” voegde de priester onmiddellijk er aan toe, „dat gij, wanneer gij met eer overladen in Uwe geboorteplaats terugkeerdet, Uwe moeder niet meer levend zult aantreffen.”

Chung schrok hevig en begon te huilen. Daarna verklaarde hij dat hij, in dat geval, van verdere deelname aan de examens zou afzien en onmiddellijk naar huis zou gaan. De priester raadde het hem echter af door te zeggen, dat dit zijn eenige kans was om een hooge positie in regeeringsdienst te veroveren. Chung antwoordde, dat hooge posities hem het verlies van zijn geliefde moeder niet zouden kunnen vergoeden.

De priester zag hem een oogenblik aan en zeide toen:

„Gij en ik waren in het vorige leven verwant geweest. Daarom wou ik nu mijn best doen om U te helpen.”

Daarna gaf de geestelijke Chung een pilletje dat onmiddellijk naar huis moest worden gezonden om door Chung's moeder te worden ingenomen. Het middel zou den leeftijd van de oude vrouw met zeven dagen kunnen verlengen zoodat Chung, na zijn examen, zijn moeder nog in levenden lijve zou kunnen aantreffen. Van droefenis vervuld ging Chung heen. Hij dacht er over na dat het beter zou zijn om maar naar huis te gaan, zoodat hij zijn moeder zou kunnen verzorgen. Ten einde huurde hij een ezel en vertrok met zijn bediende naar zijn geboorteplaats. Hij kon zijn voornemen echter niet verwezenlijken daar de ezel onderweg plotseling rechtsomkeer maakte en weer in de richting van de hoofdstad rende. Hoe Chung ook aan de leidsels trok, het dier bleef koppig doorrennen totdat, wanhopig geworden, Chung zijn zweep hanteerde. Onmiddellijk liet de ezel zich vallen en weigerde op te staan. Chung huurde een anderen ezel, doch het spelletje herhaalde zich weer. Intusschen was het donker geworden en van naar huis gaan kon er geen sprake meer zijn. De bediende van Chung raadde toen zijn meester aan in de hoofdstad te verblijven en aan de verdere examens deel te nemen, terwijl de bediende alleen naar huis zou gaan om Chung's moeder te verzorgen.

Voor Chung bleef er geen andere keuze meer over aan den raad op te volgen. Den volgenden dag, na het examen, vertrok hij naastig en thuis gekomen vond hij zijn moeder inderdaad zwaar ziek. Hij liet haar het pilletje van den geestelijke innemen, waarop de oude vrouw onmiddellijk zoover herstelde dat Chung binnen mocht komen om haar te spreken. Toen de oude moeder haar zoon zag huilen, greep zij Chung's beide handen aan en vertelde hem, dat zij droomde in de hel te zijn geweest, waar de Koning der Hel haar zeide, dat zij in haar leven geen enkele zonde had begaan en dat, mede door de liefhebbendheid van haar zoon, haar leven met twaalf jaren werd verlengd. Weldra keerde de gezondheid van de oude vrouw terug en kon zij haar dagelijksche bezigheden weer verrichten.

Intusschen kreeg Chung van de hoofdstad bericht, dat hij voor het examen geslaagd was en zich ter hoofdplaats moest vervoegeu om zijn titel te ontvangen. In de hoofdstad teruggekeerd, bezocht hij den priester, voor wien hij zich op de knieën liet vallen om hem te bedanken.

„Ah,” zeide de priester, „Uw succes in de examens en de verlenging van den leeftijd Uwer moeder hebt gij aan Uw deugzaamheid te danken. Wat mij betreft, ik heb niets gedaan dat Uwe dankbaarheid verdient.”

Na van verbazing te zijn bekomen dat de geestelijke alles wist, verzocht Chung hem iets over den toekomst te willen voorspellen.

„Gij zult nooit een hooge positie bekleden,” vertelde de priester hem daarop, „doch wel een hoogen leeftijd bereiken. In het vorige leven waren wij eens samen op reis geweest. Bij die gelegenheid had gij een hond met een steen gesmeten doch had, per ongeluk, een kikvorsch gedood. Deze kikvorsch is in dit leven geincarneerd in een ezal en zal wraak op U nemen. Gij zult eigenlijk Uw verdiende straf, voor hetgeen gij in het vorige leven had begaan, moeten oploopen, doch door Uwe deugzaamheid en „hao” jegens Uwe moeder zal een beschermengel U daarvoor behoeden.

Uwe echtgenote, die in het vorige leven een niet al te deugdzaame vrouw was, zal in dit leven gestraft moeten worden. Het noodlot heeft eigenlijk bepaald dat zij op jeugdigen leeftijd weduwe zal worden. Doch alweer wegens Uwe deugden en Uwe „hao” jegens Uwe moeder, zult gij voor den dood worden behoed. Uwe echtgenote, en niet gij, zal daarom zeer jong sterven.”

Na het uitspreken van deze voorspelling, boog de priester, ten teeken dat hij het onderhoud als afgelopen beschouwde. Bij het afscheid drukte hij Chung echter op het hart om, wanneer Chung zich in moeilijkheden mocht bevinden, in Zuid-oostelijke richting te vluchten

Chung vroeg den priester nog, of hij een tweede huwelijk zou doen, en zoo ja, waar hij zijn aanstaande tweede vrouw zou vinden.

„Gij zult Uwe a.s. tweede echtgenote in Chungchou vinden,” antwoordde de priester. „Zij is nu pas veertien jaar oud.”

Een jaar daarna stierf Chung's vrouw. Zijn moeder beval hem eenigen tijd later naar Kiangsi te gaan om zijn oom, een rechter ter plaatse, op te zoeken. Op reis daarheen passeerde Chung Chungchou. Aan den kant van een rivier, in het dorp, zag hij een menigte verzameld om een voorstelling bij te wonen. Chung reed kalm voorbij, totdat hij plotseling bemerkte dat hij door een vreemd uitzienden ezal werd gevolgd. Het dier deed het op zulk een

Orangine

„Welk een heerlijke verfrissching!”

„Niet die inzoete, kleffe smaak die zoo in de mond nablijft”

„Werkelijk verfrisschend door de zuivere bestanddeelen”

BESLIST
GEZOND

GOUW BOEN SENG

ergelijke manier dat Chung zichzelf vergat, zich omkeerde en het beest een slag op den kop gaf. Verschrikt keerde het dier zich om en holde hard weg. Daarbij liep het een klein kindje, dat aan den kant van het water met een kindermeid zat, omver, zoodat het in het water viel. Groote consternatie ontstond onder de menigte, die Chung als den veroorzaker van het ongelijk beschouwde en hem trachtte te grijpen. Zich den raad van den priester herinnerend, reed Chung hard in Zuid-oostelijke richting weg.

Hij kam aan in een klein dorp, waar hij voor een der huizen een oude heer zag zitten. Hij steeg van zijn rijdier af en groette den ouden heer beleefd. Op de vraag van den ouden man, maakte Chung zich bekend en vertelde tevens wat er zoo net gebeurd was.

„Weest gerust,” sprak de oude man toen, „gij kunt voortloepig hier blijven, terwijl ik mijn bediende erop uit zal sturen om nadere informaties in te winnen.”

Toen de bediende 's avonds terugkeerde, bleek dat het verongelukte kind tot een aanzienlijke familie behoorde. De oude gastheer scheen ontmoedigd te zijn en verklaarde tot zijn spijt, dat hij in dit geval niets kon doen. Hij bood Chung echter aan om dien nacht bij hem te blijven. Den volgenden dag

vernam Chung dat er reeds politiemannen er op uit gestuurd waren om hem te arresteren, terwijl degenen die hem een schuilplaats aanboden, ter dood veroordeeld zouden worden.

Dien nacht vervoegde de oude gastheer zich bij Chung en vroeg hem of hij reeds getrouwd was. Chung antwoordde dat zijn vrouw onlangs was gestorven, waarop de oude man hem voorstelde om met zijn nicht te trouwen.

„De man van mijn zuster,” zeide de gastheer, „is priester geworden. Mijn zuster zelf was gestorven en liet een dochter, die nu bij mij woont, na. Wanneer gij bereid is mijn nicht te trouwen, kunt gij, na het huwelijk, haar verzoeken de hulp van naar vader, een kundig persoon in de zwarte kunst, in te roepen”.

Chung nam het aanbod aan en zoo werd het huwelijk voltrokken. Het bleek dat het meisje zeer mooi was. Na het huwelijk vertelde Chung zijn moeilijkheden aan zijn vrouw, die eerst kwaad werd daar het haar niet eerder werd verteld, doch later beloofde Chung te zullen helpen.

In het holst van den nacht nam de jonge vrouw Chung mee naar een eenzamen tempel op den zeer moeilijk te bereiken top van een berg. Daar knielden beiden voor een indrukwekkend uitzierende persoon die in een kamer, waarop zich niets anders dan puntige steenen bevonden, met gesloten oogen in meditatie was. Even opende de heilige zijn oogen om ze daarna weer te sluiten, alsof het bezoek van zijn

dochter hem onverschillig was.

„Vader,” zeide de jonge vrouw, „het is zeer lang geleden dat ik U voor het laatst bezocht. Ik ben nu getrouwd en heb mijn echtgenoot meegebracht.”

Eenige oogenblikken daarna opende de heilige zijn oogen en zeide:

„Gij bevindt zich in groote moeilijkheden”.

Daarop zweeg hij weer, totdat de stilte voor beide jongelieden bijna ondragelijk scheen.

„Hebt gij den ezel meegebracht?” vroeg de heilige na eenigen tijd weer. Op het ontkenkende antwoord daarop, gaf hij bevel om het dier, dat het ongeluk veroorzaakte, te laten vangen

Gedurende de volgende paar dagen bleef Chung en zijn vrouw voor den heilige knielen totdat op den laatsten dag het bericht binnenkwam dat de man, die de aanleiding van het ongeluk was, reeds was geexecuteerd.

Een bediende trad toen de kamer binnen met een tak in de hand en stapte op Chung toe.

„Deze tak,” zeide hij, „heeft de doodstraf voor U ondergaan. Begraaf het op ceremonieele wijze opdat de boom, waarvan de tak afkomstig is, het hem aangedane leed eenigzins zal kunnen vergeten”.

Chung bemerkte dat het punt van de tak afgesneden was en met een op bloed gelijke substantie besmeurd was. Hij nam het mee en begroef het zooals hij het met een menschenlijk gedaan zou hebben.

Daarna keerde hij met zijn vrouw naar huis terug.

Landgenooten, steunt ons streven!

Panorama stelt zich ten doel:

het verschaffen van voorlichting omtrent hetgeen zich in den boezem van de Chineesche maatschappij hier te lande afspeelt, van de nooden en behoeften, de wenschen en grieven van de Chineezzen alhier, het verschaffen van voorlichting in den ruimsten zin van het woord omtrent China, de uitstippeling van richtlijnen voor de Chineesche Beweging, de bevordering van het onderling contact tusschen de Chineezzen voor wie het Nederlandsch voertaal geworden is,

Ook U kunt ons in dezen arbeid steunen door voor **Panorama** propaganda te maken in Uwe kringen. U verricht daarmede een handeling van sociale beteekenis. U bevordert onze doelstellingen, waardoor de Chineesche samenleving hier te lande slechts gebaat kan zijn.

U dient daarmede tevens Uw eigen belang, omdat ook hier geldt:

Jedere abonné meer

meer voor iedere abonné

Wij danken U!

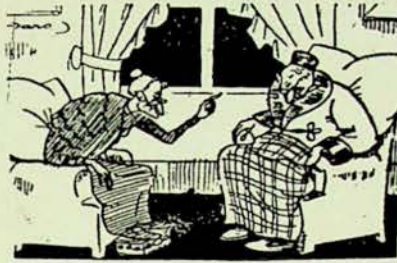
V A R I A .

ENFANT TERRIBLE.

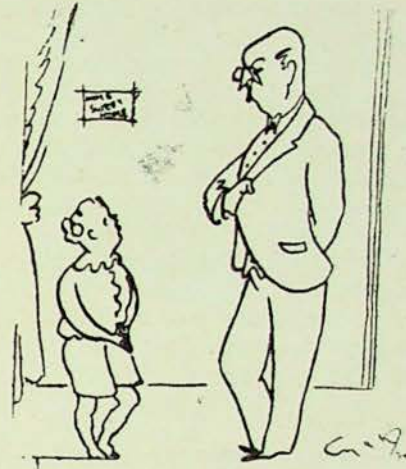
Meisje: Mammie, houd God meer van vader dan van U?
 Mama: Zeker niet, kindje.
 Meisje: Waarom heeft God vader dan een gouden tand gegeven en U niet?

NOG STEEDS HETZELFDE.

Stokoude dame: En, tracht mij nu niet tegen te spreken, Arthur. anders ga ik naar moeder terug!

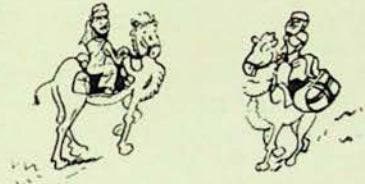
VADER.

Jongetje: Vader, is het waar, dat men olifantstanden voor pianoetsen gebruikt?

Vader: Neen, men misbruikt het jongen!

ONMOGELIJK.

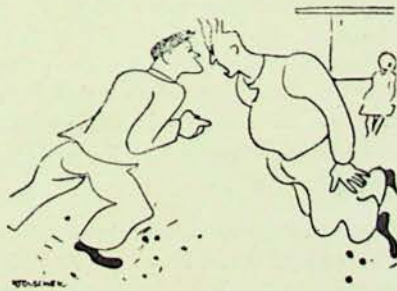
ONDER VRIENDINNEN.

— Die mijnheer Flat is een echte vleter.
 — Waarom? Heeft hij gezegd, dat je mooi bent?
 — Welneen, hij zeide dat je er lief uitziet!

— O, daar heb je weer die onuitstaanbare vent. Ik zal net doen alsof ik hem niet zie.

DE BESTE GELEGENHEID.

— Neem die belediging terug!
 — Neen, ik neem nooit iets terug.
 — Wel, leen mij dan vijf gulden!

WEL, WEL!

Mabel: Allemachtig, Kitty, schaam je je niet om je in het openbaar door een totale onbekende te laten kussen?

Kitty: Onbekende? Groote Goden, Mabel, ik dacht dat het een goede vriend van jou was!

Van hier en daar.

Het Organisatie-Comité van het 5de Internationale Congres van fabrikanten, grossisten en detailhandelaren in het juweliersbedrijf, hetwelk van 29 tot 31 Aug. te Berlijn wordt gehouden, heeft reeds toezeggingen ontvangen uit Engeland, Frankrijk, Nederland, Spanje, Italië, Oostenrijk, Zwitserland en Tsjechoslowakije. De plechtige openingszitting van het Congres vindt plaats op 29 Augustus in de Pruisische Academie der Kunsten. Hier zal tevens een tentoonstelling worden geopend van werken van leerlingen der Staatsschool voor Goudsmiden te Hanau a.d. Main. Men zal hier ook vele andere werken van de Deutsche en de internationale kunst der goudsmiden te zien krijgen. Na afloop van het Congres zal er voor de deelnemers gelegenheid bestaan uitstapjes te ondernemen naar de voornaamste Deutsche centra van het juweliersbedrijf: Hanau, Gmünd, Pforzheim of Idar-Oberstein.

Het Mecklenburgsche stadje Teterow viert deze maand zijn zevende eeuwfeest. Het geniet in Duitschland een zekere vermaardheid. Uit volgende anecdoten blijkt wel waaraan het deze te danken heeft!

Te Teterow was eens een bijzonder mooie snoek gevangen. Men besloot den visch te bewaren voor een officieel feestmaal van den Raad. Daar dit echter eerst over 14 dagen zou plaats vinden en de snoek niet mocht bederven, bond men hem een bel om den hals, waarna men hem weer in het water wierp. Op de plaats, waar dit geschiedde, maakte men een streep in het zand. Aldus, meende men, zou de visch gemakkelijk terug te vangen zijn!

Eens werd Veldmaarschalk Blücher te Teterow verwacht. Ten einde den held op waardige wijze te ontvangen werd een wacht voor de poorten der stad geplaatst. Deze herkende Blücher echter niet, daar hij in een versleten koets reisde en zeer eenvoudig gekleed was. De wacht nam zelfs zijn pijp in beslag, daar het verboden was in de nabijheid van

schuren te rooken. Toen kort daarop de knecht van Bücher met de bagage in een tweede rijtuig volgde, werd het misverstand opgehelderd. De gemeente Teterow wilde Blücher, die terstond verder was gereisd, zijn pijp teruggeven. Men stuurde een deputatie naar den Veldmaarschalk, maar deze weigerde de pijp in ontvangst te nemen, met de woorden: „Wat verloren is, is verloren!”

Opperbeiersche meren

Het Starberger Meer.

Het behoort eigenlijk nog een weinig tot Muenchen, daar het voor zijn poorten ligt. In een half uur is het te bereiken. Op de hoogte van Percha wordt het uitzicht plotseling breder. De keten der Alpen schittert vlak voor ons. Omgeven van bosschen, tuinen en villa's ligt het meer aan onze voeten. De kleine visschersdorpjes aan zijn westelijken oever hebben zich in den loop der jaren ontwikkeld tot vermaarde centra van vreemdelingenverkeer: Starnberg, Feldafing, Possenhofen, Tutzing. Zij zijn van elkaar gescheiden en weer met elkaar vereenigd door groene bosschen en witte zandvlakten. Voor Feldafing slaapt het Rozenelland zijn sprockjesslaap. In het verlaten, geheel met rozen begroeide Slot, staat het borstbeeld van de ongelukkige koningsdochter, die haar liefde voor Ludwig II, den mooien koning van Beieren, op den Oostenrijkschen Keizerstroon moest vergeten. In het meer duidt een kruis de plaats aan, waar een vorstelijk leven zijn einde vond. Het waren twee Koningskinderen.....

Terwil aan den drukken westelijken oever, in het bijzonder in de badplaatsen en op het mooie golf-terrein van Feldafing, de internationale wereld steeds is vertegenwoordigd, heeft de uitgestrekte oostelijke oever den vrede der landelijkheid behouden. Het vrije strand strekt zich hier uit over een afstand van vele kilometers. Weekend-reizigers en watersport-enthousiasten bouwen hier hun tenten op. Het groote strandbad aan den zuidelijken oever, met zijn

dichte bosschen, draagt den trotschen naam „Lido”. Een „Lido-trein” brengt de inwoners van Muenchen hierheen. Enkele zellclubs hebben hier prachtige clubhuizen. Voor de regatta op het Starnberger Meer bestaat steeds groote belangstelling.

Het Ammer-Meer.

Hier is het landschap van geheel angeren aard, wanneer wij, bijvoorbeeld, te Stegen den blik over het Ammer-Meer laten varen. Oneindig ver schijnt de spiegel van het water zich uit te strekken. De oevers eindigen ginds ver in den nevel van het gebergte, waaruit zich, indrukwekkend, de Zugspitze verheft. De groote stroom der toeristen komt niet tot aan de oevers van dit meer. De oorden, welke hier liggen, worden door stille wandelaars bezocht. Water en lucht zijn hier zacht. Alleen wanneer een zeldzame storm het water opzweept, komen hoge golven op den oever af: een schouwspel, hetwelk men niet snel vergeet! Op de bergen aan den oever liggen oeroude kloosters. Naar Andechs en Wartawell worden sinds onheuglijke tijden bedevaarten ondernomen. Dieper in het land staan indrukwekkende burchten. Op het Ammer-Meer gaan de Augsburgers bij voorkeur zeilen. In de vele logementen aan den oever wordt men uitstekend verzorgd. In nauwelijks één uur kan men van Muenchen naar Herrsching, aan den oostelijken oever van het meer reizen. Het stadje ligt aan een groote bocht. Van hier vertrekken de stoombooten over het meer naar Schonndorf, Uffing, Riederau en Diessen aan de overzijde van het meer.

Het Chiem-Meer.

In het Noorden van de Alpen vindt men een stuk zuidelijk landschap. Steeds bloeiende planten trotseeren den Winter, welke hier vroeger dan elders wijkt voor het bijna tropische klimaat. Uit een groenen gordel van riet verheft zich Herrenwörth. Eeuwenoude boomen wortelen op dit eiland. Men vindt in den Chiemgan talrijke herinneringen aan oeroude tijden, aan de groote volksverhuizing, aan den inval der Hunnen.

Heden trekken dichte drommen toeristen naar het weelderig Slot van Koning Ludwig II op het ei-

land Herrenchiemsee. Hier moest een tweede Versailles ontstaan. Zoo wenschte het de eenzame Beiersche vorst. Uren van geluk en van leed heeft deze heerscher in het enorme gebouw met zijn met goud en spiegels overladen zalen doorgebracht. Met galopperende paarden vluchtte hij 's nachts uit Muenchen, stak alleen in een klein bootje het meer over en wandelde dan naar zijn stralende Slot, hetwelk door tienduizenden kaarsen werd verlicht.

Droomend neemt men plaats op het terras van het hotel. Als een fata morgana ligt daarginds, aan de overzijde, Frauenwörth, het klooster-eiland. Dank zij het heerlijke klimaat bestaat hier een phantastische vegetatie. Alom straalt een weelde van bloemen.

Wanneer de zon achter den Wendelstein ondergaat en zij de toppen der bergen rood kleurt, daalt een diepe vrede neer over het breede meer en zijn eilanden.

Het Koningsmeer.

Donkergroen en zwaarmoedig rust dit meer in het Berchtesgader Land aan den voet van den Watzmann. Uit zijn diepten komen koele bronnen. Het water der giet-schers stroomt tot in den Zomer van den oostelijken wand van den Watzmann. Het water is heider. Steile rotsen schenken aan de diepte een zonderlingen donkergroene kleur. Het landschap heeft iets heroisch. De mensch, die zich in een van deze kleine bootjes over het meer laat brengen, naar het schilderachtige St. Bartholomä, het gewezen klooster en latere jachtslot der abten van Berchtesgaden, ondergaat den invloed van deze overweldigende omgeving. Zelfs de geluidlooze motorbooten doen denken aan stukken speelgoed. Elk oogenblik kan een kind uit een reuzengeslacht de hand uitsteken en de kleine boot met den spartelenden mensch uit het water heffen en neerzetten op een van de rotsen

Soms spant het onweer een zwaar gordijn over het meer. Gewoonlijk beleeft men dan hagel, donder en bliksem. De mensch krijgt de oerkrachten der natuur te bespeuren in den strijd der elementen. Zoodra de storm voorbij is wordt het water echter weder

glad. Het meer blijft dan soms wekenlang stil, groen, geheimzinnig. De wandelaar ontdekt stille bochten en staart in het prachtige diepe blauw-groene water.

Het Tegern-Meer.

Hier is alles helder en luchtig. Groen zijn de bergweiden. De menschen zijn uitgelaten bij lied en dans. Het leven is hier licht. De menschen vinden elkaar sneller. In het „Klostertüberl" hoort men alle Deutsche dialecten. Aan de overzijde ligt Bad Wiessee, hetwelk menigeen verzoent met het bestaan. Talrijke gasten, die nimmer aan zooiets hebben gedacht, ondernemen hier tochten naar de hoogten. Hun wandelstaf is ten slotte getooid met spijkers uit alle berg-logementen, tot in het gebied van Schliersee. De schoenen zijn versleten, maar het gelaat is bruin, stralend van gezondheid en tevredenheid.

Een eigenaardige beking gaat van dit landschap. Het kan ons kalm maar ook vroolijk stemmen. Het kan ons innerste wezen veranderen. Aan het Tegern-Meer ontmoet men weinige brompotten!

HIJ NIET.

— Ik zie, dat U nu aan het tuinieren gaat. Vaart U er wel bij?

— Ik niet, maar wel mijn buurman, wiens kippen met den dag vetter worden!

ZIJN JEUGD.

Politicus: Ze willen mij niet kuzen, door mijn jeugd.

Vriend: Waarom? Jou jeugd is toch reeds voorbij?

Politicus: Da's 'm juist, ze hebben ontdekt hoe ik het doorgebracht had!

GEEN WONDER.

Mevrouw: Weet je, dat de man van onze buurvrouw sinds vijf jaren weggelopen was?

Meneer: Da's geen wonder. Ik heb de vrouw gezien.

PANORAMA

Weekblad bergambar dalem bahasa Blanda dan Melajoe.

Di bawah pimpinan
LIEM KOEN HIAN

Kantor:
STADHUISPLEIN 41

24 Augustus 1935.

Taon IX No. 34.

Di sakiter kita.

Salah satoe soerat kabar Blanda di ini kota bebrapa hari berselang telah toelis tentang „Minister Wai Chiao Pu”. Kaloe orang memang tida njaho, ini memang ada tida mengheranken. Wai Chiao Pu toch memang bisa djadi ada namanja satoe minister Tionghoa, boekan? Tapi apa maoe, sebagaimana pematja taoe, itoe nama adalah berarti: Ministerie Loear Negri!

Boekan lantaran maksoed aken mentjelah atawa mendjengekin maka kita signaleer ini kakeliroehan. Tapi sabenernja toch ada katerlaloean jang di dalem ini taon 1935, di mana perhatian oemoem di toemplek pada soewal-soewal Pacific, pada negri-negri di sakiter Pacific —antara mana Tiongkok boekan teritoeng negri jang tida berarti! — masi ada salah satoe soerat kabar Blanda besar jang soegoehken ia poenja pematja kakeliroehan begitoe matjem.

Ini waktue orang lagi bakerdja giat goena perkoeatken perhoeboengan antara Indonesia dan Tiongkok, goena tambah rapetken perhoeboengan itoe. Dan dalem keada'an begitoe pasti sekali soerat-soerat kabar Blanda besar haroes bisa mengasih panjoeloehan baek tentang Tiongkok, pendirian-pendirian dan keada'an di Tiongkok. Jang orang masi bisa bikin itoe kakeliroehan dengan manoelis „Minister Wai Chiao Pu”, itoe ada penting bagi kita. Ini toch ada satoe tanda, bahoea orang tida ambil poesing sekali-kali itoe perkara, jang sabenernja orang koedoe paham sabisanja. En toch sasoenggoehnja ada tida soesali hoeat mengasih panjoeloehan baek pada publik. Kita merasa pasti, baek toean Lovink maoepoen toean de Wilde dari Kantoer voor Oost-Aziatische Zaken tentoe bersedia aken mengasih katerangan jang perloe pada pers Blanda, djikaloe diminta. Kenapa orang tida telepon sabentar, djikaloe orang merasa bingoeng sama satoe tele-

gram dari Tiongkok? Soenggoeh, kaloe orang maoe tjape hati sedikit, tentoe orang tida bisa berboeat kakeliroehan-kakeliroehan!

Itoe megah paperangan, jang sedari sakean lama bergempel antara Europa dan Afrika kaliatanja tida lama poela aken berarakan. Bagimana aken mendjadi kasoedahan, jang doenia aken alamken dari sitoe, inilah sekarang tida ada jang bisa ramalken. Tapi roepanja ada pasti, bahoea djikaloe sampe terbit bentoeran sendjata, maka itoe tida hanja aken berwates pada Italie dan Ethiopie sadja. Tjoema ada satoe pertanja'an, apa itoe paperangan melinken aken berkobar di Afrika atawakah aken mendjalar ka Europa atawa Asia. Apakah 1936 aken mendjadi itoe taon, di mana perang doenia kadoea aken berkobar? Soeda lama paperangan itoe memang telah diramalken. Dan djikaloe perang antara Italie dan Ethiopie sampe terbit, dan djikaloe laen-laen negri Europa katarik-tarik, maka itoe memedie paperangan Pacific boleh djadi tida aken tinggal bajangan belaka sebagaimana jang orang pikir. Europa tentoe aken repot lantaran negri-negri satoe sama laen saling berkoetetan, jaitoe boeat mendapet kalaloesa'an di Pacific!

Tapi ramalan-ramalan ada tida bergoena. Kita, pendoedoek-pendoedoek biasa, tjoema haroes menoenggoe. Adalah kabinet-kabinet dan kanselarij-kanselarij dari itoe herbagi gezantschap jang aken mengasih poatoesan. Sabenernja ada gelo, jang masi ada orang-orang jang menaro kapertjaja'an pada perdamaian doenia!

Dari soeatue fihak Tionghoa-Pranakan ada dikamoekaken itoe stelling, bahoea perloe sekali orang orang Tionghoa totok teroes masoek di ini negri soepaja darahnja hoakiao jang terlahir di sini bisa

dibikin djadi lebih bersih.

Djikaloe kita tida keliroe, ini anggapan boeat pertama kalih dimahloemken sapoeloe taon berse- lang oleh satoe econoom Duitsch.

Bebrapa orang kaliatannja kagoemken ini stel- ling.

Orang-orang jang kamoekaken, atawa lebih be- toel orang-orang jang adjokin laen orang bitjara prinai nu pangadjaran tentang pembersihan darah (awas, djangan dikeuroeken sama perobatan deugen salvarsaan) samentara itoe teah loepa boeat oerei- ken apa artinja itoe „darah Tionghoa”.

Dalem ia poenja „Das Kausagesetz der Welt- geschichte” dr. Max Muller teah reken, bahoea tiap manoesia jang idoeop di ini waktoe paling sedikit ada mempoenjai satoe millioen leloehoer. Maka itoe tida satoe orang bisa bilang, bahoea dalem sanoe- barinja ada mengalir darah-kebangsa'an aseli. Me- mang djoega tida satoe manoesia taoe, darah apa mengalir dalem toeboehnja, katjoewali apabila ia kasih preksa darahnja.

Ketambahan lagi banjak orang Tionghoa ada mempoenjai itoe kabiasa'an aken beli anak-anak dari laen bangsa, antaranja dari bangsa Indonesier di Java dan Nias. Itoe anak-anak kamoedian dikirim ka Tiongkok, di mana marika toeroet dengan betoel itoe titah dari Kitab Indjil: „Pergilah dan tambah djoemblahmoe!”

Toeroenan-toeroenan dari ini orang-orang In- donesier tentoe sekali aken tepok-tepok dada dan banggahken diri sebagai orang Tionghoa toelen. Bo- leh djadi djoega marika aken mendesek boeat per- tahanken atawa bersihkan darah Tionghoa dari Tionghoa-Pranakan.

Begitoe poen brangkali aken diberboeat oleh toeroenan-toeroenannja Tan Malakka, sedikitnja djikaloe ia ada mempoenjai toeroenan.

Orang - orang jang adjokin laen orang bitjara prihal itoe pengadjaran tentang pembersihan darah, baik analyseer doeloe diri sendiri, preksa, dari brapa banjak tjampoeran ada darah marika, siapa dan dari bangsa - bangsa apa iaorang poenja laloehoer berasal, kamoedian selidikin, apa bangsa Tionghoa jang idoeop sekarang sasoenggoehnja ada satoe bangsa aseli.

Djikaloe kita denger orang-orang Tionghoa jang bermata blao, atawa orang-orang Tionghoa jang romannja ada miripnja sama bangsa Papoea, dan tida pada bangsa Mongool, mahloemken itoe matjem pangadjaran, dan denger marika tepok-te- pok dada sebagai orang Tionghoa toelen, maka dalem hati kita djadi menanja, apakah sabenernja saorang Tionghoa.

Sekarang kita madjoeken ini pertanja'an pada itoe orang-orang jang adjokin laen orang bitjara

prihal itoe pangadjaran tentang pembersihan darah.

Lebih doeloe marika haroes kasih satoe defini- tie tentang itoe pangartian: Tionghoa dan darah Tionghoa sebagai dasar dari pemitjara'an lebih djaoe.

Sebegitoe lama itoe definitie belon bisa dibri- ken, paling betoel marika toetoeop moeloet dan ma- rika boleh merasa poewas dengan petjahken sadja itoe soewal, marika asal-oesoelnja dari mana.

Publiek toch tida haroes dibodohken oleh orang orang jang tjoema bisa ikoetin sadja bitjaranja laen orang, jang tjoba toetoeopi sendiri poenja kabodohan dengan ikoet-ikoetan bitjara tentang hal-hal jang marika sendiri tida mengarti.

Dari 's Landsdrukkerij kita trima satoe exem- plaar „Regeling van het Openbaar Gehoor, den 31sten Augustus 1935, des morgens te 10½ uur, te houden in het Paleis Rijswijk ter gelegenheid van den verjaardag van Hare Majesteit de Koningin”, jaitoe satoe boekoe jang moewat segala pelatoeran jang perloe diperhatiken tentang itoe oepatjara openbaar gehoor jang bakal dibikin tanggal 31 Augustus berhoeboeng dengan hari-taon Ratoe.

Berhoeboeng dengan ini panerbitan paling baroe dari 's Landsdrukkerij, kita djadi maoe menanja pa- da toean H.H. Kan, kapan ia nanti bikin kita beroen- toeng dengan satoe „Regeling van het Openbaar Gehoor, te houden in het Paleis Prapatan, ter ge- legenheid van.....”

Ja, berhoeboeng sama apa? Berhoeboeng sama hari taonnja Ratoe atawakah President dari Repu- blik Tay Tionghoa, atawa doea-doea? Atawa ber- hoeboeng dengan panjamboetan dari ia poenja „orang-orang sabawahan” jang dateng oendjoek marika poenja kasetia'an dan sekalian madjoeken suggestie boeat madjoeken pertanja'an prihal ba- wang atawa bikin ininterpellatie tentang beras dalem Volksraad?

Dan kapankah ada satoe atawa laen lid Volks- raad jang dapet pikiran aken mdjoeken voorstel soepaja artikel 1 dari Indische Staatsregeling di- tambah sama satoe ajat baroe, boenjinja:

„Dengen tida mangoerangken kakoeatan apa jang ditetepken dalem ajat diseblah atas, maka tiap pendoedoek dari Hindia Blanda wadjib mengasih hormat dan menoeroet prentah pada toean H. H. Kan”?

Dalem pikiran kita soeda liat toean H. H. Kan gosok-gosok tangan dan menanja pada diri sendiri, kapan itoe semoea aken kedjadian.

Apakah brangkali ia poenja ponokawan ber- sedia aken bitjaraken ini dalem Volksraad? Kebae- kan jang ia alamken dari ia poenja toean sabener- nja ada memantesken ia berboeat begitoe.

Crisis Nationaal dan Persatoean di Tiongkok

CHANG CHI YUN.

I.

Berhoeboeng dengan crisis heibat jang sekarang lagi dihadepken oleh Tiongkok, maka soewal persatoean nationaal kombali telah mendjadi terkamoka. Teroetama sasoeda Japan manjerang Manchuria, ini soewal telah mendjadi banjak dibitaraken. Kita rasa semoea orang tentoe taoe bahoea sebab dari Tiongkok poenja kasoekeran-kasoekeran jang sekarang ini, teroetama jalah tida adanja persatoean di dalem negri jang sedari banjak taon telah tergangguoe oleh perang-perang soedara. Djoega adanja pamerentahan terpisa di Oetara dan Selatan ada mendjadi salah satoe boekti dari benenja ini pembilangan.

Di dalem „The Independent Critic” toean Chang Chi Yun telah kasih denger satoe soeara optimistisch tentang ini persatoean, jang orang oemoenja doega aken terlebih gampang tertjipta antara Selatan dan Oetara dengan berangkatnja Hu Han Min baroe-baroe ini ka loear negri. Salinan dalem bahasa Inggris dari toelisannja toean Chang kita telah dapetken dalem „The People's Tribune”. Kita koetib dari toelisan terseboet seperti berikoet:

Ini waktoe Tiongkok lagi menghadepi satoe djeman sanget soeker dalem ia poenja hikajat. Tiap bagian dari ia poenja pangidoepan nationaal telah terantjem oleh agressie loear jang tida ada bandingannja dalem tempo-tempo jang liwat. Ia poenja tapel-tapel wates di seblah Oetara-Barat telah diketjiiken dari tepi-tepinja soengei Yalu sampe di Ban Lie Tiang Sia di Shanhaikwan. Tapi maski begitoe, toch soewal Tiongkok Oetara tida boleh dibilang telah mendjadi berachir, maski boeat samentara waktoe. Lebih djaoe di Oetara-Barat dan Selatan-barat kaliatan keada'an ada serba dami dan tentrem, padahal djoega di sitoe ada terdapat soewal-soewal penting sekali jang koedoe diberesken. Tida terlaloe dilebihken djikaloe dibilang bahoea sekarang Tiongkok denger koemandang dari seroehan-seroehan moesoe dari segala djoeroesan.

Tapi maski begitoe, toch masi ada terliat tanda-tanda jang mengasih harepan. Djikaloe orang bikin perdjalananan di saloeroe Tiongkok oepamanja, orang nistijaja aken manampak bagimana sikap anak negri sekali-kali tida ada mangoendjoek poatoes harepan, malah sebaliknja ada menandahken satoe kemaean jang keras dan poatoesan jang tetep. Djoega pemimpin-pemimpin dari segala golongan pangidoepan kaliatan soeda mendjadi sedar sampe di soeatoe wates jang belon perna tertjapei lebih doe-

loe. Satoe soemanget baroe, jaitoe soemanget dari kasedaran njata soeda moelai moentjoel. Perhoeboengan antara Pamerenta Nationaal dan locaal dalem waktoe paling belakang telah bertambah banjak baek, samentara toelisan-toelisan dan voorstel voorstel tentang daja-oepaja aken meneloeng negri ada membandjiri batja'an Tionghoa. Tapi semoeanja itoe ada mangoendjoek pada satoe daja, jaitoe: persatoean nationaal

Djoega kebanyakan orang Tionghoa sekarang kaliatan insaf, bahoea linjapnja provincies Oetara-timoer boekan mendjadi sebab, hanja melinken mendjadi kasoedahan dari crisis nationaal. Dengan laen perkata'an, itoe hanja tanda-tanda dan boekan sebab dari penjakit. Poko sebab dari Tiongkok poenja kasoekeran ini waktoe jalah tida adanja persatoean nationaal sedari bertaon-taon. Lantaran adanja perselisihan-perselisihan dan perang-perang soedara, maka itoe provincie-provincie tida bisa bakerdja sama-sama setjara baek satoe sama laen. Orang-orang jang pinter dan tjakep djadi bisa teroes tinggal di belakang, sedeng Tiongkok poenja tenaga nationaal tida dapet kasempetan sama sekali aken mendjalar lebih djaoe, djoega tida sampe di wates normal sadja. Kaloe diliat dari loear, Tiongkok ada satoe natie besar, tapi sabetoel-betoelnja sampe belon lama berselang Tiongkok terpetjah dalem sadjoempoet staat ketjil jang masing-masing berdiri sendiri, tida ambil poesing satoe sama laen poenja nasib dan tida bisa mengasih perতোেলোং satoe pada laen-djikaloe perloe. Ini sebabnja, kenapa Japan dan laen-laen negri asing tida bisa menaro hormat pada Tiongkok sebagai satoe negri jang dipertoean.

Soewal jang paling penting bagi Tiongkok ini waktoe tida bisa disangkal adalah soewal persatoean nationaal. Di mana Tiongkok poenja tenaga nationaal sabetoelnja ada banjak lebih besar dari laen-laen negri, sedikitnja dalem theorie, maka tida heran djikaloe ada dipoedjiken aken toemplek seantero perhatian pada soewal memadjoeken Tiongkok poenja tenaga-tenaga jang tersemboeni itoe (potentialiteiten) dengan bantoean achli-achli techniek jang pande dan methode-methode jang modern. Semoea intellectueelen Tionghoa dari ini waktoe setoedjoe sama ini pikiran. Marika boekan sadja ada taro kapertjaja'an pada Tiongkok tapi djoega ada mengandoeng harepan besar boeat hari kamoedian.

Sekarang marilah kita liat, apa jang perloe boeat

menjampei satoe persatoean nationaal. Menoeroet penoelis poenja pemandangan, persatoean nationaal itoe ada terdiri dari tiga bagian jang berhoeboeng rapet satoe sama laen, jaitoe: persatoean geografisch, persatoean materiel dan persatoean kebangsa'an. Soepaja orang mengarti terang ini semoea, maka perloe sekali dibikin satoe analytische studie tentang ini.

Sebagaimana orang taee, satoe negri besar poenja kakoeatan-kakoeatau teroetama ada terletak dalem ia poenja banjak soember alam jang kaja dan laen-laen kasempetan poela. Kalemahan dari negri begitoe adalah ia poenja kasoekeran-kasoekeran jang djalamkan kerna keada'an geografisch jang seringkalih marintangken kemadjoean nationaal dan seringkali poen persatoean nationaal. Sebagai tjonto adalah itoe soengei Yangtze, satoe soengei penting di Tiongkok. Ini soengei adalah jang bantoe kemadjoean kota-kota Wuchang, Hankow dan Hanyang, sedeng di seblah bawahan alirannja, soengei itoe ada beroepa metropolis dari kira sembilan provincies. Ini ada satoe boekti, brapa faedahnja satoe djalanan-perhoeboengan aer jang penting djikaloe itoe mangasih perhoeboengan antara daerah-daerah loewas jang semoeanja berada dalem seroepa keada'an. Aken tetapi katjiwa sekali, itoe kasempetan-kasempetan dan kaoentoengan-kaoentoengan jang bisa didapet dari itoe soengei tida bersamahan adanja dalem itoe berbagi provincies jang diliwatken.

Ini poen bisa dibilang tentang Soengei Barat di Tiongkok Selatan jang mangasih perhoeboengan antara Kwangtung dan Kwangsi, dan tentang soengei Sungari di Oetara Timoer jang hoeboengken provincie Heilungkiang dan Kirin. Kadoea soengei ini bisa dilajarken oleh kapal-kapal besar, tapi soengei-soengei jang laen tjoema baek goena perhoeboengan locaal dan kapal-kapal lajar. Soengei Huangho dari Si-Ning sampe di Paotow bisa dilajarken dengan praoe-praoe ketjil dengan menoeroeti aliran aer, tapi di djoeroesan sabaliknja, itoe ada soeker, sekali.

Tiongkok ada penoch sama pagoenoengan dan soengei-soengei jang melintang dari Timoer ka Barat. Dari itoe, perhoeboengan antara Selatan dan Oetara, sabelonnja diadaken djalanan spoor, sanantiasa ada soeker. Tapi djoega di djaman ahala Tsin dan Han orang soeda insaf ini kasoekeran, maka djoega orang pasang itoe djalanan jang melintaskan pagoenoengan Tsin dan Pa dan mangasih perhoeboengan antara Si-An dan Szechwan. Djoega orang telah bikin Grand Canal, hingga bisa dilakoeken pangangkoetan antara Yangtzekiang dan Huangho. Itoe Grand Canal, jang mengalir antara Hunan dan Kwangsi telah diboeka di djeman ahala Tsin dan telah mangasih satoe perhoeboengan ka Tiongkok

Selatan. Djalanan-djalanan jang dibikin selama dynastie Han di saleroe Kansu, Siliang dan Suchow sampe sekarang masi digoenakan sebagai djalanan paling penting ka djoeroesan Barat. Goena menggampangken pangoembara'an ka Selatan-barat, telah diboeka lagi doea djalanan di djemannja ahala Yuan dan Ming, djalanan-djalanan mana telah mangasih perhoeboengan di antara daerah-daerah loewas dari keizerrijk Tiongkok jang doeloenja begitoe mahmoer. Tapi sedari orang dapetken alat-alat perhoeboengan baroe dan tjepet, maka itoe semoea pakerdja'an jang doeloenja sanget dikagoemken, sekarang berbalik tjoema dipandang sebagai tanda-tanda mata berhikajat jang tida begitoe penting.

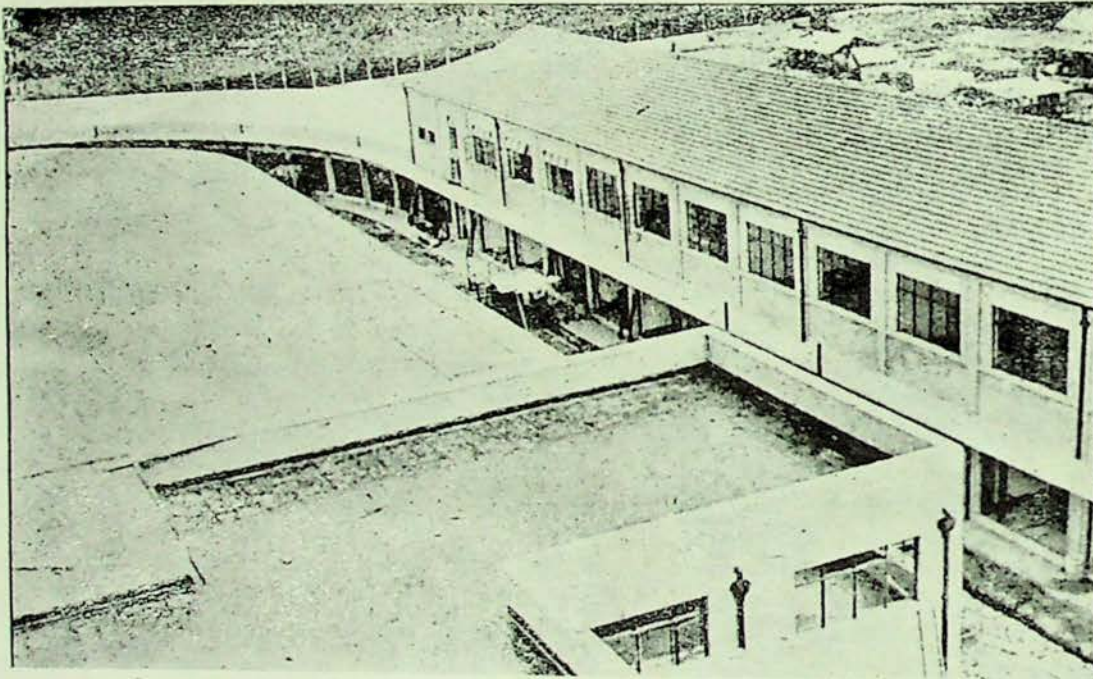
Djikaloe dibanding sama Amerika Sariket, maka Tiongkok ternjata ada katinggalan djaoe. Tiongkok ada satoe-per-anem kalih lebih loewas dari Amerika dan pendoeoeknja ada 4 kalih lebih besar, aken tetapi pandjangnja djalanan spoor di Tiongkok tjoema ada satoe-per-doeapoeloe-lima bagian dari di Amerika. Tertoe sekali ini ada sanget manjedihken, apalagi kaloe di'inget bahoea di ini waktoe kebanjakan negri sopan pada rajahken peringetan kasaratoes taon dari pemasangan djalanan spoor, sedeng di berbgi provincies dari Tiongkok malah belon ada dipasang barang satoe mijl djalanan begitoe. Perdjalanan dengan onta dari Paotow ka Lanchow oepamanja paling sedikit mangambil tempo ampatpoeloe hari dan ongkosnja pangangkoetan binatang ada sapoeloeh kalih lebih besar dari pada djikaloe diangkoet dengan spoor dalem perdjalanan jang sama djaoenja. Ada satoe hal jang dikatahoei dengan oemoem, bahoea ongkos perdjalanan dari Shanghai ka loear negri ada banjak lebih moerah dari pada bikin perdjalanan dari pantei laoet ka pagoenoengan di pedaleman negri. Bahoea kebanjakan provincies di Tiongkok ada mempoenjai perhoeboengan satoe sama laen, itoe tjoema ada satoe hal kabetoelan sadja.

Lantaran daja-daja perhoeboengan kliwat djelek, maka pangidoepan paman tani, baek di djaman mahmoer maepeoen di djeman soeker, selamanja ada melarat. Di taon-taon panen baek, harga hasil pertanian djato lantaran productie kliwat banjak. Dengan begitoe timboellah itoe keada'an jang mendjadi sebab dari itoe pribasa koeno: „Panen baek membikin kaoem tani djadi soesah". Hasil dari pakerdja'an radjin selama banjak taon sringkali ada tida tjoekoep aken bajar loenas padjek-padjek jang dipoengoet oleh pamerenta. Boekan djarang di moesin panen baek ada diwartaken tentang orang-orang pelarian jang telah mati lapar. Apakah heran djikaloe di Tiongkok orang boekan sadja dapetken pagoenoengan beloekar, malah djoega banjak

tanah jang tida dicesahaken? Sebabnja adalah, ka-
oem tani tida maoe produceer lebih banjak dari se-
bagimana jang marika anggep soeda tjoekoep goe-
na kaperloeian sendiri. Di taon-taon soeker, djadinja
sekali-kali tida ada terdapat kalebihan makanan
dari satoe bilangan jang bisa dikirim ka laen bila-
ngan, dan banjak orang pada mati lantaran lapar
dan bahaya bandjir. Seringkali orang asing pandang
Tiongkok sebagi negri jang sanantiasa terantjem
bahaja kelaparan, tapi itoe bahaya-bahaya lapar
jang heibat tida selamanja berarti bahoea di saloe-
roe negri orang memang kakoerangan makanan.
Poko dari ini semoea kasoekeran adalah, distributie
makanan ada tida tjoekoep baik dan di moesin soe-
sah tida ada didjalanken methode pembagian ba-
rang makanan jang mamowaskan. Ini teroetama
disebabken lantaran itoe kasoekeran-kasoekeran

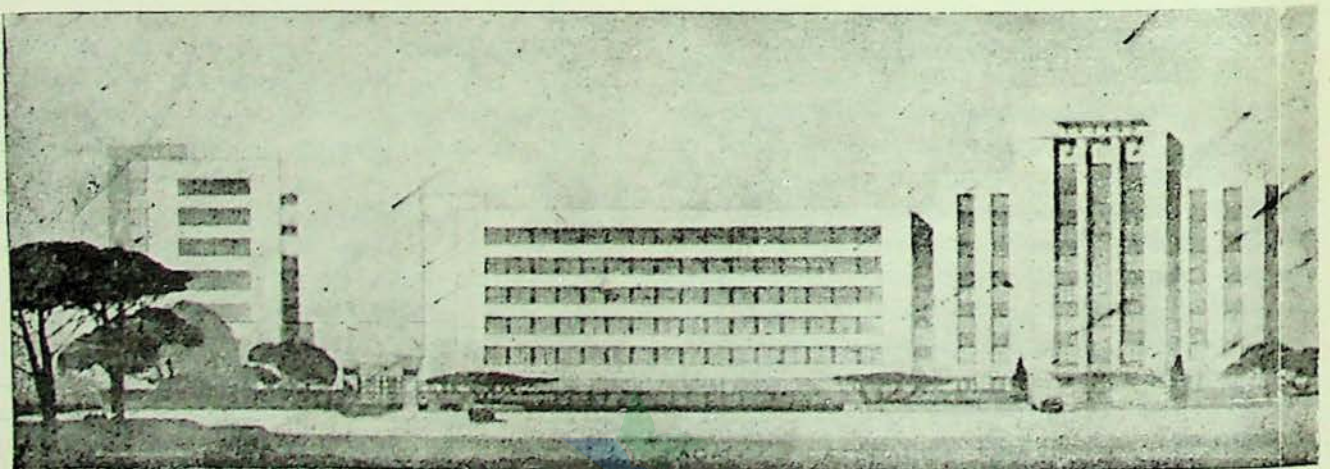
geografisch.

Dalem provincies, di mana tida ada daja-daja
pangankoetan jang baik goena bawa itoe hasil
pertanian ka dalem pasar, paman tani telah tanem
madat. Ini lebih gampang diangkoet dan lagian le-
bih mangoentoengken. Marika toekar ini sama ba-
rang-barang jang diproduceer di laen-laen provin-
cies. Haroes didjalanken daja-oepaja goena madjoe-
ken dan perbaeki daja-daja perhoeboengan antara
daerah-daerah pagoenoengan dan kota-kota di pan-
tei loet soepaja hasil pertanian gampang bisa diang-
koet. Lantaran tida adanja tjara pembagian maka-
nan jang baik di waktoe soeker dan lantaran adanja
pertenaman madat jang loewas, maka laen kasoeke-
ran telah tertjipta. Sedari doeloe Tiongkok terkenal
sebagi satoe negri pertanian besar, en toch Tiong-
kok poenja import gandoem, tepoeng, katoen dan

Shang- hai

Kiri : Pasar
Ikan di Shang-
hai. Bawah :
Plan dari ge-
dong gemeente
jang hendak di
diriken dalem
concessie
Fransch.

tembako selama taon-taon paling belakang ada berdjoemblah dari 4 sampe 5 millioen dollar. Bahoea productie sendiri dan bahan-bahan kasar sendiri tida manjoekoepe kaperloean, hingga Tiongkok terpaksa mengasih dateng barang-barang jang perloe dari loear negri, ini poen ada mendjadi salah satoe sebab penting dari crisis economie di itoe negri. Njata sekali, pemertjahan soewal makanan ada jang paling perloe boeat menjampe persatoean di Tiongkok.

Ada bener, bahoea alat-alat pangangkoetan modern jang tjepet boekan tjoema terdiri dari djalanān-djalanān spoor sadja, tapi berhoeboeng dengan besarnja pangangkoetan di darat, maka djalanān spoor ada mendjadi alat-pangangkoetan modern jang paling penting. Maka itoe, perloe sekali Ling Hai Railway di Oetara-barat dirampoengken. Ada banjak djoega orang jang bilang bahoea berhoeboeng dengan sedikitnja pendoeoek, ketjilnja productie dan kamoendoeran kota-kota di Oetara-barat, ada tida perloe aken pasang djalanān spoor di itoe daerah. Tapi marika soeda keliroehken hal jang mendjadi sebab dengan hal jang mendjadi kasoedahan. Mari sekarang kita ambil itoe tiga province Oetara-timoer sebagai tjonto aken boektiken tida benernja itoe alesan.

Sabelon Japan doedoekin itoe provinces, kaoentani dan kaoem boeroeh jang mangoembarah ka itoe daerah dari Shantung dan Honan kasarnja ada dari 600.000 sampe 1.000.000 tiap taon. Kira saparoh antaranja tinggal tetep di sitoe, sedeng saparo poela tiap taon poelang ka tempat asalnja. Bener, Oetara-barat tida begitoe disoeka, sebab tanahnja tida begitoe soeboer seperti Oetara-timoer, tapi toch soeda pasti, besarnja djoemblah dari orang-orang jang tiap taon datng tinggal di Oetara-timoer sebagian besar disebabkan kerna adanja perhoeboengan spoor. Bahoea djalanān spoor itoe ada panjoeroeng dari emigratie, itoelah soeda dikatahoei dengan oemoem, maka itoe pasti sekali djoemblah pendoeoek di Oetara-barat aken djadi bertambah djikaloe Lung Hai Railway soeda dirampoengken.

Lebih djaoe, lantaran diboekanja itoe lijn tjambang dari Yunnan-Indo China Railway ka Koku, di mana ada terdapat banjak sekali wadas tin, maka Tiongkok mempoenjai satoe peroesahan parit logam jang besar. Productie tin taonan ada kira sapoeloe millioen dollar, jaitoe tida koerang dari doeper-tiga bagian dari Yunnan poenja total export. Pangoesahan jang berhasil dari soember-soember alam dan itoe berbagi parit di Oetara-Barat poen

bergantoeng pada djalanān spoor. Pangoesahan parit jang tandes poen biasanja berarti kemahmoeran bagi dienst djalanān spoor. Terang sekali productie dan perhoeboengan djalanān mengasih faedah satoe sama laen. Zonder jang satoe, jang laen tida bisa beroemoer pandjang. Telah diakoehin dengan oemoem, bahoea itoe kemadjoean pesat dari Paotow dari satoe kota jaŋg tida berarti mendjadi satoe poesat perdagangan jang penting di Oetara Barat dalem tempo tjoema kira sapoeloe taon sebagian besar disebabkan oleh dirampoengkennja djalanān spoor Peiping-Suiyuan Tadinja Paotow ada satoe doesoem ketjil dalem province Suiyuan jang sabelon nja 1922 tida ada mempoenjai bestuur local sendiri, tapi sekarang Paotow ada satoe kota jang mengagoemken. Tida bisa disangkal, di mana ada djalanān spoor, di sitoe tentoe aken tertjapei kemadjoean, teroetama di bilangan-bilangan jang sedari banjak abad terpentiil sendiri. Ini waktoe tiap iboe-kota dari province di Tiongkok haroes mempoenjai satoe perhoeboengan djalanān spoor sendiri dengan iboe-kota national di Nanking. Ini rantjana, djikaloe ditambah lagi sama systeem perhoeboengan djalan rajah, aer dan oedara, paling sedikit aken bisa mangoerangkan, diika tida maoe dibilang malinjapken sama sekali Tiongkok poenja kasoekeran-kasoekeran. Sabelonnja systeem begitoe diadaken, maka Tiongkok poenja persatoean national belon bisa dibilang lengkap.

Sabetoelnja pangangkoetan itoe hanja ada satoe proces jang koedoe daja aken sepenoehnja djikaloe orang hendak menjampe toedjoean jang dikandoeng. Djoega penting adanja aken atoer, soepaja semoea alat-pangangkoetan itoe bisa menda pet moewatan-moewatan jang tjoekoep. Berbagi abad berselang ini poen soeda ditimbang. Dengan madjoeken perdagangan thee dan perdagangan koeda pada kira sariboe taon jang berselang orang soeda bantoe tida sedikit boeat madjoeken Tiongkok poenja daerah-daerah tapel wates. Di djeman ahala Sung dari Oetara ada terdapat pasar-pasar thee dan koeda jang tentoe, hingga thee jang diproduceer di Tiongkok Selatan-timoer bisa ditoe kar

Pembalesan saekor Kalde

(Dongengan Tionghoa).

Chung Ch'ing Yu ada saorang terpladjar dari Manchuria. Pada soeatoe waktoe Chung telah pergi ka kota-radja aken bikin examen dan salagi berdiam di sitoe, ia dapet denger, di dalem itoe kota ada satoe hweeshio jang pande ilmoe petang-petangan. Sebagai saorang jang soeka sama perkara² begitoe, Chung lantas ambil poatoesan boeat koendjoengken itoe hweeshio. Seabisnja liwatken bagian kadoea dari ia poenja examen, Chung berhasil djoempahken itoe pendita di Paot'uch'uan. Ini hweeshio soeda beroesia kira anempoeloe taon, djenggotnja soeda poetih dan tergantoeng sampe sawates dada. Di sakiternja ada berkoempoel banjak sekali orang jang hendak meliatin peroentoengan. Satoe-per-satoe telah dapet giliran sampe achir-achir itoe orang alim dapet liat Chung. Sakoenoeng koenoeng itoe hweeshio kaliatan seperti orang terprandjat dan achir-achir telah oendjoek satoe kagirangan saolah-solah telah djoempahken saorang jang dikangenin.

„Anak moeda,” berseroe itoe hweeshio pada Chung, „pintjeng menaro hormat pada kae poenja angen-angen jang moelia.”

Seabisnja itoe, ia adjak Chung ka satoe kamar, jang dialingin oleh sakosol, di mana kombali ia menanja, apa Chung tida ingin taoe, apa jang ia bakal alamken. Satelah Chung djawab, bahoea ia poenja dateng ka sitoe memang dengan maksoed meliatin peroentoengannja, itoe hweeshio bersabda lagi:

„Kae poenja bintang lagi soerem. Bener kae aken bisa loeloes dari ini oedjian jang kae lagi bikin, tapi pintjeng koetir, di waktoe balik ka kae poenja kampoeng dengan penoeh kahormatan, kae tida aken djoempahken lagi iboemoe dalem keadaan bernjawa”

Sebagi satoe anak jang berbakti, tentoe sekali Chung merasa sanget terkedjoet tatkala denger itoe perkata'an-perkata'an. Sakoenoeng-koenoeng ia merasa berdoeka dan aer mata mengalir sapan-djang kadoea pipinja. Kamoedian ia menjataken

sama koeda jang dipiara di Oetara Barat, hingga tertjipta perhoeboengan economie jang rapat antara pedaleman negri dan daerah-daerah jang terletak di tapel wates. Ini perhoeboengan malah berdjalan teroes sampe di iini waktoe. Maka itoe, pengaroeh soedagar-soedagar Tionghoa masi terasa keras di bilangan-bilangan jang djaoe seperti Mongolia dan Tibet di mana thee masi sadja ada beroepa alat pertokeran penting dalem perdagangan.

dengen pasti, bahoea djikaloe begitoe, ia aken kombali sadja ka kampoengnja dengen zonder toeroet ambil bagian lebih djaoe dalem itoe oedjian.

Itoe hweeshio manerangken, djikaloe ini kalih ia tinggalkan itoe oedjian satengah djalan, maka selandjoetnja ia troesa harep aken bisa loeloes Chung djawab, ia lebih soeka djadi orang biasa sadja dari pada mendjadi saorang jang terpendang tinggi tapi kailangan iboenja. Pangkat bagaimana tinggi sekalipoen tida aken ada artinja boeat ia, djikaloe di laen fihak ia moesti kailangan ia poenja iboe jang tertjinta.

Itoe hweeshio tersenjoem koetika denger itoe perkata'an-perkata'an.

„Kae djangan slempang,” kata poela itoe orang alim „kae dan pintjeng, dalem pengidoepan jang doeloe, ada tersangkoet sanak satoe sama lien. Sekarang pintjeng mae berdaja-oepaja aken manoloeng padamoe.”

Seabis kata begitoe, itoe hweeshio lantas kaloearin satoe yowan (pil). Ia pesen pada Chung aken salekasnja kirim orang aken bawa itoe yowan poelang ka roemahnja soepaja bisa dikasih makan pada iboenja. Chung trima itoe yowan dan berla-loe dengen pikiran doeka sekali. Achir-achir ia djadi berpikir, bahoea manoesia poenja oemoer itoe ada bergantoeng pada takdir dan tiap hari jang ia bisa liwatken di roemah aken berarti bahoea ia aken bisa mengoendjoek samingkin banjak kasajangan bagi iboenja.

Mamikir begitoe, ia ambil poatoesan aken poelang sadja. Ia sewah saekor kalde dan lantas berangkat. Tapi baroe sadja sampe di tengah djalan, sakoenoeng-koenoeng itoe kalde berbalik dan lari ka tempat asalnja. Chung tentoe sadja djadi heran dan sabrapa bisa tarik lesnja itoe binatang soepaja balik kombali. Itoe kalde teroes membandel, sampe achir-achir Chung djadi ilang sabar dan sabet padanja. Manerima itoe sabetan, binatang toenggangan itoe lantas djatoken diri dan tida mae bangoen lagi maski dibagimanain sekalipoen. Chung sewah laen kalde, tapi kombali ini kalde poen berboeat seperti jang pertama.

Itoe waktoe matahari soeda silem. Chung merasa djengkel sekali. Ia poenja boedjang nasehatken padanja aken berdiam sadja di kota-radja boewat teroesin ia poenja examen, samentara itoe boedjang nanti aken poelang doeloelan. Chung tida dapetken laen djalan dari pada toeroet nasehat itoe boedjang. Demikianlah ia teroesken itoe oedjian dan besoknja baroe ia berangkat poelang dengen terboeroe-boeroe.

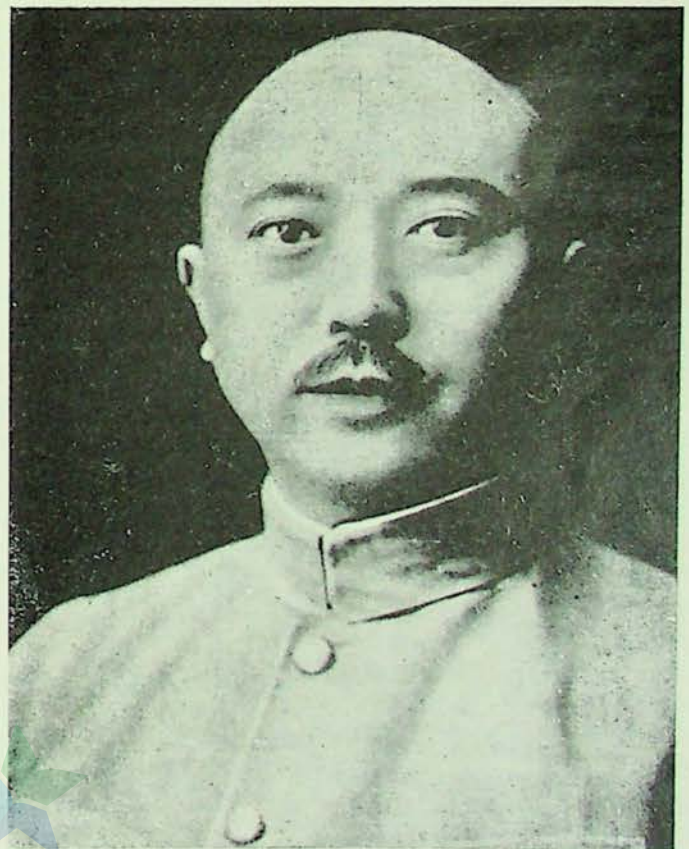
Sesampenja di roemah, ia dapetken iboenja dalem keadaan pajah sekali. Ia lantas kasih makan itoe yowan dari itoe hweeshio, satelah mana itoe hoedjin kaliatan djadi banjak lebih sege. Meliat Chung jang lagi menangis, itoe hoedjin lan-

Dari Tiongkok Oetara

Pembesar-pembesar dari Tiongkok Oetara di mana baroe-baroe ini diadaken mutaties. Atas Generaal Shang Chen jang gantiken Generaal Yuh Hsueh Chung sebagi gouverneur Hopei. Kiri: Generaal Soong Che Yuan, jang telah letaki djabatatan sebagi gouverneur Charhar.

Kanan: Generaal Chin Teh Shuen. Bawah: Wang Kek Min, jang gantiken Huang Fu sebagi president Madjelis Politiek di Peiping.

tas pegang kadoea tangan anaknja dan berkata:

„Kaoe troesa koeatir. Akoe baroesan mengitupih telah ketemoe pada Giam Lo Ong di Imkan dan Giam Lo Ong telah kasih taoe padakoe, bahoea akoe tida ada mempoenjai soeatoe dosa. Lagian, atas kaoe poenja kabaktian, iboemoe ini poenja oesia telah dipandjangken lagi doeabelas taon!”

Tentoe sekali Chung merasa girang koetika denger itoe katerangan. Tida lama lagi ia dapet kabar dari kota-radja, bahoea ia telah loeloes dari oedjian dan moesti pergi ka iboe kota aken trima gelaran. Chung ambil slamet berpisah dari iboenja dan lantas berangkat. Sesampenja di kota-radja, ia djoempahkan poela itoe hweeshio. Begitoe ketemoe, Chung lantas berloetoet aken membilang trima kasih.

„Ah,” berkata itie hweeshio sabelon Chung sempet bitjara apa-apa, „jang kaoe telah loeloes dari oedjian dan jang oesianja iboemoe dipandjangken dengan 12 taon, itoe semoea ada kerna kaoe poenja kebaktian. Pintjeng tida ada berboeat apa-apa jang bisa mengasih alesan aken kaoe merasa beisoekoer pada pintjeng.”

Chung merasa heran jang itoe orang alim soeda taoe lebih doeloe apa jang telah kedjadian. Kamoedian ia menanja katerangan lebih djaeoh, bagaimana aken mendjadi nasib jang ia bakal alamken.

„Kaoe tida nanti bisa dapet pangkat tinggi,” djawab itoe pendita. „tapi kaoe aken pandjanjoemoer. Dalem pengidoepan jang doeloe, kaoe dan pintjeng perna bikin perdjalanen bersama-sama. itoe waktue kaoe sambit saekor andjing dengan batoe, tapi dengan tida disengadja kaoe kena sambit saekor kodok hingga mati. Sekarang itoe kodok telah mendjelma kombali sebagai saekor kalde dan ia ini nanti bikin pembalesan padamoe. Kaoe saharoesnja aken alamken soesah dari kaoe poenja dosa dalem pengidoepan jang doeloe itoe, tapi kerna kaoe poenja kebaktian pada orang toea satoe bintang-panoeloeng aken lindoengken kaoe.

Kaoe poenja istri, dalem pengidoepan jang doeloe, telah manoeantoe pengidoepan jang penoeah dosa. Menoeeroet djalannja takdir, dalem ini pengidoepan ia moesti dihoekoem, jaitoe ia moesti mendjadi djanda di waktue masih moeda. Tapi kombali lantaran kaoe poenja berbakti pada orang toea, kaoe poenja oesia telah dipandjangken, djadi boekan kaoe, aken tetapi kaoe poenja istri jang aken maninggal dalem oesia moeda.”

Chung merasa berdoeka sekali koetika menderinger itoe semoea ramalan. Kamoedian ia menanja, apa ia aken menikah lagi dan djikaloe ia kawin poela, di mana ia aken djoempahkan itoe gadis jang bakal djadi istrinja jang kadoea.

„Kaoe aken dapetken kaoe poenja istri kadoea di Chung-chou,” kata itoe pendita. „Sekarang itoe bakal istri baroe beroesia ampatbelas taon.”

Satelah itoe, hweeshio terseboet lantas mengasih hormat, sebagai tanda, bahoea pembitjara'an berachir sampe di sitoe. Koetika maeo berpisa, ia pesen pada Chung bahoea, djikaloe lagi berada dalem satoe kasoekeran, djanganlah loepa aken meiariken diri ka djoeroesan Selatan-timoer.

Kira-kira satoe taon kamoedian Chung poenja istri telah maninggal doenia. Iboenja telah utahkan ia pergi tengokin ia poenja paman, satoe hakim di Kiangsi. Dalem itoe perdjalanen ia telah liwatken Ciung-chou. Di satoe doesoem ia menampak banjak sekali orang lagi pada berkoempoel di tepih satoe soengei aken menjaksiken satoe tontonan jang rame. Chung tida perdoeliken itoe semoea dan djalan teroes tiba-tiba ia menampak bahoea saekor kalde memboentoeti padnja. Ini binatang telah mangoelit begitoe deket dan setjara mendjengkelin, hingga Chung djadi berdongkol. Ia berbalik dan poekoel kapalanja itoe kalde jang lantas berdjingkrak dan kaboer. Dalem kaboernja, itoe binatang telah seroedoek anaknja saorang hartawan, jang lagi doedoek di tepi soengei bersama haboenja, hingga itoe anak katjemploeng di aer.

Orang rame lantas bertreak-treak dan kedjar pada Chung jang dianggep mendjadi gara-gara dari ini semoea. Pasti sekali ia aken dikrojok, tjoba ia tida lantas kaboerken kalde jang ia toenggang ka djoeroesan Selatan-timoer, menoeeroet pesenan itoe hweeshio. Kira toedjoe miji kamoedian ia sampe di satoe doesoem di satoe pagoenoengan. Depan satoe roemah ia menampak saorang toea jang lagi doedoek. Chung lantas lompat dari toenggangannja dan mengasih homrat pada itoe orang toea. Ini orang toea menanjaken Chung poenja nama, tempat-asal dan hadjat kadatengannja. Chung tjeritakan satoe-per-satoe apa jang baroesan ia alamken.

„Djangan slempang,” kata itoe orang toea, „kaoe boleh berdian doeloe di sini. Akoe nanti kirim orang aken mentjari taoe, bagaimana djadinja itoe perkara.”

Di waktue sore, itoe orang soeroean balik kombali. Di sitoe baroe ketoeau, kaloe itoe anak jang katjemploeng di aer, ada anaknja saorang jang hartawan dan berpengaroe. Mendenger itoe katerangan, toean roemah mendjadi kaliatan djengkel.

„Kaloe itoe ada anaknja orang laen,” kata ia pada Chung, „tentoe akoe bisa toeloeng kaoe. Tapi dalem ini hal, menjesel sekali, akoe tida bisa berboeat soeatoe apa.”

Chung merasa sanget blugoeng. Kamoedian itoe orang toea bilang, boeat itoe malem Chung boleh

manginep doeloe dalem itoe roemah, Chung tida bisa tidoer poeles dan besokannja ia dapet denger, bahoea orang-orang politie lagi tjari padanja. Lebih djaoe telah disiarken pembrian taoe, siapa-siapa jang semboeniken pada Chung, aken dibri hoekoeman mati. Ini kabar membikin itoe orang toea mendjadi sanget bingoeng. Di waktoe tengah malem ia ketok pin kamarnja Chung dan menanjaken, apa Chung soeda beristri. Chung djawab, ia ada satoe doeda.

„Kaloe begitoe, bagoes sekali,” kata itoe orang toea. „Soeani dari akoe poenja soedara prampoean, telah masoek mendjadi pendita. Soedarakoe sendiri itoe soeda menoeleup mata dan tinggalkan satoe anak prampoean jang sekarang tinggal bersama akoe. Djikaloe koe tida kaberatan aken menikah dengan tjoetjoe koe itoe.....”

Chung merasa sanget terprandjat dan lantasinget pada ramalannja itoe hweeshio di kota-radja. Kamoedian ia bilang, ia bersedia aken menikah sama itoe gadis, tapi itoe orang toea taoe sendiri, ia sekarang lagi berada dalem satoe kasoesa'an besar, bagimana kaloe nantinja ia seret djoega istri dan mertoeanja sekalian dalem la poenja kasoekeraan?

„Djangan takoet,” djawab itoe orang toea. „Soeani dari akoe poenja soedara prampoean ada saorang jang sakti. Soeda sakean lama ia telah asingken diri dari pergaoeran doenia dalem pertapa'an. Djika koe soeda menikah dengan akoe poenja tjoetjoe, pergilah koe adjak istrimoe itoe ka tempat-pertapa'an dari koe poenja mertoea aken minta ia poenja pertoeoengan.”

Chung moefakat dan demikian perkawinan itoe dilangsoengken. Seabisnja menikah, Chung mendapet kanjata'an, bahoea istrinja itoe ada satoe gadis jang sanget elok dan tjantik. Pada soeatoe hari ia lantas toeterken kasoelahannja pada itoe istri. Ini ujonja moeda mangoendjoe satoe kagoesaran besar, jang Chung soeda seret ia dalem itoe kasoelahon zonder hri taoe lebih doeloe padanja. Chung minta dima'afken dan minta sebrapa bisa soepaja itoe istri mengasih pertoeoengan.

Achir-achir itoe istri tida bisa manoelak. Di waktoe tengah malem ia adjak Chung ikoet padanja pergi ka tempat-pertapa'an ajahnja. Iaorang manoeupak djoli meliwatken selat-selat goenoeng dan boekit jang soeker sekali didjalanken. Dengan amat soesah achirnja marika sampe di poentjak satoe goenoeng di mana ada berdiri satoe roemah-berhala. Sasoeda mengasih sabentaran di depannja itoe bio, iaorang bertindak masoek. Di dalem satoe

Demam
Sakit di oerat²
Entjok

Obat jang moes-
tadjab tiada lagi
melainkan
ASPIRIN

roewangan jang kaliatannja serba bersih dan rapi, tapi tida ada prabotannja apa-apa, selaennja batoe-batoe besar jang brantakan di sana-sini, iaorang menampak saorang toea lagi doedoek bersemahdi, didjaga oleh satoe hweeshio ketjil jang mamegang keboetan. Inilah ada ajahnja itoe njonja moeda.

Istrinja Chung sigra berloetoet dan Chung tatoeroetan berloetoet di belakangnja. Lama djoega itoe orang toea rapetken teroes matanja, kamoedian ia melek sabentaran, laloe merem kombali, saolah-olah ia tida perdoeliken kadatengannja itoe doer orang.

„Ajahkoe,” berkata istrinja Chung, „lama sekali akoe tida djoempahkan koe aken oendjoe koe poenja normat sebagai satoe anak. Sekarang akoe soeda menikah, ajah, dan akoe adjak soeanikoe djoempahkan koe.”

Kembali telah liwat sakean waktoe zonder itoe orang toea boeka mata atawa bilang apa-apa. Sa-soedanja itoe, ia melek dan baroe bitjara:

„Koe berada dalem kasoesian besar.

Tjoema ini jang ia bilang, aken kamoedian merem kombali zonder berkata-kata. Chung dan istrinja tinggal berloetoet teroes sampe lama sekali. Iaorang merasa sakit di sakoedjoer badan saking kelama'an berkoewi, saolah-olah itoe batoe-batoe tadjem pada masoek dalem toeboeh marika. Berselang sakean waktoe, itoe orang sakti menanja pada anaknja prampoean:

„Apa koe bawa itoe kalde?”

Atas ini pertanja'an, itoe njonja moeda djawab, ia tida taoe kalde mana jang dimaksoedken. Itoe orang sakti bilang, moesti tangkep itoe kalde jang mendjadi gara-gara dari ini semoea. Iaorang toeroet itoe perminta'an dan seabisnja kalde itoe dibawa ka itoe bio, kombali iaorang berloetoet di hadapan itoe orang sakti sampe bebrapa hari lamanja. Kamoedian marika dapet denger, orang jang mendjadi sebab dari kematiannja anak dari itoe orang hartawan soeda dapetken hoekoeman mati.

Satoe boedjang bertindak masoek dalem itoe roewangan dengan bawa sapotong tjabang poehoen dan berkata pada Chung:

Tiongkok dan Rantjana economie di Rusland

(People's Tribune)

I.

Kemadjoean-kemadjoean jang terdjadi di Soviet Rusland ada besar sekali pentingnja boeat Tiongkok. Kadoea republik ini terpisah oleh satoe tapel wates jang riboean mijl pandjangnja — tapel wates paling pandjang di dalem doenia — dan lebih djaoe pada soeatoe tempo marika doea-doea perna rasaken pamerentahan keradja'an Mongool. Belakangan di antara kadoea negri itoe tertjipta perhoeboengan-perhoeboengan speciaal, perhoeboengan mana moelainja lebih siang dan berdjalan lebih lama dari pada perhoeboengan Tiongkok dengan negri Eropa jang mana sekalipoen. Tiongkok dan Rusland boekan sadja perna alamken pamerentahan bangsa asing, aken tetapi djoega masi ada mangoendjoek bekas-bekas dari itoe pamerentahan.

Perhoeboengan economie antara Rusland dan Tiongkok sebagai tetangga rapet satoe sama laen ada besar pentingnja goena kemadjoean economie di masing-masing negri terseboet. Ini waktoe tida ada negri besar, sekalipoen jang bisa manjoekoepi kaperloean sendiri sampe di soeatoe wates seperti Tiongkok dan Rusland, aken bisa manontoet pangidoeapan dengan terasing. Betoel marika tida ada mempoenjai hak aken tjampoer taoe satoe sama laen poenja oeroesan dalem, tapi sekalipoen begitoe, toch iaorang tida bisa tinggal adem boeat satoe sama laen poenja kemadjoean.

Rantjana economie jang sekarang didjalanken di Soviet Rusland ada pertjoba'an pertama boeat tjiptaken satoe perekonomian di bawah panilikan negri, atas dasar technisch jang modern. Limapoeloe taon jang laloe Japan perna lakoeken pertjobaan begitoe dengan ia poenja program, pertjoba'an mana paling deket menjampe maksoed jang ditoe djoe. Itoe waktoe pamerenta Japan telah djalanken ia poenja daja-oepaja aken madjoeken industrie atas sokongan negri. Sasoe danja itoe peroesahan-peroesahan didirikan, maka sebagian besar antara-

„Ini tjabang poehoen telah wakilken kae aken trima itoe hoekoeman mati. Koeboerlah ini tjabang soepaja itoe poehoen, dari mana tjabang ini dipatahken, tida terlaloe sakit hati.”

Chung liat, itoe tjabang oedjoengnja seperti abis ditabas dan di sitoe ada kaliatan tanda-tanda darah.....

Ia koeboer ioe tjabang poehoen dengan oepatjara seperti koeboer mait, kamoedian adjak istrinja poelang ka roemah.

nja lantas dipaserah pada orang-orang particulier boeat dioesahaken lebih djaoe. Negri samentara itoe teroes mamegang panilikan loewas atas perekonomian, atas financien, oeroesan transport dan perhoeboengan, atas perdagangan loear negri, lebih djaoe negri mangoesahaken fabriek-fabriek besi, fabriek-fabriek sendjata, djalanan spoor dan mamegang sadjoembla monopolies jang mangoentoengken seperti tembako, enz. Hasil dari ini daja-oepaja ada baik sekali, kerna itoe bisa mangentengken rahajat poenja pikoelan. Sampe di permoela'an abad jang sekarang tingkatan-idoep di Japan telah naek sekalipoen rahajat bertambah banjak sekali. Sekarang rahajat Japan poenja djoembla soeda djaoe terlebih besar poela, hingga soember-soember economie tida sanggoep lagi manjoekoepi marika poenja kaperloean. Maka itoe, selama bebrapa poeloe taon paling belakang, tingkatan-idoep di Japan telah merosot poela. Panilikan negri atas perekonomian soeda bisa maringanken poekoelannja crisis-economie doenia pada Japan, tapi tida bisa manjegah kakoerangan makanan di itoe negri jang sekarang soeda kalebihan rahajat. Dipandang dari standpunt negri, itoe controle atas perekonomian di Japan ada satoe succes dan ada mendjadi pokok-dasar dari Japan poenja naek ka kadoedoekan sebagai satoe negri-besar.

Rantjana economie di Soviet Rusland samentara itoe ada lebih loewas dan lebih tandes. Ini rantjana poen telah menghapoesken itoe kaoentoengan kaoentoengan bagi kaoem kapitalist. Satoe perekonomian jang telah di'industrialiseer dan dimechaniseer telah tertjipta dengan itoe rantjana, semoeanja ada kapoenja'an dan ditilik oleh negri. Satoe negri industrieel telah tertjipta dengan dasar jang tegoeh, satoe negri jang boekan sadja bisa produceer barang-barang goena pamakean oemoem, tapi djoega bisa produceer masin-masin dan tenaga sendiri. Dengan begitoe, antara laen-laen dalem pertanian, jaitoe dalem pertaneman gandoem, dan laen-laen poela bisa digoenaken tenaga masin. Dalem kalangan economie Soviet sekarang dapet manjoekoepi ia poenja kaperloean sendiri sampe sebegitoe djaoe itoe bisa kedjadian dalem doenia economie dari ini waktoe. Semoea alat-productie dan distributie ada dalem tangan negri, hingga negri ada berkoeasa penoeh atas perekonomian.

Daerah Soviet jang begitoe besar — daerah datar paling besar dalem doenia dengan djoembla rahajat djaoe terlebih banjak dari negri Barat jang

mana djoega — ada baik sekali boeat mendjalanken itoe plan. Areng batoe, besi, tenaga-aer, minjak dan laen-laen kaperloean penting bagi industrie modern, ada tjoekoep banjak. Djoega makanan ada lebih dari tjoekoep dan dari productie hasil pertanian, sekalipoen dikerdjaken menoeoet methode-methode pertanian koeno, masi ada katinggalan satoe surplus besar boeat di-export. Itoe negri sekali-kali tida kalebihan rahajat, tapi tenaga-bakerdja ada sanget banjak, teroetama paman-paman tani jang menoeoet sadja dan jang masi asing terhadap industrie. Dalem oeroesan politik, negri berada dalem tangannja satoe bureaucratie jang berkoeasa dan teratoer baik, di bawah pimpinan satoe dictator jang tjakep dan jang soeda tantjep kakoeasa'annya sanget tegoeh.

Goena mendapetken itoe peralatan masin jang perloe bagi ia poenja plan, Soviet moesti loewasken ia poenja export, Credit dalem tempo lama dan lewas soeda tida bisa didapet lagi. Bermoeia export dari Rusland poenja producten jang kalebihan, sepertinja minjak, gandoem dan kajoe, telah diloewasken. Dalem nalnja minjak, orang tjoema perloe memadjoeken productie dan transport serta mentjari pasar baroe di loear negri, sebab persedia'an minjak di Soviet Rusland ada djaoe lebih banjak dari pada apa jang bisa dipake. Gandoem dan kajoe poen — kaloe diatoernja teliti dan ati-ati — nistjaja bisa banjak di-export dan masi aken terdapat kalebihan boeat anak negri. Tapi pamerenta maoe terboeroe-boeroe liat succes dari itoe plan dan maoe lekas

lekas menempatkan itoe kadoedoekan sebagai negri industrie paling besar dalem doenia. Maka itoe, semoea gandoem telah di-export hingga tjoema sadjoemlah sanget ketjil jang katinggalan bagi rahajat. Soepaja kaoem boeroeh bisa dapet tjoekoep banjak makanan aken bisa bakerdja teroes dengan sapenoeh tenaga, dalem taon 1928 telah diadaken systeem rantsoen, jaitoe satiap kaoem boeroeh boleh dapet sadjoemlah roti jang soeda ditentoeken dengan harga rendah. Tempo-tempo ini rantsoen ada kliwat ketjil, sedeng di laen fihak export gandoem berdjalan teroes. Betoel di pasar terboeka ada terdapat banjak makanan dan roti poen ada didjoe wal, tapi harganja ada tinggi sekali boeat bisa dibeli oleh kaoem boeroeh biasa.

Samentara itoe tida bisa disangkal, plan dari Soviet, aken bikin itoe negri mendjadi salah satoe industrie paling terkamoeka di dalem doenia, telah dapetken succes sekalipoen tida di saloeroe garisan orang dapetken kemadjoean jang di'ingin. Oeroesan transport oepamanja masi belon menjampe kemadjoean jang diharep, tapi satoe hal jang pasti adalah di segala djoeroesan orang lagi ichtiarken kemadjoean. Djoega peralatan masin dari tentara Soviet telah bertambah loewas, hingga sekarang Soviet Unie ada negri jang mempoenjai tentara paling koeat dan pasoeakan oedara paling besar.

Di seblahnja itoe, itoe pakerdja'an-pakerdja'an besar, sepertinja itoe kanaal-kanaal, itoe station station listrik jang loear biasa loewas, sebagai Dniepr dan laen-laen poela, systeem irrigatie jang menga-

SUPER IKONTA

ROLFILM - CAMERA BAROE DARI

ZEISS-IKON

Optische afstandsmeter, jang dipasang di lens automatisch aken bikin gambar-gambar djadi terang betoel.

Keterangan lebih djaoeh tentang ini dan laen-laen Zeiss Ikon fabrikaten, dimoeat dalem prospec us C 505.

BISA DAPET GRATIS PADA TOEAN
POENJA SOEDAGAR FOTO ATAWA
PADA N. V.

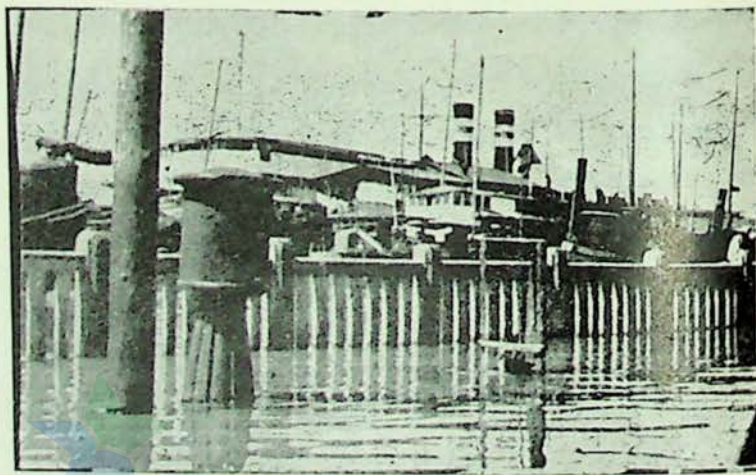
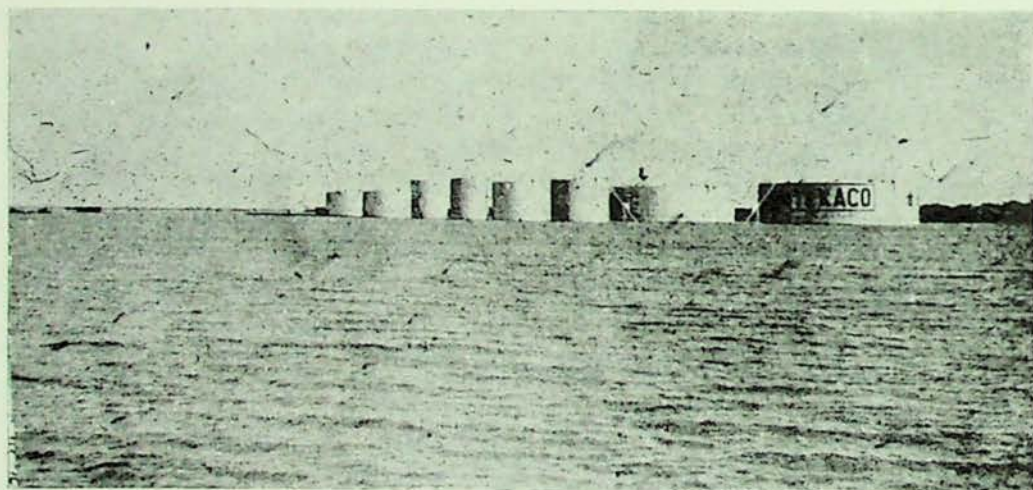
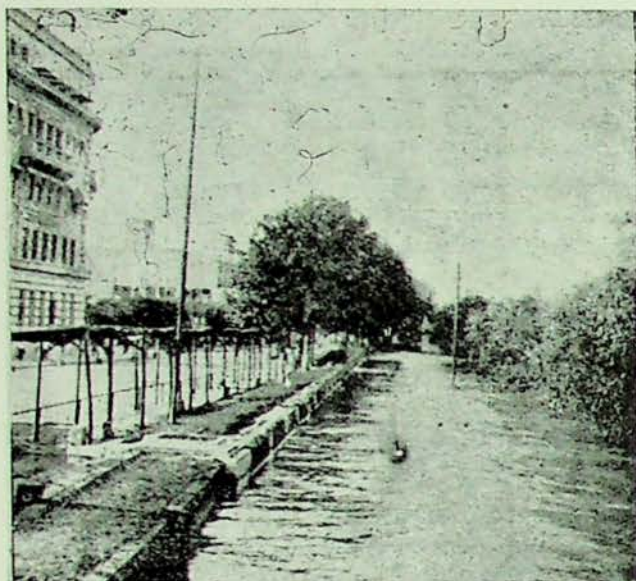
Isamy

BATAVIA-CENTRUM.

Bandjir di Tiongkok

*Beberapa fotos dari daerah jang teresang bandjir di
Hankow.*

goemken, enz., ada menarik perasa'an kagoem dari saloeroe doenia dan ada mendjadi tanda dari madjoenja itoe rantjana economie jang telah didjalanke. Capaciteit dari station - station hydro electric di Soviet Unie telah naek dari 71.000 kW dalem taon 1931 mendjadi 718.000 kW dalem taon 1934, samentara kabel pangaliran stroom listrik soeda ada 12.000 KM pandjangnja. Lebih djaoe orang telah kerdjaken itoe rantjana-rantjana boeat diriken peroesahan parit, pabrik perleboeran logam dan laen-laen poela sebagai dasar goena boektiken Stalin poenja toedjoean. Stalin toch telah menjatakan: „Kita boekan sadja moesti bisa produceer katoen, tapi djoega haroes bisa bikin masin-masinnja goena itoe maksoed: kita boekan sadja haroes bisa produceer automobiel, hanja djoega masin-masin aken bikin mobiel sekalian; kita boekan sadja ingin bisa bikin sepatoe, tapi poen sekalian masin-masin goena itoe pakerdja'an". Memang djoega dalem perkara pembikinian masin, Soviet telah madjoe djaoe sekali dan orang-orang Soviet manerangkan, ini waktoe ampir tida ada satoe masin jang marika tida bisa bikin.

Sala satoe bagian paling penting dari Soviet poenja plan adalah penggoena'an tenaga masin dalem pertanian. Hendak diatoer soepaja orang-orang tani tida ada lagi jang bakerdja sendiri-sendiri. Pertanian itoe hendak diatoer soepaja dioesahaken oleh negri poenja peroesahan-tani di mana sikaoem be-

roeh tani bakerdja dengan manerima gadji, atawa oleh satoe peroesahan-tani collectief, jang lebih banjak mirip pada satoe cooperatieve productie di bawah panilikan negri. Ini maksoed boleh djadi nis-tjaja bisa kesampean dengan mendirikan model-model pertanian sebagai tjonto, pada siapa bisa dibriken hak-hak lebih besar agar itoe kaoem tani jang berdjoeemblah besar bisa tergerak hati aken toeroet ambil bagian dalem itoe peroesahan tani collectief. Tapi ini ada bertentangan sama itoe theorie bolsjewistisch, maka djoega „socialisatie" dari pertanian dibarengin dengan satoe campagne heibat terhadap kaoem tani jang lebih hartawan. Ratoesan koelawarga tani telah dikirim ka pemboewangan, pakerdja'an-paksa telah banjak digoenaken di permoela'an Plan 5 Taon, „collectivisatie" dari pertanian telah didjalanken dengan paksa dan kasoedahan paling heibat adalah itoe bahaja lapar di taon 1932/'33. Sebabnja adalah orang-orang tani manolak dengan membatoe boeat produceer lebih banjak gandoem dari sebagaimana jang marika sendiri perloe pake. Pamerenta telah heslag itoe gandoem dari orang-orang tani, hingga jang poenja mendjadi glabagan dan tida mempoenjai makanan. Ampat-lima millioen orang telah binasa dalem itoe bahaja kelaparan.

Tapi ini tjoema satoe fihak negatief — dan lagiin satoe fihak jang tida moestinja tertjipta — dari itoe program pertanian. Fihak lebih positif

DIMINTA:

Kaoem journalisten poenja toelisan boeat bantoe memetjahken soeal:

BAGIMANA KITA POENJA NATIONAAL ONDERWIJS HAROES DIPERBAEKIN AGAR MENJCTJOKIN SAMA ALIRANNJA DJAMAN?

Toelisan-toelisan diminta selaat-selaatnja ditrima pada tanggal 5 September 1935. Boeat jang terpilih oleh poatoesannja jury nanti dihadiaken onkost penghargaan'an sedjoemlah f 10.—, dan aken dimoeat sebagai sala satoe artikel dari kita poenja Gedenk & Advertentieboek jang aken diterbitken pada 17 September 1935.

Pada kaoem soedagar di loear residentie Pekalongan, Cheribon dan Banjoemas, jang tida nanti dapat koendjoengannja kita poenja wakil-wakil jang djalan tjari advertentie, poen kita mengoendang boeat tjoba masoekin advertentienja dalem kita poenja ini panerbitan jang loear biasa, jang nanti di siarken dengan gratis diantara H.K.-H.K., perkoempoelan-perkoempoelan, orang-orang dan firma-firma jang ternama di seloeroe Indonesia.

Tekst advertentie dan pembajarannja selaat-laantnja ditrima pada tanggal 10 September 1935.

Tarief advertentie:

1/1 pagina f 10.—	1/4 pagina f 4.—
1/2 pagina f 6.—	1/8 pagina f 2.—

Het Bestuur.
T.H.H.K. Boemiajoe.

HARGANJA

PADA

WAKTOE-

INI!

ACCU

G.S.

Accu jang baik sekali, djoega boekan mahal. Jang itoe, orang mendengar bertanjakan sehari-hari. Tetapi kita mengoendjoek apa-apa sahadjia dengan harga moerah, djikalau kelakoean djoega baik sekali.

Accu G.S. betoelnja sesoeatoe jang mempoenjai oemoernja pandjang, lagi boekan mahal. Harganja adalah pada waktoe-ini.

Membeli accu G.S. artinja mentjadang biaja akan engkau poenja auto. Accu-accu G.S. ada tersedia pada.

LINDETEVES-STOKVIS

dari program terseboet adalah peadirian station-station masin dan tractor di saloeroe daerah pertanian, hingga orang djadi bisa koerangkan pakerdja'an. Kaoem tani poen lama-kelama'an insaf ini. Dalem taon 1931 telah dikaloearken 90 millioen roebels boeat import tractors dan laen-laen masin dan seabisnja terdjadi itoe bahaja lapar, penggoe-an tenaga masin dalem pertanian telah mendjadi oemoem. Lebih djaoe itoe station-station tractor dan masin telah mendjadi poesat activiteit politik dari kaoem bolsjewist samentara di saloeroe daerah pertanian collectief poen telah ditjptaken politieke departementen special. Panen 1933 mangoendjoe: djoemblah jang ampir normal poela, sekali-poen itoe diproduceer dalem satoe pakerdja'an collectief.

Selama didjalankennja Plan 5 Taon pertama dan di permoela'an dari plan kadoea, industrie-industrie „berat" dari Soviet soeda dapetken kadoe-doekan kekar. Pekakas-pekakas jang berat, termasuk djoega tractors dan laen-laen masin pertanian, tida oesah di'import lagi, katjoeali tempo-tempo boeat matjem jang loear biasa. Lebih djaoe, pertaneman katoen telah diloewasken hingga import bisa dibikin mandek. Berbareng dengan itoe, kota-kota industrie besar telah tertjpta samentara poesat-poesat industrie jang soeda ada, sepertinja Moskou, telah diloewasken. Kapitalisme particulier telah dikatjoealiken sama sekali; sekarang pamerenta ada mendjadi kapitalist dan financier satoe-

satoenja, — sekalipoen ada dibajar djoega interest dari 7 sampe 10 pCt. atas soerat-soerat oetang gouvernement — dalem satoe organisatie economie jang loear biasa besar.

Communisme, sampe sebegitoe djaoe itoe berarti mempoenjai milik dan pikoelan sama rata atawa manerima apa-apa berimbang sama masing-masing poenja kaperloean, telah terdesar kesamping. Ini angen-angen doeloenja memang ada mendjadi panjcroeng besar bagi itoe millioenan pakerdja di Soviet selama taon-taon jang soeker, tapi kaoem jang mamerenta belakangan anggep itoe soeda tida perloe lagi. Stalin sendiri telah oendjoek dengan tandes punt jang paling penting dari politik Soviet jang sekarang dalem congres Partij Communist taon doeloe, koetika ia tjelah dengan getir itoe communisten jang djalanken dalem practijk atawa poedjiken: azas sama rata dalem oeroesan economie. „Persama'an dalem oeroesan economie". kata itoe pamoeka Soviet, „ada satoe kamoestailan dan satoe azas jang soeda tida soeroep lagi boeat satoe maatschappij Soviet".

Memang djoega di Soviet Unie tida perna ada terdapat communisme jang lengkap, katjoeali tempo tempo di bebrapa tempat. Malah di hari-hari pertama dari revolutie, tatkala orang lagi tjoba boektiken itoe communisme, mendadak terbit kakoerangan makanan hingga pembagian rantsoen tida bisa ditetepken sama rata. Maka itoe lantas didadaken pametjahan antara ampat golongan dengan

pembesar - pembesar, soldadododoe, enz. sebagai golongan paling tinggi dan kaoem boeroeh industrie sebagai golongan kadoea. Tapi tjita-tjita communistisch tida diloepekan dan di permoelaaan Plan 5 Taon communisten jang entusiast kembali tjoba boektiken itoe di kota kota dan doesoen. Samentara itoe, di dalam kota dan di poesat - poesat industrie proces perbedahan antara pembesar - pembesar

Soviet atawa achli-achli techniek asing jang bergadji baik, jang mempoenjai tempat tinggal baik, bisa naek-tceroen-auto, bisa nonton komedie, bisa berobat sama dokter paling baik, enz., dan kaoem boeroeh jang bergadji ketjil, koerang makan dan mempoenjai roemah tinggal djelek, soeda moelai berakar. Systeem rantsoen dan laen-laen soeda mananggoeng ningga ini kaoem boeroeh sedikitnja bisa dapetken djoega barang-barang kaperloean idoeep dalem djoemblah ketjil. Djoega kaoem boerch sendiri terpetjah dalem bebrapa golongan. Lebih djaoe ada jang dinamai „toko-toko Torgsin” di mana ada didjoeal barang-barang paling baik jang moesti dibajar dengan oewang asing, hingga rahajat Rus jang terbanjak tida bisa blandja di sitoe.

Nationalisatie dalem pertanian ada djaoe dari pada compleet. Banjak taon di moeka sabenernja orang nistjaja bisa manjampei satoe compromis, sedengan negri Soviet itoe waktoe ada mempoenjai masin-masin dan achli-achli jang pande, tapi lebih doeloe orang moesti bergoeletan sama oppositie jang heibat. Di taon-taon pertama dari collectivisatie pertanian, orang-orang tani lebih soeka sembele itoe millioenan heiwan, babi dan laen-laen binatang piara'an dari pada kasih masoek itoe dalem milik collectief atawa dalem milik negri. Dengan begitoe djoemblah heiwan piara'an di Soviet djadi merosot banjak sekali. Belakangan baroe itoe peroesahan tani collectief dipandang sebagai matjem peroesahan paling baik dan ditrima perbaek. Sekarang lebih dari anempoeloe procent dari milik-milik orang tani soeda masoek milik-milik collectief.

Djadinja, sekarang Soviet Unie ada mendjadi satoe negri industrie jang besar, di mana negri ada mamegang panilikan dan berkoeasa. Reserve barang makanan dan laen-laen barang jang berada dalem tangan negri tiap taon telah bertambah. Adalah dengan reserve begitoe besar di tangan, maka pamerenta Soviet brani mengadakan perobahan manjolak dalem politieknja. Dalem persidangan lengkap dari Central Committee Party Communist dalem boelan November premier Molotov teiah madjoeken rapport dalem mana ia poedjiken perhapoesan rantsoen roti jang sampe sebegitoe djaoe ne ngasih tanggoengan agar kaoem boeroeh bisa dapetken makanan, sekalipoen sedikit. Ia oendjoek, anem taon jang laloe itoe systeem rantsoen telah diadaken lantaran perloe gozna kemadjoean industrie. Ini kamadjoean industrie „tentoe tida bisa kedjadian djikaloe distributie roti tida djatoer dan djikaioe tida diadaken systeem rantsoen.” Dari panen taon 1928 Soviet telah simpen tjoema 650 millioen pood (1 pood ada 36 pond), dari panen 1934 telah disipen 1.500 millioen pood, antaranja 92 pCt. dari peroesahan-peroesahan tani negri dan peroesahan-peroesahan tani collectief. Lebi dari limapoeloe millioen orang dapet roti dari voorraad centraal dan voorraad kapoenja'an gouvernement. „Systeem rantsoen telah menelen ongkos besar”, begitoe ada dinjataken. Berbareng „djoemblah producten pertanian jang dikasih masoek dalem pasar dalem 28 kota besar di taon 1934 ada 75 pCt. lebih besar dari pada dalem taon 1933”. Harga besar roti rogge toeroen 37 pCt., tepoeng rogge 33 pCt., roti gandoem 25 pCt. dan tepoeng gandoem 47 pCt.

Doenia Sport

PAMANDANGAN VOETBAL MINGGOEAN.

Week-end jang baroe laloe telah manjoegoehken pada voetbalenthusiasten, itoe internationale wedstrijden versus Shanghai-team jang baroesan rampoengken marika poenja tour di Midden dan Oost Java.

Di hari pertama itoe Shanghai footballers telah bertempoer versus kampioen Batavia, Hercules, dan menang 2—1, di hari kadoea marika maen versus Bondselftal, dari pertandingan mana marika kaloear sebagai verliezer (4—3).

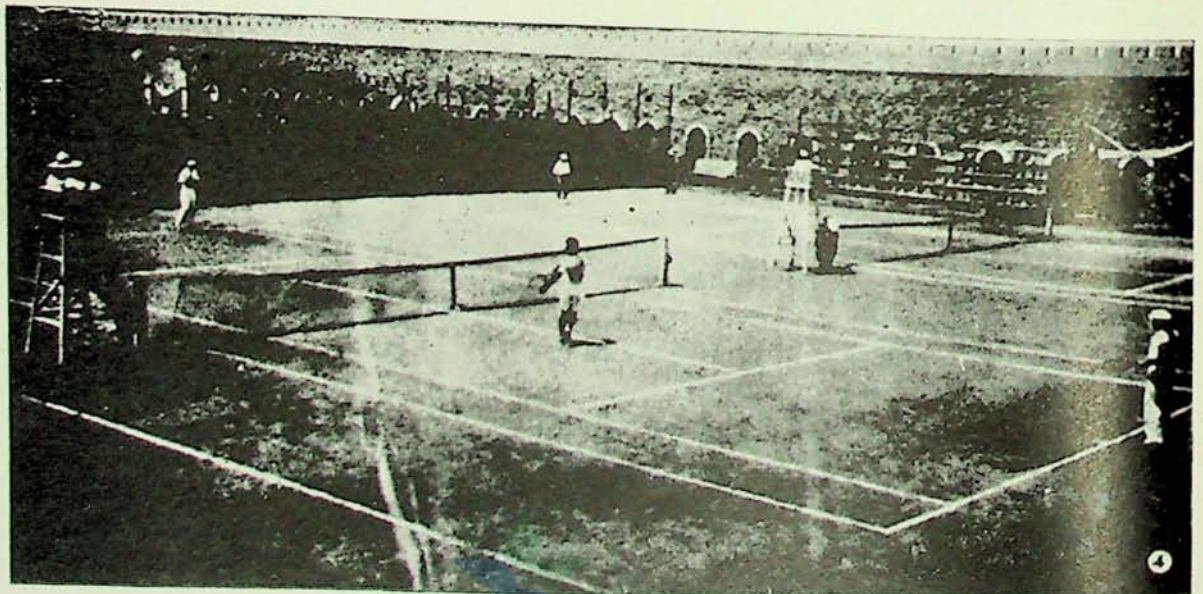
Di hari pertama permaenan jang dioendjoek ada siap, aken tetapi kentara, itoe Shanghai-players soeda ingespeeld. Iaorang lebih mangarti satoe sama laen poenja permaenan, samenspel poen lebih litjin, tjoe ma sajang marika tida bisa goenaken kans-kans jang tertjipta. Tjoe ba begitoe, pasti marika poenja kamenangan aken djadi lebih besar.

Di hari kadoea permaenan ada lebih menarik. Tida dengen mentah-mentah marika paserah itoe kamenangan pada Bondselftal Batavia. Maskipoen di soeatoe waktoe marika soeda katinggalan 4—1, toch iaorang masi teroes ngepiah, dengen kasoedahan marika telah bisa ketjilken kekalahannja mendjadi 4—3. Di menit-menet pangabisan iaorang malah ada lebih koeat dari toean roemah dan tjoe ba pertandingan tida kaboeoe abis, pasti iaorang aken bisa sanpeken satoe draw, djikaloe tida maeo dibilang satoe kamenangan ketjil.

Hari Kemis 22 Augustus marika aken lawan U.M.S., organisatrice dari ini tour, di lapangan Deca Park. Ini pertandingan pasti aken menarik perhatian, sebab orang ingin saksiken, prestatie ba-

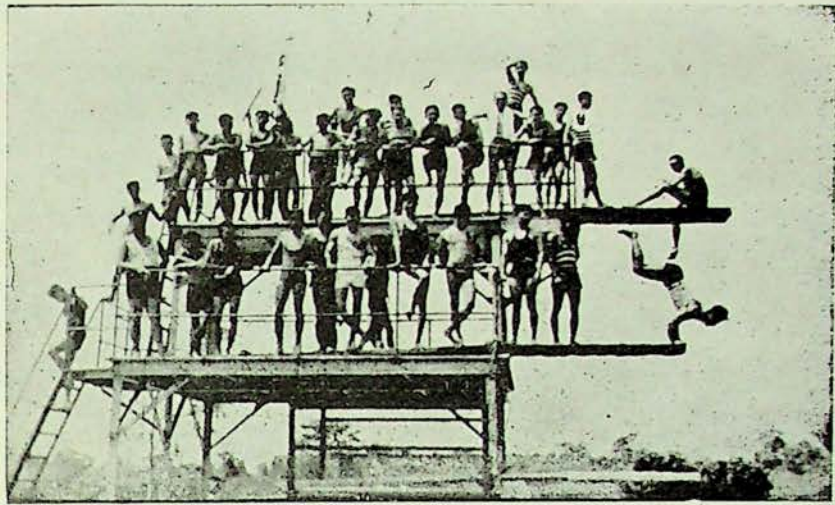
Atas: Miss Tjan Hen Lie, tennisster Tionghoa jang djempol di Amerika. Bawah: tenniswedstrijd Chiao Tung University versus Railway Tennis Club.

gimana biroe-poetih aken lever.

Roda competitie V.B.O. samentara itoe terpoeter teroes, jaitoe boeat klas-klas rendahan.

Dalem 2e klasse A, Sparta telah trima kadatengannja B.V.V. dan kascedahan draw (1—1) mangoendjoek bahoea antara kadoea lawan itoe boleh dibilang tida banjak perbedahan tenaga. Boeat

Excursie dari leden Sportverg. „Health & Strength” ka Kota Batoe, Buitenzorg.

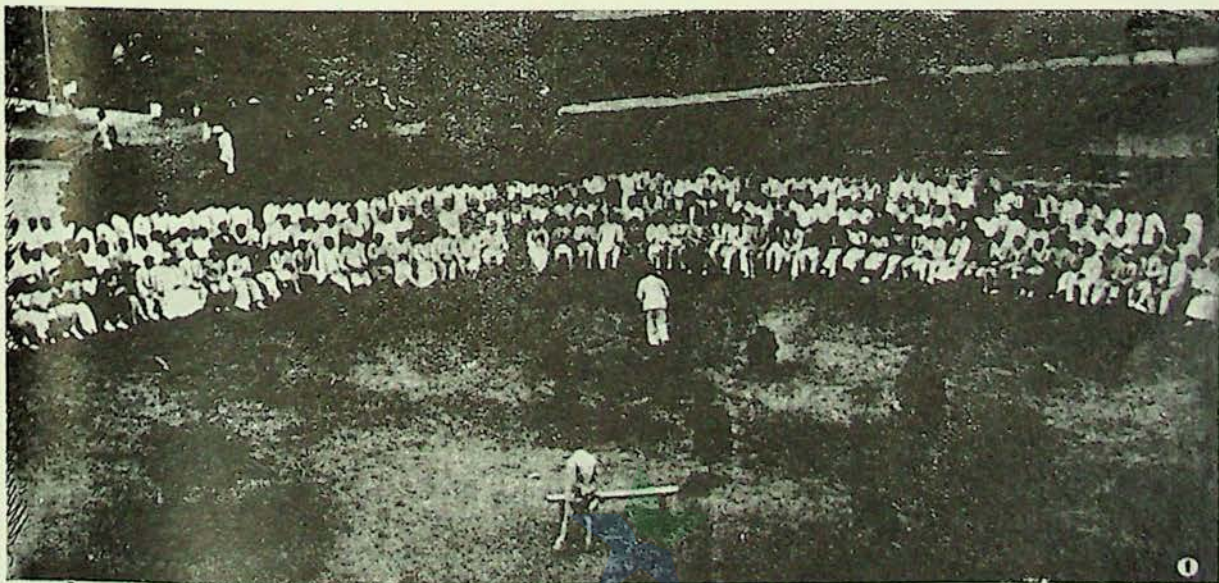

Sparta ini kasoedahan berarti ilang lagi satoe punt, sedeng minggoe doeloe versus B.B.-reserves itoe pakoempoelar. militair poen hanja bisa dapetken satoe draw sadja (2—2).

Dalem 2e klasse B. roepanja T.N.H.-reserves maoe ngedjagoin. Ini minggoe marika telah trima kadatengannja Oliveo-reserves di lapangan Taman-sari. Iaorang kaloear poela sebagai winner dengan satoe kemenangan tipis, tapi toch berarti doea punt (2—1). T.N.H.-reserves telah diperkoeatken oleh Joeng Khin, ex-U.M.S. crack jang sekarang pindah ka itoe club di Prinsenlaan.

Djago bernang dari Hangchow, Chian Chin Ming.

Bawah: National Athletic Meet di Tsingtao. Pamandangan selagi pidato pemboeka'an dioetjapken.

Loretta Young dan Henry Wilcoxon dalam „In The Crusades”.

Film

GARBO DAN HERSHOLT.

Tatkala Greta Garbo pergi ka Amerika, Jean Hersholt adalah satoe antara orang-orang jang pertama pada siapa ia telah berkenalan. Dan ini persobatan sampe sekarang soeda berdjalan sembilan taon lamanja.

„Maurice Stiller, Miss Garbo, poenja regisseur jang pertama, itoe orang jang soeda beriken pengadjaran paling banjak padanja tentang drama, ada mendjadi sa-

orang sobat jang baik sekali dari saja”, begitoe kata Hersholt.

„Sebagi saorang asing soeda tentoe sadja paling doeloe Garbo tjoba berkenalan dengan orang-orang jang mendjadi acteur atawa actrice seperti ia, jang berasal dari satoe negri dengan ia, atawa dari sala satoe negri tetangganja. Antara itoe orang-orang jang begitoe beroentoeng boeat bisa berkenalan dengan Miss Garbo paling doeloe, saja poen ada teritoeng.”

Hersholt dan Garbo telah ketemoe satoe pada laen sedikit waktoc sasoedanja itoe actrice mendarat di Amerika, di roemahnja Even Gade, jang sekarang soeda

mendjadi directeur dari Koninklijk Theater di Denemarken, tapi di itoe waktoc masi bakerdja pada sala satoe studio di Hollywood.

Bangsa Noor jang bakerdja di studio ada mempoenjai kabiasa’an aken sabentar bentar berkoempoel di roemahnja Gade aken rajahken pesta Kerstmis, begitoeolah Garbo dan Hersholt soeda toeroet rajahken ini pesta selama doea taon pertama jang ia berdiam di Amerika.

„Greta Garbo ada toempaken antero soemangetnja dalem lelakon jang ia lagi maenken,” begitoe kata Hersholt, „Saja perna liat ia maen dalem ia poenja film jang pertama „De Stortvloed” dan dalem ini film orang soeda bisa liat ia poenja kapandean jang loear biasa.

„Kendati doelce saja tida perna dapet koetika aken maen sama-sama dengan Garbo dalem satoe film, toch seringkali kita orang bertemoe satoe pada iaen dan boekan djarang kita mengobrol ka Barat ka Timoer berdoea’an.”

Kans jang pertama jang Hersholt dapetken boeat maen sama-sama Garbo adalah dalem fiim „Susan Lenox, Her Fall and Rise” (jang djoeja terkenal dengan nama „Rise of Heiga”). Dalem ini itua Hersholt maen sebagai Garbo poenja paman. Lebih djaoe ia poenja roi dalem „Grand Hotel” tentoe sadja ada terkenal betoel.

„Sakean lama saja teiah kagoem ka permaenananja Greta di lajar poedin, baik dalem fiims gagoe maepoen dalem fiim bitjara, dan saja tida abis mengarti bagaimana saorang gadis dengan dramatische „training” begitoe sedikit bisa maen begitoe bagoes.

„Dengen maen sama-sama dalem beb-apa scenes saja soeda dapet koetika aken mengarti sebab-sebabnja, kenapa ini nona Zweed bisa dapet orang poenja pengbarga’an begitoe besar”.

Rol kadoea jang Hersholt pegang dalem film bersama Garbo adalah dalem „Grand Hotel”, dan

sekarang boeat ka tiga kalinja ia telah maen dalem „The Painted veil” bersama Greta Garbo sebagai ajahnja itoe nona.

„Saja anggep Greta ada sama sadja seperti sembilan taon berse- lang,” begitoe Hersholt njataken ia poenja pikiran. „Ia sama sekali tida ada oendjoeki perobahan soea- toe apa. Saja kagoemken padanja sebagai satoe actrice jang pande dan saja merasa senang sekali, kaloe bisa omong-omong padanja.”

Garbo selaloe ada sodia satoe se- njoeman manis boeat orang-orang jang ia pandang sebagai sobat-so- batnja.

„Biasanja Greta ada sanget pen- diam, kaloe ia boekan lagi maen film, ia djarang kata apa-apa, sa- mentara iapoenja pikiran haroes dibilang ada dalem sekali,” begi- toe Hersholt tarik angepannja.

FILMS DARI „UNITED ARTISTS” JANG PEN- TING.

United Artists telah terbitken satoe rapport tentang ia poenja productie selama waktoe 1935-’36. Sebagai regisseurs ada bakerdja boeat seizoen jang baroe: Alexan- der Korda, Paul Czinner, Rouben Mamoulian, King Vidor, Alfred Werker, Gregory de Ruth dan Ri- chard Boieslawski.

Acteurs jang paling terkenal jang mempoenjai perheboengan dengan United Artists adalah George Arliss, Frederic March, Leslie Howard, Ronald Colman, Charles Laughton, Maurice Cheval- lier, Gary Cooper, Wallace Beery, Eddy Cantor, Jack Buchanan, Adolph Menjou, Robert Donat, Clark Gable dan Tom Keene.

Dari artist artist prampoean bo- leh diseboet namanja Elisabeth Bergner, Anna Sten, Lorette Young, Merle Oberon, Constance Bennett dan Karlen Morley.

Alexander Korda tertjatet de- ngen ampat films dalem lijst. Jang pertama adalah De R o o p i m- p e r n e l l jang dibikin menoeoet karangannja barones Orczy. Da- lem hoofdrollen ada maen Leslie

Howard dan Merle Oberon.

Lebih djaoe Korda poen soeda pegang regie dari rilm Sanders of the River, menoeoet kara- ngannja Edgar Wallace.

De Wereid in Wording soeda dibikinken iapoenja scenario oleu H. G. Wells. Ini film dibikin dengan pintoe jang tertoeoep, ta- pi pimpinan Korda scenggoe ha- roes dibilang ada sanget baek.

Paul Czinner telah pimpin regie dari „Escape me never” me- noeoet tooneetstuk dari Margaret Kennedy, Elizabeth Bergner ada maen dalem hoordrol di ini rilm.

King Vidor, regisseur dari Hallelujan dan De Groote Parade achirnja kombali soeda bikin satoe film baroe, jaitoe Our Daily Bread. Tom Keene maen dalem hoordrol bersama- sama Karlen Morley dalem ini pro- ductie.

Satoe film jang berikoet dari ini regisseur djoega adalah Wed- ding Night.

Roy del Ruth telah bikin regie dari tiga films: jaitoe Follies Bergere dengan Maurice Che- valier dalem satoe dubbelrol, Millioenen-erfenis dengan Eddy Cantor dan Bulldog Drummond over wint de- ngen Ronald Colmar.

PIERRE CHENAL TENTANG IA POENJA FILM „CRIME ET CHATIMENT”.

Di Theater Tuschinski di Am- sterdam baroe ini meloeoe boeat orang-orang jang dioendang telah diadaken pertoeoendjoekan dari film Fransch baroe „Crime et Chati- ment”. Regisseur Pierre Chenal telah briken satoe pendoeoean pen- dek.

Toean Chenal moelai dengan menjataken girangnja, jang de- ngen dipoeternja iapoenja film telah mendjadiken sebab dari disa- mboengnja kombali perkenalan de- ngen Nederland, jang ia soeda koendjoengi lima belas taon berse- lang. Kamoedian ia tjerita satoe dan laen tentang tertjiptanja film „Crime et Chatiment”, jang di Holland di’introduceer oleh N.V. Nova film. Sekarang ini ada tida gampang, begitoe toean Chenal

boeat djago kesehatan dalam badan.

Bikin bersih gin- djel dan perdja- lan air kentjing.

kira kira ada bilang, aken dalem lingkoengan dari filmindustrie tjip taken satoe film menoeoet sendiri poenja azas-azas jang artistiek dan menoeoet satoe soeal, dengan ma- na orang bisa merasa tjotjok. Dari regisseurs ada diminta, marika moesti briken antero tetuganja boeat bikin vaudevilles dan leloet- tjon-leloetjon militair, soeal-soeal jang bagi spreker sama sekali ada tida bergoena. Ia berada dalem pendirian dan dengan ia banjak orang-orang jang moedahan, jang film mempoenjai satoe kewadjibar lebih besar haroes soegoehken ka- terangan-keterangan lebih pen- ting, jang berada di satoe tingka- tan literair tinggi. Soeal samatjem toe ada Dortejeffski poenja „Schuld en Boete”, jang spreker sekarang menoeoet pendapetan- nja sendiri — ia sendiri jang toe- lls scenario — telah bisa bikin film.

Sebagai producent ia telah be- roentoeng dapetken saorang, jang boekan sadja ada satoe zakenman, tapi djoega satoe artist dan siapa telah bisa bikin semoea orang ba- kerdja dengan soenggoe-scenggoe dan dengan bernapsoe. Betoel itoe film dalem tempo - record — 26 hari — moesti dirampoengken, ta- pi sebaliknja producent terseboet jaitoe toean Stengel telah kasih koetika aken Pierre Chenal paker- diaken artisten jang paling baek sebagai Harry Baur, siapa maenken rol dari nachter van instruetie. Pierre Blancher (Rodion Raskoni- kof), Madeleine Ozeray Paulette Elambert (dari „La Maternelle”).

enz. Lebih djaoe di antara orang-orang jang tersang:roet dalem ini film ada terdapat samenwerking dan angen-angen jang sama boeat itoe maksoed tinggi. Spreker meng harem, jang ia dan marika poenja pakerdja'an semcea tida merendahkan itoe soeal jang berarti dalem dan itoe penoelis Rus besar.

**

Itoe cineast Fransch jang moeda, Pierre Chenal, siapa dengan „Crime et Chatiment” telah rampoengken iapoenja film besar jang kadoer — iapoenja film jang pertama „La Rue sans Nom” tempo hari telah diafkeur boeat Nederiand — dalem pembitjara'an telah kasi oendjoek, jang ia ada filmkunstenaar jang ernstig dan berhati tabah, siapa tentang keada'an film sekarang boleh toeroet bitjara tentang hal-hal jang mengenakan realiteit.

Pertanja'an, apa ia pikir jang filmindustrie Fransch bisa bikin teroes films menoeroet soeal-soeal literair begitoe berat seperti itoe roman dari Dostojefski, boeat sabentaran bikin tampang moekanja Chenal kaliatan goerem. „Apa kaeo taoe,” begitoe ia kamoedian kata, „jang kasoekeran dari ini, jalah Frankrijk tida sadja bergantoeng dari iapoenja pasar sendiri, tapi djoega moesti dapetken itoe dari pasar loear negri. Films Amerikaansch dapetken marika poenja oewang di Amerika dan apa jang marika dapetken dari loear negri ada kaoentoengan. Penjewahan dari films Fransch di Frankrijk tjoema bisa toetoepongkos-ongkos, sebab djoemblah dari itoe ada tida ketjil: satoe film besar sekarang masi teroes menelen ongkos 1.300.000 frs. Dari itoe Frankrijk moesti dapetken oewang dari loear negri dan ini negri tida aken beli film jang tida dikenal, dibikin oleh satoe kunstenaar, jang tida perna kadengeran nama-nja. Dari itoe producers Fransch, kapan marika tida begitoe soeka sama vaudevilles dan laen-laen dan maoeken film lebih ernstig dan lebih artistiek—ini meloeloe tjoema kedadian pada kongsi-kongsi productie jang merdika — maka nama-nama jang tersohor, jang dianggap baik oleh pembeli-pembeli. Dengan begitoe cineast, kanan ia maoe bakerdja, moesti menoeroet.

Seabisnia saja poenja „La Rue sans Nom” menoeroet satoe roman dari Marcel Ayme (jang telah bi-

kin dialogen dari „Schuld en Boete” 15 boelan lamanja saja tida mempoenjai pakerdja'an; itoe ada tida enak. Dan tentang „Schuld en Boete”, soeda bertaon-taon saja telah dapet meliat itoe ada satoe soeal boeat film dan sanget ingin ken boeat bisa bikin film. Di waktoe menoelis scenario saja ada kamoekaken, soepaja angen-argen dari Dostojefski dihargaken. Dari itoe saja telah tamatkan itoe boekoe dengan batja ia poenja 900 pagina's boekan tjoema satoe kali, tapi sapoeloe kali. Sifat dari itoe psychologische roman saja moesti pegang tetep; saja teroetama tida maoe bikin itoe djadi „film policier”. Segala apa moesti ditoedjoeaken pada Raskolkoj. Dengan ini semoea saja pertjaja telah beroentoeng bikin satoe film soenggoe-soenggoe.

„Crime et Chatiment” di Frankrijk telah dapetken succes loear biasa besar; di Parijs itoe film dipoeter sedari 2 boelan dalem 2 tempat dengan berbareng dan pers dari haloen apa sadja dengan berame telah samboet dengan goemra”.

**

Pierre Chenal, siapa telah moelai sebagai avantgardist merdika — dari iapoenja documentaires tida berarti ada „Batir”, jang ia telah bikin dengan bakerdja sama-sama dengan architect Le Corbusier dan „Les Petits Metiers de Paris”, jang dipertoendjoeken dengan berhasil — tentoe sekali telah bilang satoe dan laen tentang soeal dari avantgarde. „Pertama; avantgarde soeda

tida ada lagi. Satoe kunstenaar moeda, jang sekarang dengan merdika maoe bikin films menoeroet iapoenja fantasie sendiri tida ada; lima taon berselang atawa lebih ini masi bisa kedjadian. Di satoe fihak ini ada sajang. Djoega bagi satoe architect ada perloe boeat bikin barang-barang jang tida perloe dan tida bergoena. Dari sitoe orang bisa beladjar iapoenja hal-hal jang bisa terdjadi dan hal-hal jang bisa kedjadian dari barang bahan.

Film sekarang soeda dapetken iapoenja kemadjoean, ini semoea lantaran djasanja avantgarde. Djoega sekarang masi moesti dibikin pertjoba'an-pertjoba'an baroe jang artistiek, tapi ini moesti dilakoeken dalem film-film commercieel. Sekarang ini orang tida bakerdja lagi boeat goenanja 500 atawa 1000 orang-orang jang merasa ketarik. Tapi boeat bikin terharoe rajat, kaeoem boeroeh, golongan orang jang terbesar, baik jang tinggal dalem kota, baik jang djadi orang tani dari satoe dan laen desa, baik bangsa sendiri, maoepoen orang asing — itoe ada satisfactie paling gilang gemilang.

Lagi sekali, apa itoe film dikerdjaken menoeroet satoe boekoe atawa tida, ini tida perdoeli. Poenja boekan ada dalem asal-oesoelnja scenario. Dalem taon jang liwat saja telah batja ratoesan scenario's — tida ada satoe jang penting. Dengan segala kekagoman saja terhadap film, bagi saja ada tetep; orang jang betoel berhak bilang apa-apa..... toelis satoe boekoe.

MISS BUTTERFLY WU, selagi angkat bitjara waktoe dateng di Moskou.

Roepa-roepa

PANORAMA

HARGA ABONNEMENT

Boeat Indonesia 3 boelan... f 2.50
Loear Indonesia 3 boelan... f 4.—

TARIEF ADVERTENTIE :
Dikirim atas perminta'an.

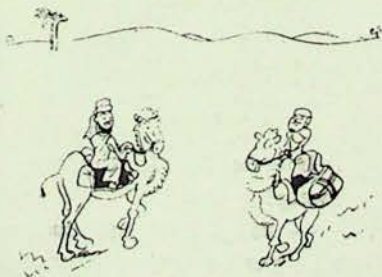
Bureaux : Stadhuisplein 41
Telf. Nos. Bt. 1092 en 1739

DASARAN ORANG PRAM- POEAN.

Nenek (sasoeda tarik oerat sama aki-aki): 'Oeda, loe djangan banjak omong, kaloe loe masi soeka molmol, goea poelang ka roemah mama anggoeran.....

MANA BISA.

— Wah, 'toe si Tengik, biarin goea belaga 'ngga liat sama dia...

SOEWAL-DJAWAB.

Karel: Apa bener tjaling gadja digoenaken boeat bikin toets piano, papa?

Papa: Itoe boekan namanja goenaken sadja, tapi goenaken dengan sesat!

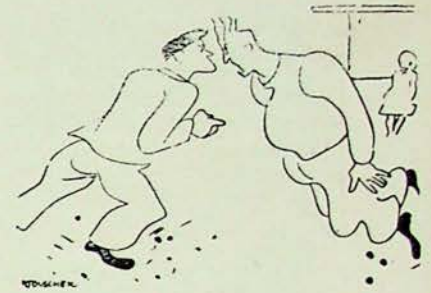
I-JA LOE!

Dolly: He, apa kaeo tida maloe aken manda ditjioem oleh satoe lelaki jang tida dikenal?

Molly: Tida dikenal? Alatbat! Akoe kira dia kenal kaeo!.....

TEMPO JANG BAEK.

— Ambil kombali itoe hina'an!
— Tida! Akoe tida perna ambil kombali apa-apa.
— Kaloe begitoe, mari'in kasih akoe pindjem 5 perak!

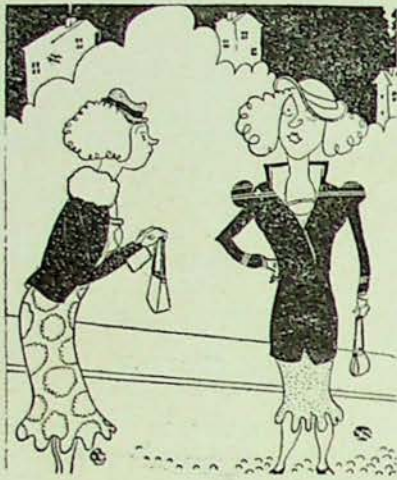
SENANG HATI.

Kongtjeng: He, ada apa 'ni loe pakè netjis-netjis?

Tolol: Wah, loe kaga taoe, mer-toea goea ini hari pergi!

— Itoe si Kongtjeng betoel-betoel soeka mangoempak-ngoempak orang.

— Apa dia bilang loe berparas manis?

— Boekan, dia kata loe ada tjantik!

Istri: Apa kae taoe, bahoea soeaminja itoe njonja di seblah sedari lima taon tida taoe poelang?

Soeami: Kaloe akoe liat romanja itoe njonja, akoe tida heran jang soeaminja teroes kaboer!

Njonja Trokmok: Eh, Koeroes, loe moesti beli'in goea katja jang lebih besar, ini katja 'oeda keke-tjilan sih.....

PANGASIHNJA TOEHAN?

Dora: Mammie, apa Allah lebih tjinta pappie dari pada kae?

Mama: Tentoe tida.

Dora: Kenapa Allah kasih pappie gigi mas dan mammie tida dapet?

Njonja: He, djangan dorong-dorong, dong.....

Toean gendoet: Akoe tida dorong, tjoema mengelah napas sija.

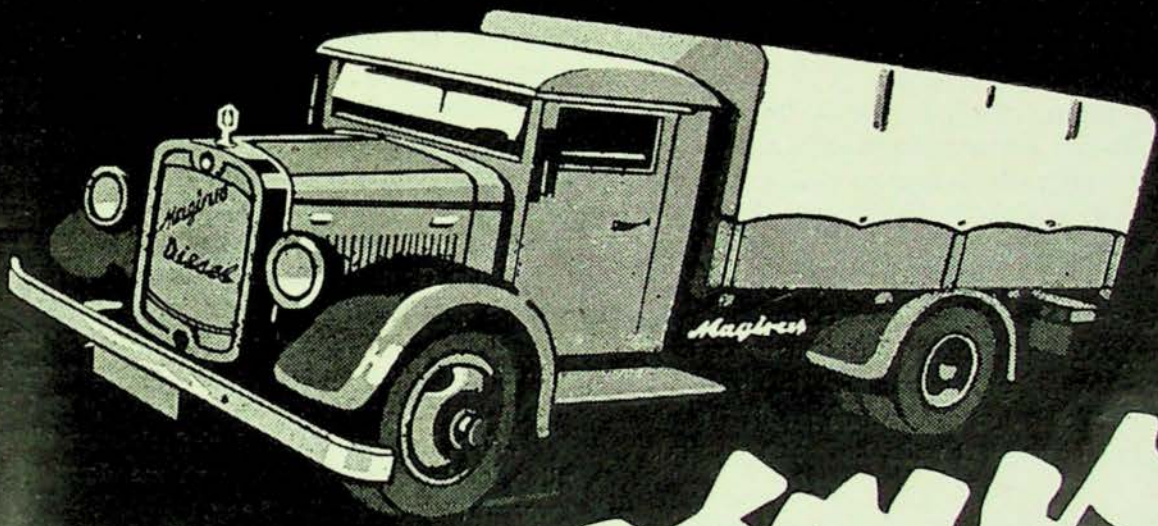
BOEKAN DIA JANG OEN-TOENG.

— Wah! sekarang loe ada poenja kebon besar! Tentoe banjak oentoeng!

— Jang oentoeng boekan goea, tapi goea poenja tetangga. Ajamajamja saban hari ngelajapan di kebon goea, sampe pada djadi gemoek-gemoek.....

Pembawaan jang
baharoe dan tjermat
dengan auto-moeatan Diesel
dari

Magirus
Wem-
Dmau

Hadir: 2 ton - 4-cylinder dan 3 ton 6-cylinder

LINDETEVES-STOKVIS (BAHAGIAN BERDAGANG-AUTO)

TERSESAT, . . .

Oleh: BUTA-TULI.

„Allah memang selaloe berserta sama orang baik. Goea bentji sekali sama si Ber, itoe anak jang banjak tingkahnja. Perginja dia seperti djoega Allah toeloeng singkirken satoe rintangan boeat katentreman goea poenja roemah tangga. Persetan sama dia. Goan” demikian entjim Leng teroesken bitjaranja dengan goembirah sekali kaliatannja, „kaoe djangan pikirken padanja, besok pagi goea aken ka Tongkangan maoe lamar dirinja si Giauw, biar bagimana djoega goea maoe djadikan loe menikah dengan dia, goea penoedjoe sekali kaloe loe menikah dengan dia, apa tida betoel goea poenja pendapatetan, Dor?” tanja entjim Leng kapada poetrinja.

„Sambil manggoetken kepalanja Dortji telah menjaoet: „dengan sasoenggoenja saja sendiri penoedjoe kaloe poenja njonja mantoe si Giauw. Ia ada anak baik, tida banjak tingkah seperti si Ber, loe moesti menoeroet sama orang toea poenja kainginan, Goan.”

Tjoen Goan teroes meneroes mendjoeblek mendenger boedjoekannja iapoenja iboe dan soedara. Ia tida banjak pikirken tentang dirinja bisa djadi dengan Giauw Nio, hanja sampe itoe menit jang ia pikirken tida laen dari pada ka mana perginja Bertha.

Ia sanget bingoeng, ia menjeser tida bisa ketemu doeloe dengan Bertha, kaloe ia maoe menanja pada iboenja Bertha tentoe ia tida aken bisa dapetken katerangan jang semoestinja. Sebagaimana kita toelis di atas entjim Tjoei pada waktoe belakangan ia soeda larang boeat Bertha bergaolan dengan Tjoen Goan, sekalipoen hatinja itoe orang toea (entjim Tjoei) merasa tida ada sebab-sebab boeat membentji pada Tjoen Goan, jang ia sendiri akoehi Tjoen Goan itoe ada satoe anak jang berbakti dan baik sekali.

„Djangan bingoeng, Goan,” begitoe kadengeran entjim Leng memboedjoeke poela pada Tjoen Goan, „si Ber pergi tida berarti satoe apa, sekalipoen bisa kedjadian djoega loe menikah dengan si Ber, goea sendiri tida maoe akoeh jang ia ada goea poenja mantoe jang sah, dari itoe toeroet goea poenja maoe menikah dengan si Giauw abis perkara, loe mengarti, Goan?”

Tjoen Goan masi tinggal mendjoeblek. Ia boekannja tida mendenger sama perkataan-perkata-

hannja iapoenja iboe, aken tetapi samentara itoe ia poenja pikiran sedeng melajang-lajang djaoe sekali pada dirinja Bertha.

Sampe kamoedian entjim Leng jang meliat si-kepnja Tjoen Goan begitoe. djadi kesel dan ia laloe menegor poela dengan pedes: „Loe maoe membantah sama maoenja orang toea, ha! Loe taoe goea ini ada loe poenja iboe!” sambil kata begini entjim Leng tepok-tepok dadanja, roepanja saking merasa kesel jang Tjoen Goan maoe membatoe sadja sama iapoenja kamaoean. „Sepoeloh boelan goea kandoeng loe, kamoedian loe bisa mendjelma ka dalem doenia lantaran ini tjetjongornja,” entjim Leng sambil oendjoeke dirinja, „goea pelihara loe sampe sekarang soeda dewasa, aken tetapi ternjata loe maoe membantah sama maoenja orang toea, ati-ati loe Goan, kaloe goea nanti sampe kaloearken perkatahan jang tida enak boeat ka poenja kaselamatan sampe di itoe koetika ka oe sadar djoega aken pertjoema!”

Tjoen Goan mendenger iboenja telah mendjadi begitoe sengit, seperti orang jang tidoer disirem aer dingin ia telah djadi karoepoekan dan laloe menjaoet sakenanja sadja: „ja, owe menoeroet sadja apa mama poenja maoe.”

„Nah, begitoe. Kaloe dari doeloe loe bilang begitoe, boekannja goea teroesah mendongkol teroes teroesan!” kata entjim Leng.

Satoe minggoe dengan tjepet telah liwat, Tjoen Goan telah bertoendangan dengan Giauw Nio. Giauw Nio sering mengoendjoengin roemahnja iapoenja bakal mertoea, aken tetapi saban saban kaloe ia datang ka roemahnja entjim Leng, senantiasaa soeka tida ketemu dengan Tjoen Goan. Itoe bakal soemi kaliatannja begitoe litjin sekali boeat ia bisa ketemu dengan gampang.

Giauw Nio memang ada satoe gadis jang mempoenjai roman dibilang tjantik, ia ada satoe anak jang dapet didikan T.H.H.K., adatnja sanget pemaloean, tida soeka bergaolan dengan orang, maka-nja djoega kaloe di roemah ia tjoema bisanja mengoempet. Djoestroe ini sifat pemaloean meliat sesama manoesia jang membikin entjim Leng begitoe kagoemken dirinja Giauw Nio, dan ia paksa soepaja Tjoen Goan menoeroet dinikahken dengan Giauw Nio.

Kaloe kabetoelan oepamanja Tjoen Goan ada di

roemah, Giauw Nio tida bisa adjak itoe bakal soeami bitjara, oleh kerna iapoenna adat jang pemaloean. Ia tjoema soeka memandang pada parasnja Tjoen Goan jang tjakep, diam-diam dalem hatinja Giauw Nio berpikir, jang ia kabetoelan sekali aken mempoenjai soeami Tjoen Goan, satoe pamoeda jang berparas tjakep dan adatnya kaliatan lemah lemboet. Tjoen Goan poenna sikep terhadep sama bakal istrinja, kaloe itoe bakal istri koendjoengin roemahnja, tinggal adem sadja seperti tida ada itoe kedjadian pertoendangan.

riai mana tida dapet dimengarti oleh Giauw Nio, itoe gadis mendoega sikep dari Tjoen Goan boekan kerna laen, aken tetapi memang adatnya Tjoen Goan sadja jang pendiam.

Merajapnja sang nari ada tjepet sekali, sigra djoega toea boelan telah liwat Tjoen Goan poenna pertoendangan dengan Giauw Nio dan lagi satoe minggu ia bakal mendjadi kemanten. Tjoen Goan poenna hati ada begitoe kaloet, kaloet saoe pama itoe benang jang koesoet. Ia aken menikah dengan Giauw Nio, sekali poen parasnja itoe gadis ia tida tjeah, tapi iapoenna tjinta, iapoenna soempah pada Bertha apa ia enak tinggal begitoe sadja? Apa Bertha nanti tida sakit hati kaloe ia mempoenjai istri laen?

Pada satoe malem Tjoen Goan telah dioeroekin oleh itoe roepa² pertanjanaan jang membikin otaknja dirasakan maoe petjan. Tapi apa Tjoen Goan bisa membantah kamaoennja itoe orang toea.

Memikir itoe semoea Tjoen Goan bebrapa kali kaloearken eiahan napas.

„Goea djadi orang dengan sasoenggoenja sagnet tjauka sekali,” begitoe kadengeran Tjoen Goan menggendeng sendirian, „kaloe djalannya begini boeat goea soenggoe berat sekali, biarlah goea menjingkar dari ini doenia jang rame, soepaja goea bisa hindarken kamenjeselannya satoe gadis jang goea tjinta”

Scperti djoega lakoenna anak prampoean Tjoen Goan itoe waktue telah melelehken aer mata. Ia sedih, ia berdoeka, berdoeka oleh kerna dirinja tida berkoewasa dan senantiasa tida bisa bantah maoennja iapoenna orang toea.

Besokannya Tjoen Goan telah mendapat sakit kepala. Ia tida masoek kerdja.

Tjoen Goan doega iapoenna sakit kepala sabentaran djoega ilang, aken tetapi diloear doega'an kepalanja dirasakan semangkin lama telah mendjadi semangkin heibat sampe ia perloe oendang dokter. Pertoeloengan dokter poen tida briken harepan baek, sebab Tjoen Goan rasaken kepalanja tinggal tetep sebagaimana doeloelan ia telah rasaken. Obatnja dokter ia telah makan bebrapa boengkoes belon djoega bisa bikin kepalanja jang sakit men-

djadi semboeh. Tjoen Goan pikir tentoe Dokter poenna obat tida kena dengan iapoenna penjakit, maka ia laloe panggil sinshe jang pande boeat obatin padanja. Doea hari ia telah makan obatnja sinshe, djoega sakjt kepalanja tida bisa djadi semboeh, malah sekarang ia rasaken seloeroeh badannya telah djadi mengiloe.

Tjoen Goan diam-diam merasa heran, kenapa ia mendapat itoe penjakit.

itoe anak moeda tida mengarti sama sakitnja, maoeroet Dortji poenna kata sering ia djato pangsan, ini nai membikin Tjoen Goan poenna nari mendjadi tida enak. Apakah bener sebagaimana jang disoebetken oleh entjinja itoe?

Tjoen Goan jang djoedjoer pertjaja dengan pe-noeh ternadep itoe katerangan.

„Kaloe begitoe goea poenna sakit ada sanget berat,” ia kata pada Dortji.

„Memang djoega ada begitoe, loe moesti bisa djaga diri Goan, rimoerken loe poenna hati ada pang perloe, sebab kaloe hatimoe bisa terhiboer dengan sigra djoega loe poenna penjakit aken mendjadi semboeh.”

Dortji telah hiboerken hatinja iapoenna ade. Dortji poen kaliatan merasa kasian kapada itoe ade, apapoela kapan ia memikir jang seroemah tanggannya ada mengandelken dari Tjoen Goan saorang. Samentara itoe orang jang mendjadi tiangnya sekarang berada dalem itoe keada'an jang heibat, ia merasa ngeri dan koeatirken sekali dengan kedjadian-kedjadian jang mendadakan atas dirinja Tjoen Goan, kapan meliat baroe sadja satoe minggu Tjoen Goan sakit badannya soeda seperti djoega koelit memboengkoes toelang.

Dengen sasoenggoehnja badannya Tjoen Goan sekarang begitoe poenna koeroes.

Moekannya jang tjakep kaliatan begitoe perok. Sedalem roemahnja tida mengetahoei lantaran apa Tjoen Goan telah mendapat itoe penjakit.

Sakltnja Tjoen Goan boekannya lantaran apa, saking ia poenna otak senantiasa dipoeter tjara bagimana ia mentjari daja oepaja soepaja bisa oeroengken niatannya iapoenna iboe, nikahkan iapoenna diri kapada Giauw Nio, itoe gadis jang sekalipoen kaelokannya tida tertjela ia tida setoedjoe.

Lantaran selaloe otaknja ia telah kasih kerdja begitoe roepa saban malem, sampeken ia mendapat itoe penjakit jang dengan sasoenggoenja djoega membahajaken iapoenna djiwa.

Pernikahan dari Tjoen Goan jang moestinja soeda dilangsoengken kaloe Tjoen Goan tida berada dalem sakit, sekarang telah ditoenda doea boelan lagi.

Giauw Nio, jang sekalipoen ia ada pemaloean, sering djoega tengokin dirinja Tjoen Goan dalem

sakit dengan Dortji. Kapan ia meliat jang badannja Tjoen Goan ada begitoe roepa, membikin hatinja jang masi soetji sanget sedih. Diam-diam kaloe ia poelang ka roemahnja ia soeka menangis, memikirken nasibnja iapoenja bakal soeami. Ia poen merasa heran dengan sakoenjoeng-koenjoeng Tjoen Goan mendapet itoe penjakit.

Sekarang tinggal entjim Leng wara-wiri ka sana-sini minta perteloengan boeat orang bisa toeloeng djiwanja Tjoen Goan. Itoe iboe jang bawel soeka toengkoelin anaknja dengan mandi aer mata, hal mana Tjoen Goan sekarang tida begitoe perhatiken lantaran pikirannja kabanjakan melajang boeat² mentjari Bertha, Bertha itoe gadis jang ia tjintaken dengan satoeloesnja.

Tjoen Goan soeda tjoba hiboerken dirinja dengan loepaken pada Bertha, aken tetapi bajangannja itoe gadis kaliatannja tida maoe berlaloe, senantiasa kapan ia di waktoe lajap² soeka kaliatan. Ber-

tha tempo-tempo kaliatan bersenjoem, dan terkadang itoe gadis tarik moeka merengoet dengan sikep mengantjem, seperti djoega itoe gadis marah pada dirinja Tjoen Goan jang sekarang maoe menikah dengan laen prampoean. Itoe gadis seperti djoega maoe menjatji pada Tjoen Goan jang soeda meleopaken sama soempahnja, iapoenja soempah jang berat dengan disaksiken oleh itoe remboelan jang goemilang terang.

Waktoe Tjoen Goan pada satoe malem sedeng diroeboeng-roeboeng oleh iboe dan soedara-soedarannja sakoenjoeng-koenjoeng itoe anak moeda telah tertawa sendirian, tapi kamodian sikepnja beringas dengan mengatjo tida karoean.

(Aken disamboeng).

Dari Canton

Atas dan bawah: Oefeningen bala-tentara aken menoeloeng rahajat djika ada serangan gas dari oedara.
Dalem boenderan: Ma Yoeng, saorang toea jang mengakoeh mendjadi ajahnja Generaal Ma Chan Shan.

HOE YONG TAN KIAM

(Samboengan Hoe Yong Kiam)

Menoeroet tjeritanja:

S I L I N G F U N G

Ditoetoerken oleh:

JE KADE

3

Samentara itoe Loo Too Tjoe dapet liat keadaan kasoese dari Yong Tjin, ia djadi heran maka laloe memandang ka atas Hong Ho Lauw dan, ia liat keadaan Lioe Thian Tie jang bengong begitoe roepa, sebagaimana orang jang kailangan soemanget. Ia mengarti apa jang memoikin itoe nona djadi begitoe, maka ia perhatikan gerak-gerakannya itoe nona dan Lioe Thian Tie.

Tatkala Tjio Eng soeda balik dengan doea djoli ketjil, Tjee-sie dan nona Tan sagra naek saorang satoe, tinggalkan itoe pelaboean boeat balik ka roemahnja. Thian Tie jang telah ketarik betoel dengan romannya itoe gadis, seperti djoega orang jang kabakaran djenggot dengan tjepet kaloe ar dari Hong Ho Lauw memboentoetin marika.

Loo Too Tjoe ketahoei maksoednja itoe pamoe-da botak, ia poen laloe benahken gendoel araknja, lantas mengoentit di seblah blakangnja itoe orang.

Tempo itoe doea djoli sampe di roemahnja Tjio Eng, penoenggangnja sagra toeroen dan lantas masoek ka dalem. Lioe Thian Tie tida lantas pergi, ia iderken doeloe itoe roemah bebrapa lamanja, kamoedian baroe berlaloe. Sebaliknja dengan itoe, Loo Too Tjoe tida toeroet menjingkir, ia hampirken soeatoe tempat soenji tida djaoe dari roemahnja Tjio Eng, di mana ia doedoek sembari teroes minoem poela. Koetika araknja abis, si Bongkok rebahkan diri di tanah boeat tida lama lantas kadengeran menggeros-geros. Tempo ia mendoesin, sang poetri malem soeda pentjarken sinarnja jang sanget terang, di mana-mana tida terdenger soeara apa-apa katjoeali binatang-binatang ketjil, satoe tanda itoe waktue soeda djaoe malem. Selagi ia merem melek boeat segerken badan, tiba-tiba dari djoeroesan Barat kaliatan satoe bajangan manoesia, jang djalan begitoe tjepat meliwatin iapoenja depan. Ia liat tegas itoe bajangan ada dari si Botak, jang telah hampirken roemahnja Tjio Eng, maka ia tjepet lompat bangoen aken lantas lompat poela ka atas woewoengan, boeat di sitoe mendekem di seblah belakangnja Lioe Thian Tie.

Lioe Thian Tie tida engah ada jang koentit,

dari atas woewoengan ia lompat toeroen mengampirin djendela, di mana ia mengintip.

Di dalem nona Tan Yong Tjin masi belon tidoer, ia asik maen tjatoer dengan iapoenja piawmoay, Tjio Eng Giok. Lantaran marika maen dengean seroeh dan menarik hati, maka marika loepa tidoer kendati itoe tempo soeda djaoe malem. Sebab itoe, Lioe Thian Tie tida brani sembarangan masoek, apa poela ia liat di dalem itoe kamar ada doea orang, maka djoega dengan apa boleh boeat ia mendekem di loear boeat toenggoe waktue.

Djoestroe begitoe, sakoenjoeng-koenjoeng dari atas woewoengan mengglinding djato satoe genteng, jang tentoe sadja mengeloearken soeara keras, hinga Thian Tie merasa sanget trkedjoet, begitoe poen itoe doea nona di dalem.

„Hajolah kita tidoer, soeda kliwat malem,” kata Yong Tjin seraja dorong papan tjatoer. Ia keta koetan mendenger itoe soeara bergedoeprakan.

„Ja, hajolah,” kadengeran Eng Giok menjaeot. „Besok kita boleh teroesken poela ini permaenan.”

Marika sama-sama lantas masoek tidoer.

Thian Tie merasa girang sekali, jang itoe genteng djato ada membawa kabaekan djoega padanja — membikin iapoenja maksoed kedji lekas berhasil. Ia menoennggoe sampe di dalem kamar kadengeran soeara mengerosnja itoe doea gadis, lantas ia kaloearken pedang mengorek djendela, aken sa-soeda itoe dengan tjara jang sanget enteng ia lompat masoek, hampirken pembaringannya si nona. Tapi sakoenjoeng-koenjoeng dari loear kadengeran soeara orang berseroeh beroelang-oelang: „Tangkep pentjoeri, tangkep pentjoeri!”

Lioe Thian Tie djadi sanget kaget, dengan tjepet ia lompat ka loear dari djendela, memandang ka sakiter dirinja, tapi ia tida liat barang satoe manoesia. Itoe bikin ia menganggep dirinja salah denger, sebagaimana biasanja bangsa pentjoeri, maka ia laloe lompat poela masoek koetika liat Yong Tjin dan Eng Giok tida mendoesin. Tapi baroe sadja kakinja melangkah ka depan pembaringan, kembali soeara seperti tadi kadengeran lagi, malah ini

1973

kali dibarengin dengan melajangnja satoe batoe, jang telah mengenakan iapoenja belakang kepala.

Sampe di sitoe baroelah Thian Tie mendoesin ada jang permaenken dirinja, maka sambil toenda maksoednja jang kedji ia lompat poela ka loear teroes ka atas woewoengan. Di sitoe ia memandang ka ampat pendjoeroe, tapi lagi-lagi ia tida liat bajang-bajangannja manoesia, hingga diam-diam ia merasa sanget terkedjoet.

Mengetahoei jang itoe orang ada lebih pande dari dirinja, ia tida maoe bikin penjefidikan ka laen-laen tempat, kerna hasilnja tentoe ada boeat per-tjoema-tjoema. Dari itoe, di atas woewoengan ia sigra berseroeh:

„Mari, marilah sobat, djangan maen oempet-oempetan begitoe roepa. Di sini kita boleh oedji masing-masing poenja kapandean.....”

„Baek, baek, baek!” kadangeran soera orang menjaoetin sabelonnja itoe omongan abis ditoetjapken. „Hajolah madjoe.”

Soera itoe ada sanget njata, tetapi orangnja tida kaliatan di mana, hingga Thian Tie merasa kaget boekan maen malah beroareng timboel iapoenja kagoesaran. Lantaran demikian, ia djadi sengit dan dengan lantasi ia memaki:

„He, bangsat, apatah kae ada manoesia atawa setan?”

„Setannja kae poenja iboe.....” lagi-lagi itoe soera menjaoetin.

Sampe di sitoe baroelah Thian Tie ketahoei, bahoea itoe soera dateng dari seblah bawah, maka djoega sambil genggem pedangnja lebih keras ia sigra lompat toeroen boeat di sitoe, mengawasin ka ampat pendjoeroe dengan terliti. Achir-achirnja ia dapat liat satoe pengemis bongkok berdiri di dalam satoe tempajan besar, jang terletak di pinggir tembok.

„Och, kiranja kae,” kata Thian Tie dengan sanget gemas.

„Apa kiranja kae?” saet itoe pengemis, jang boekannja laen orang dari pada Loo Too Tjoe. Ia lantasi kaloe kerna ketahoei orang soeda liat ia. „Kae tida kenal padakoe, akoe poen begitoe djoega pada kae, maka mengapa kae kata kiranja kae?”

Thian Tie merasa gemas sekali berbareng geli di hatinja mendengar itoe penjaoetan, kerna bener djoega ia tida kenali itoe orang, begitoe poen sebaliknja.

„Kae sendiri siapa?” Loo Too Tjoe balesin.

Itoe soeal djawab jang dioetjapken dengan keras dan brisik, terlebih siang telah bikin Tan Yong Tjin dan Tjio Eng Giok mendoesin dari tidoernja; marika dengan berbareng berseroeh-seroeh minta toeloeng, hingga Too Tjoe dan Thian Tie djadi sanget kaget. Si Bongkok sigra sadja lompat ka atas

woewoengan, di mana ia kata pada Thian Tie.

„Sobat, hajolah kita djalan! Di depan Hong Hoo Lauw akoe toenggoe kae.”

Satelah berkata, laksana terbang Loo Too Tjoe menjingkir dari sitoe. Thian Tie terpaksa mengikoetin, koetika ia sampe di tempat jang didjandji, ia liat itoe orang asik menoenngoe sambil berdiri dengan sikep kalm, hingga iapoenja kagoesaran djadi bertambah-tambah.

„Lekas bertaoeken namamoe” ia kata sambil menoenndjoek dengan iapoenja pedang.

„Ha ha ha, lekas bertaoeken namoe?” saet si Bongkok seraja tertawa.

„Toaya ada Lioe Thian Tie dari Shoatang!” menjaoet si Botak dengan soera keras dan gemas, kerna merasa betoel dirinja dipermaenken.

„Toaya, ada Loo Too Tjoe dari Ouwlam.....”

Bareng dengan abisnja itoe perkatahan, si Botak sigra menerdjang dengan pedangnja, jang lantasi ditangkis oleh si Bongkok sebagaimana moestinja. Kamoedian ternjata Thian Tie poenja kepandean ada djaoe leoih rendah dari moesoehnja, maka di sa'at jang ia tida oengkoelan melawan lebih djaoe, ia lompat kaloe kangan teroes menjingkir dari sitoe. Loo Too Tjoe tida tinggal diam, ia mengedjer dengan pesat.

Teroes-teroesan marika maen oedak-oedakan, sampe hari djadi terang marika soeda laloei per-djalanan doea-rratoes lie lebih. Sampe di sitoe Thian Tie kasesoel, maka Loo Too Tjoe sigra ajoen pedangnja dari belakang dan, Thian Tie poenja poendak kepapas sedikit, atas mana si orang she Loo brentiken tindakannja, ia tertawa dan kata:

„Sekarang toaya poenja pedang telah minoem darah, maka pergilah kae, toaya ampoenken kae poenja djiwa ini kali, kamoedian kaloe kae masi djoega temaha paras tjantik, djangan menjesel djika lehermoe dibikin poetoos dan darahnja diminoem oleh pedang toaya.....”

Dapat itoe sedikit pengadjaran, Thian Tie djadi sakit nati pada itoe orang she Loo. Sesampennja ia di Shoatang, diam-diam ia peladjarin lagi ilmoe silat dengan soenggoe-soenggoe, hingga sapeloeh taon kamoedian, satelah merasa kapandeannja tjoe koep boeat lawan Loo Too Tjoe, ia datengin Loo-kee-tjip, tjari Loo Too Tjoe. Di sitoe, boeat jang kadoea kalinja, marika bertemoes dan laloe oedji poela masing masing poenja kapandean. Tapi, boeat jang ka sakean kali poen ternjata Lioe Thian Tie tida bisa menangin moesoehnja, ia kena dipetjoendangin lagi. Ia merat dari Loo-kee-tjip, boeat sateroesnja tida brani tjari lantaran lagi dengan si Bongkok jang kosen. Ia dendem hati boeat harep-harep koetika baek boeat bikin pembalesan. Lantaran demikian, koetika itoe waktoe ia dapat tangkep Sie Goat

Yong dan Song Gin Pin, sebagaimana kita ketahoei di bagian seblah atas, ia djadi inget itoe permoesohan dan sedikitnja ia hendak bales atas dirinja itoe doea gadis.

Demikian ada itoe tjerita jang ditoeterken oleh Tian Tie pada Goat Yong dan Gin Pin, hingga jang terseboet belakangan lantas sadja tertawa dingin.

„Toea bangka bangsat jang tra taoe maloe,” kata si nona achirnja. „Kaoe masi ada itoe moeka boeat tjerita di depan kita? Soenggoe tebel moekamoe!”

Thian Tie tertawa bergelak-gelak atas itoe tjtjian.

„Lantaran itoe,” kata ia kamoedian, „dan sebab Loo Too Tjoe djoega katai akoe ada satoe orang jang temaha paras eliok, maka akoe tjerita pada kaoe orang dan ketlandjoer soeda djadi orang boesoek, sedeng kaoe orang anterin diri dengan soeka sendiri, ini malem akoe hendak 'pake' kaoe orang, maka akoe harep kaoe orang djangan katain akoe berlakoe koerang hormat.”

Diam-diam Goat Yong merasa sanget terprandjat mendenger itoe perkatahan, kerna itoe ada njata sekali jang Thian Tie ada bermaksoed koerang bagoes atas diri marika, sedikitnja boeat bales itoe sakit hati dari goeroe marika. Maka itoe, dengan soeara keren ia sigra berkata:

„Boleh dibilang di daerah Shoatang kaoe poenja nama ada tjoekoep tersohor, hingga apa bisa diseboet perboeatannja satoe enghiong djika kaoe bales sakit hati pada kita, sedeng kaoe ada bermoesohan pada kita poenja goeroe?”

Thin Tie tida djawab itoe perkatahan, ia ganda dengan tertawa.

Samentara itoe, ampat monjet ketjil jang gotong itoe monjet besar jang loeka kaliatan masoek, maka Thian Tie laloe preksa loekanja itoe monjet besar dan tjaboet itoe piau w jang menantjep, setelah mana ia obatin loeka itoe. Kamoedian koetika itoe monjet besar dapet liat Goat Yong dan Gin Pin teriket di tiang, ia djadi sanget goesar kaliatannja, dan dengan lantas lontjat menoebroek pada itoe nona jang loekai dirinja, tapi soekoer Thian Tie kaboeroe menjega, hingga itoe binatang djadi moendoer poela dengan terpaksa. Ia hanja lototken kadoea matanja dengan sanget goesar, memandang pada itoe doea gadis seperti djoega hendak menelen idoep-idoep.

„Sabarlah, sabarlah,” kata Thian Tie seraja tepok-tepok kepalanja itoe monjet. „Toenggoe sampe kaoe poenja loeka djadi baik, akoe nanti serahkan marika doea-doeanja padamoe, boeat didjadiken kaoe poenja istri.”

Itoe monjet djadi sanget girang kaliatannja

koetika mendenger itoe perkatahan, ia berdansadansa sakoetika lamanja dengan hati boengah; kamoedian ia berloetoet di depannja Thian Tie sambil bertjoewat-tjoewit dengan riboet.

Dengen merasa kaget tertjamper goesar Goat Yong dan Gin Pin hadepken itoe pemandangan jang mendjemoehken. Kamoedian berbareng marika pentang moeloetnja lebar-lebar, maki-maki Thian Tie dengan sengit; tapi orang jang dimaki tida meladenin.

Thian Tie sigra prentah itoe monjet besar berlaloe boeat mengaso, sedeng ia sendiri poen lantas kaloe ar dari itoe kamar, jang pintoenja ia soeroe doea monjet ketjil djaga.

Goat Yong lantas awasin Gin Pin, jang ia tampak asik keroetken alisnja dengan roepa koesoet dan masgoel, maka dengan soeara pelahan ia sigra berkata:

„Kaloe tadi moay-moay denger perkatahankoe, nistjaja kita tida sampe almken ini kedjadian tida enak. Soenggoe latjoer.....”

„Ja, apa masoe dikata? Lantaran akoe terboeroe napsoe, akoe moesti bawa-bawa tjie-tjie djoega djadi korban. Itoe si bangsat kolot jang katerlaloean, boekannja ia lekas boenoeh kita, sebaliknya ia masoe ganggoe kita.....”

„Soedalah, kaoe djangan kata begitoe, paling bener kita berdaja boeat merat. Kaloe saopama kita tida dapet pikir djalanan boeat lolos, kita haroes berdaja ka laen djoeroesan, jalah dari pada diganggoe kita poenja kahormatan, paling baik kita boenoeh diri.”

Samentara itoe di loear terdenger soeara kentongan tiga kali, soeatoe tanda soeda poekoel tiga djaoe tengah malem. Keada'an ada sepi, Thian Tie tida kaliatan dateng lagi, katjoekali itoe doea monjet ketjil pendjaga pintoe, jang atjapkali lompat masoek dan kadang-kadang deketin itoe doea gadis, malah marika kaloearken djoega katengikannja, dengan rabah-rabah betisnja itoe doea nona, jang tida bisa berboeat soeatoe apa kerna marika ada tida berdaja. Itoe telah membikin si binatang bertambah brani, kerna tempo-tempo marika rabah-rabah djoega toeboehnja si nona jang terlarang.

Gin Pin merasa amat bingoeng, ia tida taoe apa jang haroes diperboeat atas kakoerang-adjarrannja itoe doea binatang monjet. Ia tjoema bisa memben tak dengan keras, tapi itoe doea monjet tida takoe tin itoe. Soekoer belakang Goat Yong dapet pikir soeatoe daja, ia ini dengan tjepet koempoelken loedahnja di moeloet, dengan apa sambil dibarengin sama ambekannja ia semprotken pada moekanja itoe satoe monjet, jang telah mengenahkan matanja jang kirl dengan djitoe, hingga itoe binatang djadi sanget kasakitan, kerna loedahnja si nona jang me-

ngarti ilmoe silat ada bedah dengan jang kebanjangan.

Laksana ditoesok pedang itoe monjet toetoe-pin moekanja sambil lompat menjingkir dari sitoe, sedeng moeloetnja mendjerit-djerit kesakitan, hingga itoe jang satoe poen lantas tetoeroetan berlaloe. Dengan begitoe Goat Yong dan Gin Pin merasa senang sedikit.

„Itoe monjet ketjil sadja ada begitoe koerang adjar kelakoeannja, apa lagi itoe monjet besar jang loeka, tentoe lebih lagi,” kata Goat Yong dengan djengkel, „maka tjilakalah kita, kaloe bener-bener si toea bangsa serahkan kita pada itoe binatang boeat dibikin permaenannja. Ach, soenggoe latjoer kita tida berdaja boeat lolos.....”

„Kenapa tida?” menjaoet Gin Pin dengan gagah; „ini waktoe sedeng marika tida djaga kita, toch kita bisa lolosken diri dengan bentak ini tambang jang iket kita.”

Goat Yong golengken kepalanja beroelang-oelang.

„Tida bisa,” kata ia, „sebab kita di'iket boekannja dengan tambang biasa jang kebanjangan, tetapi dengan tambang dari oerat kerbo, jang koetanja loear biasa. Biar poen kae ada poenja tenaga kakoeatan dari sariboe kati besarnja, toch boeat pertjoema-tjoema.....”

„Kaloe begitoe, bener-bener kita tida bisa lolos,” Gin Pin njataken kemasgoelannja.

Koenjoeng-koenjoeng di seblah loear Goat Yong liat berklebatnja satoe bajangan manoesia, jang liwatken itoe pintoe kamar di mana marika ditahan. Maka laloe tanja Gin Pin, apa dapet liat itoe bajangan atawa tida, bahoea itoe ada bajangannja si toea bangsa Lioe atawa boekan.

„Boekan, boekan seperti bajangannja si bangsat kolot,” saet Gin Pin, jang ternjata dapet liat dioega itoe bajangan manoesia. „Itoe seperti orang prampoean.....”

„Ach, belon bisa dipastiken prampoean atawa lelaki, sebab kita belon liat teges,” Goat Yong bantah kawannja. „Brangkali djoega itoe ada bajangannja si Tjongkoan, sebagaimana siauwdjie dari itoe hotel jang kita inden ada hilang, bahoea di sini tida ada laen orang lagi selannja si toea bangsa dan itoe mandoor. Maka itoe, satoe moestail bisa ada orang prampoeannja?”

Belou abis itoe omongan dioetjapken, dari loear kaliatan masoek satoe orang, jang bener sebagaimana katanja Gin Pin ada saorang prampoean.

Fatsal III.

Gin Pin dapet kenjataan parasnja itoe prampoean ada seperti Goat Yong; tida bedah barang sedikit saepama pinang di belah doea, tjoema ba-

dannja ada sedikit lebih tinggi dan koeroes, hingga ia merasa sanget heran di doenia bisa ada orang jang begitoe mirip. Ia laloe pandang kawannja, kamoedian pandang moekanja itoe orang baroe, seperti djoega mengakoehken dan membanding-bandingkan. Samentara Goat Yong poen jang liat roepanja itoe prampoean ada mirip dirinja, dengan lantas djadi inget pada itoe kedjadian di Poan-ma-tjip dalem hotel Loo Ong Kek Gle — itoe pertemoean dengan Loo Goan, sebagaimana dalem tjerita Hoe Yong Kiam jang telah dimoeat ada diseboet. Maka dengan tida terasa lagi ia sigra menanja:

„Apatah kouwnio ini ada Loo Siam Tjoe dari Sang-goat-tjoen?”

Mendadak parasnja toe prampoean kallatan berobah koetika mendenger itoe pertanja'an, boeroeboeroe ia balik dirinja dan mengawasin kaloear sa-koetika lamanja, kamoedian dengan soeara pelahan tapi teges ia menjaoet:

„Bener akoe ada Loo Siam Tjoe, tapi kouwnio siapatah bisa kenal akoe?”

Goat Yong djadi girang kaliatannja mendenger itoe penjaetan, ia merasa dapet pengharepan baroe.

„Soenggoe girang dan kabetoelan akoe katemoel kouwnio di sini,” kata ia. „Kouwnio poenja soedara lelaki, Loo Goan, ada kenal padakoe, hingga dari ia akoe dapet pesenan jang penting sekali boeat kouwnio: tapi sebab akoe ada dalem ini keada'an, maka ada tida laloesa boeat toetoeerken itoe hal jang pandjang lebar. Dari itoe, toeloenglah lepaskan doeloe kita berdoea, kamoedian kita pergi ka soeatoe tempat soenji, di mana akoe nanti toetoeerken itoe hal dengan djelas.”

Loo Siam Tjoe toetoeep pintoe terlebih doeloe, kamoedian baroelah ia merdikaken itoe doea gadis.

„Di mana djiwie poenja roemah?” kamoedian ia menanja. „Akoeharep djiwie poelang sadja lebih doeloe, nanti besok akoe aken mengoendjoengin boeat kita bitjara lebih djaoe.....”

„Kita boekan asal sini, sekarang ambil tempat di itoe hotel jang eigenaarnja, menoeroet siauwdjie, ada djadi tjongkoan dari ini doesoen, jang kouwnio tentoe ada kenal,” kata Goat Yong.

„Tjilaka, djiwie tinggal di sana. Hajo lekas poelang boeat ambil semoea barang-barang bawa'an, kamoedian lantas brangkat, kerna ada amat tida slamet boeat tinggal di itoe hotel.”

„Ja, tapi kouwnio djoega jang telah lepas kita djadi tida selamat tinggal teroes di sini, maka menoeroet akoe paling bener ikoet kita berlaloe.” kata Goat Yong.

(Aken disamboeng).